

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนของบ้านดง อำเภอสบปราบ จังหวัดเชียงใหม่ โดยมุ่งศึกษาปัจจัยในการก่อเกิด และการดำเนินงานของกลุ่มเศรษฐกิจชุมชนบ้านดง รวมถึงผลการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนบ้านดง โดยทำการรวบรวมจากการสัมภาษณ์ คณะกรรมการกลุ่มเศรษฐกิจชุมชนในแต่ละกลุ่ม และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกกลุ่มเศรษฐกิจชุมชน จำนวน 295 คน ซึ่งผลการศึกษามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไป

ก) ข้อมูลประวัติศาสตร์ชุมชนบ้านดง

บ้านดง อำเภอสบปราบ จังหวัดลำปาง ตั้งขึ้นเป็นหมู่บ้านเมื่อปี พ.ศ. 2476 เดิมปกครองรวมกันกับบ้านกาศ หมู่ 1 ตำบลสบปราบ กิ่งอำเภอสบปราบ ผู้เข้ามาตั้งบ้านเรือนในระยะแรกมีทั้งหมด 3 ครอบครัว คือ พ่อน้อยสุรินทร์ต้นตระกูลเรือนปานันท์ พ่อน้อยปานันท์ต้นตระกูลยะระนะ และพ่อน้อยปัญญาต้นตระกูลเมืองมูล ทั้ง 3 ครอบครัวย้ายมาจากจังหวัดเชียงรายประมาณ 200 ปีมาแล้ว ซึ่งภายหลังมีญาติพี่น้องจากเชียงรายตามมาอยู่ด้วย เนื่องจากบริเวณนี้มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การทำไร่ไถนา มีลำห้วยไหลผ่านและมีภูเขาล้อมรอบ สภาพพื้นที่เป็นพื้นที่ป่า มีสัตว์ป่าจำนวนมาก

พ.ศ. 2497 ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านชื่อนายอ้าย บุญมา มีความเห็นว่าจำนวนคนในหมู่บ้านดงมีจำนวนมากขึ้น ทำให้การปกครองไม่ทั่วถึง การติดต่อสื่อสารกับบ้านกาศไม่สะดวก ชาวบ้านมีความยากลำบากในการเดินทาง เนื่องจากเส้นทางเป็นลูกรังแคบๆ ต้องเดินทางผ่านป่าเขา ในฤดูฝนน้ำจะท่วมเส้นทางทำให้เดินทางไม่ได้ อีกทั้งมีความต้องการงบประมาณจากราชการเพิ่มเติมจึงขอแยกหมู่บ้านออกมาจากบ้านกาศมาเป็นหมู่บ้านดงในปัจจุบัน ส่วนชื่อหมู่บ้านดง มาจากสภาพหมู่บ้านที่ตั้งอยู่กลางป่าดงดิบ มีต้นไม้ปกคลุมหนาแน่น

ปัจจุบันบ้านดงเป็นหมู่บ้านเล็กๆ ลักษณะการตั้งบ้านเรือนจะอยู่รวมกันเป็นลักษณะครอบครัว ขยายตามระบบเครือญาติ คนในหมู่บ้านดงส่วนใหญ่เป็นพี่น้องกันหมด ปัจจุบันชุมชนบ้านดงมีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 156 หลังคาเรือน มีประชากร 631 คน แบ่งเป็นประชากรชาย 300 คน และประชากรหญิง 331 คน

ข) สภาพภูมิศาสตร์

บ้านดงเป็นพื้นที่ลาดชัน ระหว่างที่ราบชายเขาลงสู่ที่ราบลุ่มแม่น้ำวัง ภูมิประเทศมีลักษณะ ลุ่มๆ ดอนๆ มีพื้นที่ทั้งหมด 16,776 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ทำการเกษตรและที่พักอาศัย 6,784 ไร่ ที่เหลือ เป็นพื้นที่ป่าชุมชน 9,992 ไร่ มีแหล่งน้ำธรรมชาติ 2 แหล่ง คือ อ่างเก็บน้ำแม่กาดี และอ่างเก็บน้ำแม่ ทาย

เขตติดต่อของบ้านดง ทิศเหนือติดบ้านกาดี หมู่ 1 ตำบลนางยาง ทิศใต้ติดอำเภอเถิน ทิศ ตะวันออกติดบ้านไร่ หมู่ 8 ตำบลนางยาง ทิศตะวันตกติดอำเภอเถิน จังหวัดลำพูน

ค) การคมนาคม

บ้านดงตั้งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอสบปราบประมาณ 5 กิโลเมตรและอยู่ห่างจากตัวจังหวัด ลำปางประมาณ 60 กิโลเมตร การเดินทางจากที่ว่าการอำเภอสบปราบเข้าไปยังหมู่บ้านดง สามารถ เดินทางตามทางหลวงหมายเลข 1 สายสบปราบ-เถินระยะทางประมาณ 2 กิโลเมตร แยกเข้าทาง ขวามือไปอีกประมาณ 3 กิโลเมตร ถนนทางเข้าหมู่บ้านเป็นถนนลาดยางสลับกับถนนคอนกรีต เสริมเหล็ก และบริเวณที่ตั้งของบ้านดงยังมีถนนเชื่อมต่อกับหมู่บ้านอื่นๆ โดยรอบ

ง) การปกครอง

ตั้งแต่ตั้งเป็นหมู่บ้านเมื่อปี พ.ศ. 2476 จนถึงปัจจุบัน หมู่บ้านดงมีผู้ใหญ่บ้านมาแล้วทั้งหมด 11 คน โดยผู้ใหญ่บ้านคนปัจจุบัน คือ คุณทรงสิทธิ์ ชุ่มธิ

หมู่บ้านดงมีการเลือกตั้งคณะกรรมการหมู่บ้านเพื่อทำหน้าที่ในการบริหารกิจกรรมต่างของ หมู่บ้าน และหมู่บ้านดงยังได้มีการแบ่งแยกเป็นหมวดต่างๆ 5 หมวด เพื่อกระจายการปกครองและ แบ่งหน้าที่กันทำงาน โดยมีหัวหน้าหมวด 1 คน และรองหัวหน้าหมวด 1 คน ซึ่งเมื่อมีงานใน หมู่บ้าน หัวหน้าหมวดต้องรับผิดชอบดูแลในหมวดของตัวเอง

จ) ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี

ชาวบ้านดงนับถือศาสนาพุทธ มีวัดเป็นศูนย์รวมของคนในหมู่บ้าน และมีการนับถือเจ้าพ่อ ทั้งหมด 8 องค์ ได้แก่ เจ้าพ่อจันทร์ดีบุรี เจ้าพ่อแวหม่อง เจ้าพ่อผาแดง เจ้าพ่อผาปก เจ้าพ่อทับม่วง เจ้าพ่อข้อมือเหล็ก เจ้าพ่อโถ่งกะ และเจ้าพ่อหลิงหนุม

จ) เศรษฐกิจ

คนหมู่บ้านดงส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมถึงร้อยละ 94 รองลงมาเป็นการรับจ้างและค้าขาย โดยการเกษตรส่วนใหญ่เป็นการทำนา ทำสวน เลี้ยงสัตว์ แรงงานส่วนใหญ่ใช้แรงงานภายในครัวเรือน และแรงงานภายในชุมชน และยังคงมีการแลกเปลี่ยนแรงงานกันอยู่ สำหรับประชากรวัยหนุ่มสาวมีบางส่วนที่ออกไปขายแรงงานที่ต่างจังหวัดและต่างประเทศ

4.2 ปัจจัยในการก่อเกิดกลุ่มเศรษฐกิจชุมชนของบ้านดง

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการกลุ่มเศรษฐกิจชุมชนบ้านดงในแต่ละกลุ่ม สามารถสรุปผลการศึกษาในเรื่องปัจจัยการก่อเกิดกลุ่มเศรษฐกิจชุมชนของบ้านดงได้เป็น 2 ลักษณะดังนี้

4.2.1 ปัจจัยภายในชุมชน

จากการศึกษาพบว่า มีปัจจัยภายในที่ก่อให้เกิดกลุ่มเศรษฐกิจชุมชนบ้านดง สรุปได้ดังนี้

ก) แกนนำชุมชน ถือเป็นตัวหลักสำคัญในการริเริ่มจัดตั้งกลุ่มเศรษฐกิจชุมชนขึ้นในชุมชนบ้านดง เป็นคนที่มีบทบาทสำคัญในชุมชน มีหัวคิดก้าวหน้า และได้รับการยอมรับจากคนในชุมชน มีทั้งแกนนำที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ได้แก่ กลุ่มออมทรัพย์หนึ่งที่ตั้งจัดตั้งโดยแกนนำชุมชนที่เป็นกลุ่มหนุ่มสาว กลุ่มออมทรัพย์สองที่ตั้งจัดตั้งโดยแกนนำที่เป็นกลุ่มผู้นำชุมชน คือผู้ใหญ่บ้าน และกลุ่มร้านค้าชุมชนที่ตั้งจัดตั้งโดยแกนนำชุมชนที่ทำงานวิจัยเพื่อแก้ปัญหาหนี้สิน

ข) ปัญหาหนี้สิน เป็นปัญหาสำคัญที่นำมาสู่การทำงานวิจัยเพื่อค้นหาแนวทางการแก้ไข ปัญหาหนี้สินอย่างยั่งยืนของคนในชุมชนบ้านดง ซึ่งจากงานวิจัยมีข้อสรุปว่า หนึ่งในแนวทางการแก้ปัญหาหนี้สินควรมีการจัดตั้งกลุ่มเศรษฐกิจชุมชนขึ้นมา 2 กลุ่ม คือ กลุ่มออมทรัพย์เอื้ออาทร เพื่อช่วยเหลือคนในชุมชนที่ต้องจ่ายดอกเบี้ยเงินกู้ในอัตราที่สูง และกลุ่มร้านค้าชุมชน เพื่อให้คนในชุมชนได้ซื้อสินค้าในราคาถูก

ค) การจัดสวัสดิการภายในชุมชน จากการที่คนในชุมชนได้มีแนวคิดในการจัดสวัสดิการเพื่อช่วยเหลือกันเองในชุมชน จึงได้มีการจัดตั้งกลุ่มสวัสดิการขึ้นมาเพื่อสนองตอบความต้องการดังกล่าว ซึ่งกลุ่มดังกล่าวจะทำหน้าที่จัดสวัสดิการ และดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้อง เช่น กลุ่มร้านค้าชุมชนที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อจำหน่ายสินค้าในราคาถูกให้กับคนในชุมชน ในขณะที่เดียวกันในการดำเนินงานก็มีการระดมทุน และจ่ายผลตอบแทนกลับคืนกับสมาชิก กลุ่มน้ำประปาที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อให้บริการน้ำประปาเพื่อใช้ในการอุปโภคและบริโภคแก่คนในชุมชน โดยมีการจัดเก็บค่าบริการจากสมาชิกเพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของกลุ่ม

ง) ความต้องการสถาบันการเงิน คนในชุมชนจึงได้มีการรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ต่างๆ ขึ้นมาเพื่อเป็นตัวแทนสถาบันการเงิน ทำหน้าที่ด้านการออมและการกู้เงินให้กับสมาชิก เนื่องจากชุมชนบ้านดงเองเป็นชุมชนที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลจากตัวเมือง ในชุมชนเองก็ไม่มีธนาคารพาณิชย์ ทำให้ชุมชนจึงจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ขึ้นมาเพื่อเป็นเสมือนตัวแทนสถาบันการเงินในพื้นที่ ได้แก่ กลุ่มออมทรัพย์หนึ่ง กลุ่มออมทรัพย์สอง กลุ่มออมทรัพย์เอื้ออาทร

4.2.2 ปัจจัยภายนอกชุมชน

ปัจจัยภายนอกที่ก่อให้เกิดกลุ่มเศรษฐกิจชุมชนบ้านดง สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

ก) นโยบายของรัฐบาล มีกลุ่มเศรษฐกิจชุมชนที่ถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อต้องการตอบสนองนโยบายของรัฐบาล ซึ่งในที่นี้คือ นโยบายของรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ที่สนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มกองทุนหมู่บ้านขึ้นในทุกหมู่บ้านทั่วประเทศ โดยชุมชนบ้านดงก็เป็นหนึ่งหมู่บ้านที่ได้จัดตั้งกลุ่มกองทุนหมู่บ้านขึ้นตามนโยบายดังกล่าว

ข) หน่วยงานภายนอก เนื่องด้วยในอดีตชุมชนบ้านดงจัดเป็นชุมชนชนบทที่อยู่ห่างไกล คนในชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตร และค่อนข้างยากจน ทำให้มีหน่วยงานจากภายนอกได้ให้ความสนใจเข้ามาพัฒนาโดยการสนับสนุนให้เกิดการจัดตั้งกลุ่มเศรษฐกิจชุมชนขึ้น ในที่นี้คือ หน่วยงานสาธารณสุข ที่เข้ามาเพื่อแก้ปัญหาคุณภาพชีวิตคนให้กับคนในชุมชนบ้านดง โดยสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มกองทุนหมุนเวียนขึ้นเพื่อเป็นทุนในการกู้ยืมไปใช้พัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น ซ่อมตู้กับข้าว สร้างห้องน้ำ เป็นต้น

ค) การดูงานจากภายนอก คนในชุมชนบ้านดงบางส่วนได้มีโอกาสไปศึกษาดูงานกลุ่มเศรษฐกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จจากภายนอกแล้วเกิดแรงบันดาลใจในการกลับมาจัดตั้งกลุ่มเศรษฐกิจชุมชนในหมู่บ้านของตัวเอง ดังกรณีการที่คนในชุมชนได้ไปศึกษาดูงานร้านค้าชุมชนที่ประสบความสำเร็จของชุมชนบ้านสามขา อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง ทำให้กลับมารวมตัวกันจัดตั้งเป็นกลุ่มร้านค้าชุมชน และทดลองเปิดร้านค้าชุมชนขึ้นในชุมชนบ้านดง

4.3 การดำเนินงานของกลุ่มเศรษฐกิจชุมชนบ้านดง

4.3.1 กลุ่มออมทรัพย์หนึ่ง

ก) ประวัติความเป็นมา

กลุ่มออมทรัพย์หนึ่ง เป็นกลุ่มออมทรัพย์แรกที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านดง จัดตั้งเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2519 โดยกลุ่มหนุ่มสาวภายในหมู่บ้านที่รวมตัวกันทำกิจกรรมพัฒนาหมู่บ้าน ภายใต้การสนับสนุนของนักพัฒนาชุมชน มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นช่องทางในการออมเงินให้กับ

กลุ่มและคนในชุมชน เนื่องจากช่วงดังกล่าวธนาคารพาณิชย์ยังไม่แพร่หลายดังเช่นปัจจุบัน และถือเป็นการทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อสร้างความสามัคคีให้กับคนในชุมชน ต่อมาสมาชิกกลุ่มหนุ่มสาวดังกล่าวได้แยกย้ายกันไปแต่งงาน มีครอบครัว ออกไปทำงานหรือหาที่อยู่ใหม่ข้างนอกชุมชน กลุ่มออมทรัพย์ที่จัดตั้งขึ้นมา นายกิ่งแก้ว บุญมา ผู้ใหญ่บ้านในขณะนั้นจึงได้เข้ามาบริหารงานต่อ และได้บริหารงานต่อมาเรื่อยๆ สืบมาจนถึงคณะกรรมการในชุดปัจจุบัน

ข) โครงสร้างและการบริหารงาน

คณะกรรมการดำเนินงาน

กลุ่มออมทรัพย์หนึ่งมีโครงสร้างคณะกรรมการทั้งหมด 4 คน ประกอบด้วย ประธาน กลุ่ม รองประธาน เภรัญญิก และเลขานุการ ซึ่งมาจากการเสนอชื่อในที่ประชุม ไม่มีการกำหนดวาระการทำงานที่ชัดเจน คณะกรรมการชุดปัจจุบันดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2538 ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลง สำหรับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ไม่ได้ถูกระบุเป็นลายลักษณ์อักษรชัดเจน แต่ใช้วิธีปฏิบัติสืบต่อกันมา สามารถสรุปได้ดังนี้

ประธาน ทำหน้าที่ดูแลภาพรวมการดำเนินงานของกลุ่ม และช่วยติดตามเร่งรัดหนี้สินในบางกรณี

รองประธาน ทำหน้าที่นำเงินของสมาชิกรายฝากธนาคาร พิจารณาสินเชื่อ และถอนเงินให้สมาชิกที่ขอกู้เงิน

เภรัญญิก ทำหน้าที่ติดตามเร่งรัดหนี้สิน และพิจารณาสินเชื่อ

เลขานุการ ทำหน้าที่รวบรวมเงินออมและเงินชำระหนี้จากสมาชิกเพื่อส่งให้รองประธาน รวมทั้งลงบันทึกบัญชี

สมาชิก

ทางกลุ่มจะเปิดรับสมัครปีละครั้งในช่วงวันที่ 1-5 ของเดือนมกราคมของทุกปี มีค่าใช้จ่ายเป็นค่าสมัคร 10 บาท โดยสมาชิกกลุ่มจะต้องเป็นคนในชุมชน หรือชุมชนใกล้เคียง ซึ่งกรณีหลังจะรับเฉพาะที่มีความสัมพันธ์ทางเครือญาติกับคนในชุมชนบ้านดง และสามารถทำได้เฉพาะการออมเงินเท่านั้น แต่ไม่สามารถกู้เงินได้ หากต้องการกู้เงินต้องให้ญาติที่เป็นคนในชุมชนกู้แทน ปัจจุบันกลุ่มมีสมาชิกทั้งหมด 118 คน

นโยบาย/แนวทางการบริหารงาน

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการกลุ่มสามารถสรุปแนวทางการบริหารงานกลุ่มออมทรัพย์หนึ่งได้ 2 แนวทาง คือ

- ไม่เน้นการขยายจำนวนสมาชิกเพิ่มเติม
- คงรูปแบบการบริหารงานในแบบเดิมที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา ไม่เน้นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอะไรใหม่ ไม่ว่าจะ เป็น โครงสร้างการบริหารงาน รูปแบบการให้บริการ และการบันทึกบัญชี

ค) ลักษณะการดำเนินงาน

กลุ่มออมทรัพย์หนึ่ง มีการดำเนินงานใน 3 ลักษณะ

1) บริการออมทรัพย์ สมาชิกต้องนำเงินมาออมที่บ้านเลขานุการกลุ่มภายในวันที่ 1-5 ของทุกเดือน เป็นการออมในลักษณะเงินสัจจะสะสม จำนวนเงินออมขั้นต่ำที่ 100 บาท สูงสุดไม่เกิน 2,000 บาท สมาชิกจะได้รับค่าตอบแทนจากการออมในรูปแบบของเงินปันผล ขึ้นอยู่กับผลประกอบการของกลุ่มในปีนั้น

2) บริการกู้เงิน สมาชิกต้องแจ้งความจำนงของกู้กับคณะกรรมการกลุ่มทุกวันที่ 6 ของเดือน(หลังจ่ายเงินออมแล้วเสร็จ) แต่หากสมาชิกมีความจำเป็นฉุกเฉิน และมีประวัติการกู้ที่ดี คณะกรรมการกลุ่มอาจพิจารณาให้มีการกู้เงินนอกช่วงเวลาที่กำหนดไว้ สำหรับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ กำหนดไว้ร้อยละ 2 ต่อเดือน ระยะเวลาผ่อนชำระไม่เกิน 2 ปี ไม่ได้มีการกำหนดวงเงินให้กู้ไว้ชัดเจน ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของคณะกรรมการ โดยวงเงินกู้สูงสุดที่ทางกลุ่มเคยอนุมัติเท่ากับ 150,000 บาท ทั้งนี้ การกู้เงินต้องมีบุคคล และหลักทรัพย์ค้ำประกัน อาทิ โฉนดที่ดิน

การอนุมัติเงินกู้ ทางคณะกรรมการจะพิจารณาจากเหตุผลในการขอกู้ จำนวนเงินที่ออมไว้กับกลุ่ม และประวัติการชำระหนี้ที่ผ่านมา

สมาชิกจะทำการกู้เงินได้ตั้งแต่เดือนมกราคมจนถึงกันยายนของทุกปี ส่วนเดือนตุลาคมถึงธันวาคม ทางกลุ่มจะงดให้บริการเพื่อกันเงินไว้สำหรับการจ่ายเงินปันผล และการถอนเงินออมของสมาชิก

3) สวัสดิการเงินกู้ฉุกเฉิน เป็นสวัสดิการเงินกู้ปลอดดอกเบี้ยที่ทางกลุ่มมิให้กับสมาชิกสำหรับสมาชิกที่มีความจำเป็นต้องการใช้เงินสำหรับจัดงานศพ กรณีมีคนในครอบครัวของสมาชิกเสียชีวิต โดยสมาชิกต้องนำเงินมาชำระคืนหลังจากงานแล้วเสร็จไม่เกิน 7 วัน อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่ทางกลุ่มจัดให้มีสวัสดิการนี้ยังไม่สมาชิกมาขอใช้บริการ

ง) ผลการดำเนินงาน

การศึกษาผลการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์หนึ่ง สามารถทำได้เฉพาะในด้านการเปลี่ยนแปลงจำนวนสมาชิก สำหรับผลการดำเนินงานด้านอื่น ได้แก่ ขนาดของเงินกองทุน ผลประกอบการ และการจัดสรรผลกำไร ไม่สามารถทำการศึกษาได้ เนื่องจากรูปแบบการบันทึกบัญชีของกลุ่มไม่ชัดเจน และไม่มีการจัดทำสรุบบการเงินเป็นรายปีไว้

จำนวนสมาชิก

จากตาราง 4.1 พบว่า ตั้งแต่ปี 2550 - 2552 กลุ่มออมทรัพย์หนึ่งมีจำนวนสมาชิกกลุ่มเพิ่มขึ้นทุกปี ดังนี้ ปี 2550 มีสมาชิก 104 คน ปี 2551 มีสมาชิก 110 คน และปี 2552 มีสมาชิก 118 คน

ตารางที่ 4.1 จำนวนสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์หนึ่ง ตั้งแต่ปี 2550 - 2552

	ปี 2550	ปี 2551	ปี 2552
จำนวนสมาชิก (คน)	104	110	118
การเปลี่ยนแปลง		เพิ่มขึ้น 6 คน	เพิ่มขึ้น 8 คน

จ) ปัญหาและอุปสรรค

ปัญหาสมาชิกที่กู้เงินแล้วไม่ชำระหนี้ และจ่ายเงินออม ซึ่งกรณีนี้แม้จะมีจำนวนไม่มาก (เฉลี่ยไม่เกิน 10 คน) แต่ก็ยังเป็นปัญหาสำคัญที่สร้างความหนักใจให้กับคณะกรรมการกลุ่ม

ฉ) พฤติกรรมและความพึงพอใจของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์หนึ่ง

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์หนึ่ง

จากตาราง 4.2 พบว่า จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 31 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 67.7 มีอายุเฉลี่ย 49.6 ปี โดยมีช่วงอายุ 41 – 50 ปี มากที่สุดจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 41.9 ด้านสถานภาพ สมรสแล้วเป็นส่วนใหญ่ มีจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 90.3

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า มีจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 77.4 ประกอบอาชีพด้านการเกษตรกรรมมากที่สุด จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 55.6 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 4,669.9 บาท ส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ในช่วงไม่เกิน 5,000 บาท มีจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 74.2

กลุ่มตัวอย่างมีระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิกเฉลี่ย 12.9 ปี โดยระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิกมากที่สุดไม่เกิน 10 ปี มีจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 45.2 สำหรับการเข้าเป็นสมาชิกกับกลุ่มเศรษฐกิจชุมชนอื่นๆ ในหมู่บ้านคง กลุ่มฃาปนกิจ และกลุ่มน้ำประปา เป็นกลุ่มเศรษฐกิจชุมชนที่มีกลุ่มตัวอย่างเข้าเป็นสมาชิกมากที่สุด เนื่องจากเป็นกลุ่มที่ทุกครัวเรือนต้องเข้าเป็นสมาชิกอยู่แล้ว มีจำนวนคนเป็นสมาชิกเท่ากันกลุ่มละ 31 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ต่อกลุ่ม รองลงมาเป็นกลุ่มร้านค้าชุมชน มีจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 80.6

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์หนึ่งชุมชนบ้านคง

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (31)	ร้อยละ (100)
เพศ		
ชาย	10	32.3
หญิง	21	67.7
อายุเฉลี่ย (ปี)	49.6	
31-40 ปี	6	19.4
41-50 ปี	13	41.9
51-60 ปี	9	29.0
60 ปี ขึ้นไป	3	9.7
สถานภาพ		
โสด	1	3.2
สมรส	28	90.3
หย่า/หม้าย/แยกกันอยู่	2	6.5
การศึกษา		
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	24	77.4
มัธยมศึกษา	6	19.4
อนุปริญญา	1	3.2

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (31)	ร้อยละ (100)
อาชีพ		
เกษตรกรกรรม	20	55.6
รับจ้างทั่วไป	12	33.3
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	3	8.3
ไม่มีอาชีพ	1	2.8
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (บาท)	4,669.9	
ไม่เกิน 5,000 บาท	23	74.2
5,001 – 10,000 บาท	5	16.1
มากกว่า 10,000 บาท	3	9.7
ระยะเวลาเป็นสมาชิกกลุ่มเฉลี่ย (ปี)	12.9	
ไม่เกิน 10 ปี	14	45.2
11-20 ปี	13	41.9
20 ปีขึ้นไป	4	12.9
กลุ่มเศรษฐกิจชุมชนอื่นๆ ที่เป็นสมาชิก*		
กลุ่มออมทรัพย์สอง	24	77.4
กลุ่มออมทรัพย์เอื้ออาทร	12	38.7
กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน	18	58.1
กลุ่มฌาปนกิจ	31	100.0
กลุ่มกองทุนหมุนเวียน	9	29.0
กลุ่มร้านค้าชุมชน	25	80.6
กลุ่มน้ำประปา	31	100.0

ที่มา: จากการศึกษา

*หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

พฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์หนึ่ง

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์หนึ่งในแง่ของการมีส่วนร่วมต่อบริการที่กลุ่มมี และการมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานของกลุ่ม ซึ่งผลการศึกษารูปได้ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมต่อบริการที่กลุ่มมี

กลุ่มออมทรัพย์หนึ่งมีการให้บริการใน 3 ด้าน ได้แก่ การออมเงิน การให้กู้เงิน และการจัดสวัสดิการแก่สมาชิก ซึ่งการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อบริการดังกล่าว มีผลการศึกษาดังนี้

การออมเงิน

จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์หนึ่งจำนวน 31 คน พบว่า สมาชิกทุกคนมีการออมเงินกับกลุ่ม เนื่องจากรูปแบบการออมทรัพย์ของกลุ่มมีลักษณะเป็นเงินสะสมที่สมาชิกต้องมีการออมเงินกับกลุ่มเป็นประจำทุกเดือน ซึ่งจากตาราง 4.3 พบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างออมเงินอยู่ในช่วงไม่เกิน 10,000 บาท มีจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 77.4 รองลงมาคือ ออมตั้งแต่ 40,000 บาทขึ้นไป มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 9.7 โดยกลุ่มตัวอย่างมีเงินออมเฉลี่ยเท่ากับ 17,519.3 บาท

ตารางที่ 4.3 การออมเงินของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์หนึ่ง

การออมเงินกับกลุ่ม	จำนวน (31)	ร้อยละ (100)
ไม่เกิน 10,000 บาท	24	77.4
10,001 – 20,000 บาท	1	3.2
20,001 – 30,000 บาท	2	6.5
30,001 – 40,000 บาท	1	3.2
40,000 บาทขึ้นไป	3	9.7
เงินออมเฉลี่ย (บาท)	17,519.3	

ที่มา: จากการศึกษา

การกู้เงิน

จากตาราง 4.4 พบว่า สมาชิกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้บริการกู้เงิน มีจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 61.3 รองลงมา คือ กู้เงินไม่เกิน 10,000 บาท มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 25.8 โดยกลุ่มตัวอย่างมีเงินกู้เฉลี่ย 8,580.6 บาท

ตารางที่ 4.4 การกู้เงินของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์หนึ่ง

การกู้เงินกับกลุ่ม	จำนวน (31)	ร้อยละ (100)
ไม่ได้ใช้บริการ	19	61.3
ไม่เกิน 10,000 บาท	8	25.8
10,001 – 20,000 บาท	2	6.5
20,001 – 30,000 บาท	1	3.2
30,000 บาทขึ้นไป	1	3.2
เงินกู้เฉลี่ย (บาท)	8,580.6	

ที่มา: จากการศึกษา

การรับสวัสดิการของกลุ่ม

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการกลุ่มพบว่า กลุ่มมีสวัสดิการเงินกู้ฉุกเฉินปลอดดอกเบี้ยให้กับสมาชิกเพื่อนำไปใช้ในการจัดงานศพ ซึ่งถือเป็นสวัสดิการเพียงอย่างเดียวของกลุ่มออมทรัพย์หนึ่ง แต่จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า ไม่มีกลุ่มตัวอย่างที่เคยได้รับสวัสดิการดังกล่าว โดยส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าไม่เคยรับทราบมาก่อนว่ากลุ่มมีสวัสดิการ

2) การมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานของกลุ่ม

การศึกษาค้นครั้งนี้เป็นการศึกษามีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างต่อการดำเนินงานของกลุ่มในลักษณะต่างๆ มีผลการศึกษาดังต่อไปนี้

การถือหุ้นของกลุ่ม

เนื่องจากกลุ่มออมทรัพย์หนึ่งไม่ได้ใช้ระบบหุ้น ดังนั้นจึงไม่มีกลุ่มตัวอย่างที่ถือหุ้นของกลุ่ม

การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการกลุ่ม

จากตาราง 4.5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการกลุ่ม มีจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 90.3 รองลงมากำลังทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการกลุ่ม จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 9.7

ตารางที่ 4.5 การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการกลุ่มของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์หนึ่ง

การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการกลุ่ม	จำนวน (31)	ร้อยละ (100)
ไม่เคยเป็น	28	90.3
กำลังเป็นอยู่	3	9.7

ที่มา: จากการศึกษา

การติดตามข่าวสารการดำเนินงานของกลุ่ม

จากตาราง 4.6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการติดตามข่าวสารการดำเนินงานของกลุ่มเป็นบางครั้ง มีจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 61.3 รองลงมามีการติดตามข่าวสารเป็นประจำ มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 22.6

ตารางที่ 4.6 การติดตามข่าวสารการดำเนินงานของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์หนึ่ง

การติดตามข่าวสารการดำเนินงาน ของกลุ่ม	จำนวน (31)	ร้อยละ (100)
ไม่เคย	3	9.7
เป็นบางครั้ง	19	61.3
เป็นส่วนใหญ่	2	6.5
เป็นประจำ	7	22.6

ที่มา: จากการศึกษา

การเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม

จากตาราง 4.7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มเป็นประจำ มีจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 61.3 รองลงมาเข้าร่วมเป็นบางครั้ง มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 29.0

ตารางที่ 4.7 การเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์หนึ่ง

การเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม	จำนวน (31)	ร้อยละ (100)
ไม่เคย	3	9.7
เป็นบางครั้ง	9	29.0
เป็นประจำ	19	61.3

ที่มา: จากการศึกษา

การแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของกลุ่ม

จากตาราง 4.8 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของกลุ่ม มีจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 77.4 รองลงมาเคยมากกว่า 2 ครั้ง มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 9.7

ตารางที่ 4.8 การแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์หนึ่งต่อการดำเนินงานของกลุ่ม

การแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของกลุ่ม	จำนวน (31)	ร้อยละ (100)
ไม่เคย	24	77.4
เคย 1-2 ครั้ง	2	6.5
เคยมากกว่า 2 ครั้ง	3	9.7
เคยเป็นประจำ	2	6.5

ที่มา: จากการศึกษา

การใช้สิทธิออกเสียงลงมติต่างๆ ในที่ประชุมกลุ่ม

จากตาราง 4.9 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยใช้สิทธิออกเสียงลงมติต่างๆ ในที่ประชุมกลุ่ม มีจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 45.2 รองลงมาเคยเป็นประจำ มีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 35.5

ตารางที่ 4.9 การใช้สิทธิออกเสียงลงมติต่างๆ ของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์หนึ่งในที่ประชุมกลุ่ม

การใช้สิทธิออกเสียงลงมติต่างๆ ในที่ประชุมกลุ่ม	จำนวน (31)	ร้อยละ (100)
ไม่เคย	14	45.2
เคย 1-2 ครั้ง	3	9.7
เคยมากกว่า 2 ครั้ง	3	9.7
เคยเป็นประจำ	11	35.5

ที่มา: จากการศึกษา

การให้ความร่วมมือเมื่อกลุ่มมีการร้องขอ

จากตาราง 4.10 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ระบุว่า กลุ่มไม่เคยมีการร้องขอความร่วมมือ มีจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 67.7 รองลงมาไม่เคยให้ความร่วมมือ และเคยให้ความร่วมมือเป็นประจำ มีจำนวน 3 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 9.7

ตารางที่ 4.10 การให้ความร่วมมือเมื่อกลุ่มมีการร้องขอของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์หนึ่ง

การให้ความร่วมมือเมื่อกลุ่มมีการร้องขอ	จำนวน (31)	ร้อยละ (100)
ไม่เคย	3	9.7
เคย 1-2 ครั้ง	2	6.5
เคยมากกว่า 2 ครั้ง	2	6.5
เคยเป็นประจำ	3	9.7
กลุ่มไม่เคยร้องขอ	21	67.7

ที่มา: จากการศึกษา

ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์หนึ่ง

การศึกษาครั้งนี้ได้ทำการศึกษาความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์หนึ่งใน 3 ด้านหลัก คือ ด้านโครงสร้างและการบริหารงาน ลักษณะการดำเนินงาน และผลการดำเนินงาน สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

1) ด้านโครงสร้างและการบริหารงาน

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อโครงสร้างการดำเนินงานของกลุ่มในระดับมากที่สุด จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 51.6 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.6 ด้านความเหมาะสมของคณะกรรมการกลุ่ม มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 64.5 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.7 ด้านนโยบายหรือแนวทางในการบริหารงาน มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 54.8 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.6 ด้านประสิทธิภาพในการบริหารงาน มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 64.5 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.7 และด้านการดำเนินงานอย่างเป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 64.5 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.6

ด้านโครงสร้างและการบริหารงานมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.7 แปลความหมายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในด้าน โครงสร้างและการบริหารงานอยู่ในระดับมาก

2) ด้านลักษณะการดำเนินงาน

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการให้บริการของกลุ่มที่เป็นอยู่ในปัจจุบันในระดับมากที่สุด จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 61.3 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.5 ด้านรูปแบบสวัสดิการของกลุ่มที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 54.8 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.4 ด้านกฎ ระเบียบ เงื่อนไขในการให้บริการ มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 71.0 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.8 ด้านประสิทธิภาพในการบริการ มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 77.4 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.7 และด้านความประทับใจจากการให้บริการ มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 74.2 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.7

ด้านลักษณะการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.6 แปลความหมายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในด้านลักษณะการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

3) ด้านผลการดำเนินงาน

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อจำนวนสมาชิกที่เปลี่ยนแปลงในระดับมากที่สุด จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 61.3 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.5 ด้านขนาดของเงินกองทุน มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 61.3 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.6 ด้านผลประกอบการของกลุ่ม มีความพึงพอใจ

ระดับมากที่สุด จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 54.8 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.5 และด้านผลกำไรที่ได้รับการจัดสรร มีความพึงพอใจระดับปานกลางมากที่สุด จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 48.4 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.5

ด้านผลการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.5 แปลความหมายได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในด้านผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

สรุปภาพรวมได้ว่า กลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์หนึ่งมีความพึงพอใจในระดับมากในทุกด้าน ดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์หนึ่ง

ความพึงพอใจของสมาชิก ในแต่ละด้าน	ระดับความพึงพอใจ						รวม	ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
ก) ด้านโครงสร้างและ การบริหารงาน							31	3.7 (มาก)
โครงสร้างการดำเนินงานของ กลุ่ม	2 (6.5)	16 (51.6)	12 (38.7)	1 (3.2)	0 (0.0)		31 (100.0)	3.6 (มาก)
ความเหมาะสมของ คณะกรรมการกลุ่ม	1 (3.2)	20 (64.5)	10 (32.3)	0 (0.0)	0 (0.0)		31 (100.0)	3.7 (มาก)
นโยบายหรือแนวทางในการ บริหารงาน	1 (3.2)	17 (54.8)	13 (41.9)	0 (0.0)	0 (0.0)		31 (100.0)	3.6 (มาก)
ประสิทธิภาพในการบริหารงาน	1 (3.2)	20 (64.5)	10 (32.3)	0 (0.0)	0 (0.0)		31 (100.0)	3.7 (มาก)
การดำเนินงานอย่างเป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้	1 (3.2)	20 (64.5)	8 (25.8)	1 (3.2)	1 (3.2)		31 (100.0)	3.6 (มาก)
ข) ลักษณะการดำเนินงาน							31	3.6 (มาก)
รูปแบบการให้บริการที่เป็นอยู่ ในปัจจุบัน	0 (0.0)	19 (61.3)	10 (32.3)	2 (6.5)	0 (0.0)		31 (100.0)	3.5 (มาก)

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ความพึงพอใจของสมาชิก ในแต่ละด้าน	ระดับความพึงพอใจ						ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	รวม	
รูปแบบสวัสดิการของกลุ่มที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน	0 (0.0)	17 (54.8)	10 (32.3)	4 (12.9)	0 (0.0)	31 (100.0)	3.4 (มาก)
กฎระเบียบเงื่อนไขในการให้บริการ เช่น เงื่อนไขการออม การกู้เงิน เป็นต้น	1 (3.2)	22 (71.0)	8 (25.8)	0 (0.0)	0 (0.0)	31 (100.0)	3.8 (มาก)
ประสิทธิภาพในการบริการ	0 (0.0)	24 (77.4)	6 (19.4)	1 (3.2)	0 (0.0)	31 (100.0)	3.7 (มาก)
ความประทับใจจากการให้บริการ	0 (0.0)	23 (74.2)	6 (19.4)	2 (6.5)	0 (0.0)	31 (100.0)	3.7 (มาก)
ค) ผลการดำเนินงาน							3.5 (มาก)
การเปลี่ยนแปลงจำนวนสมาชิก	0 (0.0)	19 (61.3)	10 (32.3)	2 (6.5)	0 (0.0)	31 (100.0)	3.5 (มาก)
ขนาดของเงินกองทุน	0 (0.0)	19 (61.3)	12 (38.7)	0 (0.0)	0 (0.0)	31 (100.0)	3.6 (มาก)
ผลประกอบการของกลุ่ม	0 (0.0)	17 (54.8)	14 (45.2)	0 (0.0)	0 (0.0)	31 (100.0)	3.5 (มาก)
ผลกำไรที่ได้รับการจัดสรร	1 (3.2)	14 (45.2)	15 (48.4)	0 (0.0)	1 (3.2)	31 (100.0)	3.5 (มาก)

ที่มา: จากการศึกษา

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บแสดงอยู่ในรูปร้อยละ

4.3.2 กลุ่มออมทรัพย์สอง

ก) ประวัติความเป็นมา

กลุ่มออมทรัพย์สอง จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2542 เนื่องจากในขณะนั้นชุมชนบ้านดงมีกลุ่มออมทรัพย์เพียงกลุ่มเดียว คือ กลุ่มออมทรัพย์หนึ่ง ในขณะที่คนในชุมชนต้องการทางเลือกในการออมเงินเพิ่มขึ้น ทางกลุ่มผู้นำหมู่บ้านนำโดยผู้ใหญ่บ้านในขณะนั้นจึงได้ร่วมกันจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์สองขึ้นมา

ข) โครงสร้างและการบริหารงาน

คณะกรรมการดำเนินงาน

กลุ่มออมทรัพย์สองมีโครงสร้างคณะกรรมการดำเนินงาน ทั้งหมด 9 คน ประกอบด้วย ประธานกลุ่ม รองประธานกลุ่ม/เหรัญญิก เลขานุการกลุ่ม คณะกรรมการฝ่ายตรวจสอบ 3 คน คณะกรรมการฝ่ายส่งเสริมชักชวนสินเชื่อ 3 คน ซึ่งคณะกรรมการดำเนินงานมีที่มาจากการเสนอชื่อในที่ประชุมใหญ่ของกลุ่ม มีวาระการดำเนินงาน 2 ปี คณะกรรมการชุดปัจจุบันเป็นกรรมการชุดเดียวกับชุดแรกตั้งแต่ตอนก่อตั้ง โดยรับทำหน้าที่มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 จนถึงปัจจุบันยังไม่มีเปลี่ยนแปลง แม้ทางคณะกรรมการดำเนินงานชุดปัจจุบันจะได้เสนอให้เปลี่ยนแปลงคณะกรรมการดำเนินงานทุกปี แต่ในที่ประชุมก็ยังคงเสนอให้ทำหน้าที่ต่อ

สำหรับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการได้กำหนดไว้อย่างชัดเจน มีรายละเอียดดังนี้
ประธานกลุ่ม ทำหน้าที่ดูแลภาพรวมการดำเนินงานของกลุ่ม อนุมัติเงินกู้ ฝากและถอนเงินจากธนาคาร

รองประธานกลุ่ม/เหรัญญิก ทำหน้าที่พิจารณาเงินกู้เพื่อเสนอประธานกลุ่ม จ่ายเงินกู้ให้กับผู้ขอกู้ที่ประธานกลุ่มอนุมัติแล้ว และรับชำระหนี้เงินกู้จากสมาชิก

เลขานุการกลุ่ม ทำหน้าที่รับชำระเงินออมที่สมาชิกมาออมในแต่ละเดือน เก็บรักษาเอกสารหลักฐานของกลุ่ม และจัดบันทึกการประชุม

คณะกรรมการฝ่ายตรวจสอบ ทำหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินงานของกลุ่ม
คณะกรรมการฝ่ายส่งเสริมชักชวนสินเชื่อ ทำหน้าที่ชักชวนให้สมาชิกมาใช้บริการสินเชื่อของกลุ่ม

สมาชิก

ทางกลุ่มจะเปิดรับสมาชิกปีละหนึ่งครั้งในช่วงเดือนมกราคมของทุกปี มีค่าใช้จ่ายในเข้าเป็นสมาชิก 20 บาท แบ่งเป็นค่าสมัครสมาชิก 10 บาท และค่าสมุด 10 บาท โดยเปิดรับเฉพาะ

คนในหมู่บ้านดงเท่านั้น ปัจจุบันกลุ่มออมทรัพย์สอง มีสมาชิกทั้งหมด 257 คน นับเป็นกลุ่มเศรษฐกิจชุมชนที่มีสมาชิกจำนวนมากที่สุดในหมู่บ้านดง

นโยบาย/แนวทางในการบริหารงาน

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการกลุ่ม สรุปได้ว่า แนวทางในการบริหารงานของกลุ่มออมทรัพย์สองมุ่งเน้นการได้มาซึ่งผลตอบแทนเพื่อปันผลให้กับสมาชิก ซึ่งคณะกรรมการท่านหนึ่งถึงกับกล่าวไว้ว่า “การบริหารของกลุ่มฯ รับประกันผลตอบแทน” อย่างไรก็ตามในระยะหลังคณะกรรมการฯ ได้ให้ความสำคัญกับการจัดสวัสดิการให้กับสมาชิกมากขึ้น โดยมีการจัดสวัสดิการบางอย่างให้กับสมาชิก อาทิ สวัสดิการเงินกู้ฉุกเฉิน สวัสดิการค่าฌาปนกิจ เป็นต้น นอกจากนี้คณะกรรมการกลุ่มยังให้ความสำคัญกับการบันทึกบัญชี โดยมีรูปแบบการบันทึกบัญชีที่พัฒนาเป็นระบบชัดเจน และมีการจัดทำสรุบบการเงินเป็นประจำทุกปี

ค) ลักษณะการดำเนินงาน

กลุ่มออมทรัพย์สอง มีการดำเนินงานใน 3 ลักษณะ

1) ให้บริการออมทรัพย์ สมาชิกต้องนำเงินมาออมที่บ้านประธานหรือเลขานุการกลุ่มภายในวันที่ 1-10 ของทุกเดือน เป็นการออมในลักษณะเงินสัจจะสะสม จำนวนเงินออมขั้นต่ำ 100 บาท สูงสุดไม่เกิน 2,000 บาท สมาชิกจะได้รับค่าตอบแทนจากการออมในรูปแบบของเงินปันผลขึ้นอยู่กับผลประกอบการของกลุ่มในปีนั้น

2) ให้บริการกู้เงิน สมาชิกต้องแจ้งความจำนงขอเงินให้กับรองประธานกลุ่มซึ่งเป็นผู้พิจารณานุมัติสินเชื่อกภายในวันที่ 1-10 ของเดือน อัตราดอกเบี้ยเงินกู้กำหนดไว้ในอัตราร้อยละ 2 ต่อเดือน ระยะเวลาผ่อนชำระไม่เกิน 2 ปี ไม่ได้มีการกำหนดเพดานวงเงินกู้สูงสุดไว้ชัดเจน ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของคณะกรรมการ ทั้งนี้ การกู้เงินต้องมีบุคคลค้ำประกัน 1 คน กรณีวงเงินกู้สูงกว่าเงินที่ออมไว้กับกลุ่มต้องมีหลักทรัพย์ค้ำประกัน

การอนุมัติเงินกู้ ทางคณะกรรมการจะพิจารณาจาก 1) เหตุผลในการขอกู้ 2) ความสามารถในการชำระหนี้ 3) ประวัติการชำระหนี้ที่ผ่านมา 4) ฐานะการเงินของผู้กู้

สมาชิกจะทำการกู้เงินได้ตั้งแต่เดือนมกราคมจนถึงกันยายนของทุกปี ส่วนเดือนตุลาคมถึงธันวาคม ทางกลุ่มจะงดให้บริการเพื่อกันเงินไว้สำหรับการจ่ายเงินปันผล และการถอนเงินออมของสมาชิก รวมทั้งเตรียมสรุปรายงานผลการดำเนินงาน ยกเว้นกรณีการกู้ฉุกเฉินระยะสั้นที่อาจพิจารณาเป็นรายกรณี

3) สวัสดิการสำหรับสมาชิก แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

3.1) สวัสดิการเงินกู้ฉุกเฉิน เป็นสวัสดิการเงินกู้ปลอดดอกเบี้ยสำหรับสมาชิกที่มีความจำเป็นต้องการเงินสำหรับจัดงานมงคล หรืออวมงคล อาทิ งานแต่งงาน งานขึ้นบ้านใหม่ งานบวช งานศพ กำหนดวงเงินไว้ไม่เกิน 30,000 บาท โดยสมาชิกต้องนำเงินมาชำระคืนหลังจากงานแล้วเสร็จไม่เกิน 10 วัน

3.2) สวัสดิการเงินค่าฌาปนกิจ เป็นสวัสดิการเงินให้เปล่าแก่สมาชิกกรณีครอบครัวสมาชิกมีงานศพ จำนวนเงิน 1,000 – 2,000 บาท ขึ้นอยู่กับระยะเวลาการเป็นสมาชิก และดุลยพินิจของคณะกรรมการกลุ่ม

ง) ผลการดำเนินงาน

การศึกษาผลการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์สอง ได้ทำการศึกษาใน 4 เรื่อง ประกอบด้วย การเปลี่ยนแปลงจำนวนสมาชิก ขนาดของเงินกองทุน ผลประกอบการ และการจัดสรรผลกำไร โดยศึกษาข้อมูลย้อนหลังตั้งแต่ปี 2550 – 2552 สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

จำนวนสมาชิก

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ตั้งแต่ปี 2550 – 2552 กลุ่มออมทรัพย์สองมีจำนวนสมาชิกลดลงและเพิ่มขึ้น ดังนี้ ปี 2550 มีสมาชิก 253 คน ปี 2551 มีสมาชิก 252 คน และปี 2552 มีสมาชิก 262 คน ซึ่งสังเกตว่าตัวเลขจำนวนสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์สองสูงกว่าจำนวนครัวเรือนในหมู่บ้านดงนั้นหมายถึง แต่ละครัวเรือนได้เข้าเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์สองมากกว่า 1 คน (ชุมชนบ้านดงมี 156 ครัวเรือน)

ตารางที่ 4.12 จำนวนสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์สอง ตั้งแต่ปี 2550 - 2552

	ปี 2550	ปี 2551	ปี 2552
จำนวนสมาชิก (คน)	253	252	262
การเปลี่ยนแปลง		ลดลง 1 คน	เพิ่มขึ้น 10 คน

ที่มา: จากการศึกษา

ขนาดเงินกองทุน

จากตารางที่ 4.13 พบว่า กลุ่มออมทรัพย์สองมีขนาดของเงินกองทุนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี ดังนี้ ปี 2550 มีเงินกองทุน 2,746,500 บาท ปี 2551 มีเงินกองทุน 2,846,000 บาท และในปี 2552 มีเงินกองทุน 3,199,000 บาท

ตารางที่ 4.13 ขนาดเงินกองทุนกลุ่มออมทรัพย์สอง ตั้งแต่ปี 2550 - 2552

	ปี 2550	ปี 2551	ปี 2552
ขนาดเงินกองทุน (บาท)	2,746,500	2,846,000	3,199,000
การเปลี่ยนแปลง		เพิ่มขึ้น 99,500 บาท	เพิ่มขึ้น 353,000 บาท

ที่มา: จากการศึกษา

ผลประกอบการ

จากตารางที่ 4.14 พบว่า กลุ่มออมทรัพย์สองมีผลประกอบการที่เป็นกำไร โดยเพิ่มขึ้นและลดลง ดังนี้ ปี 2550 มีผลกำไร 195,846 บาท ปี 2551 มีกำไร 392,835 บาท และในปี 2552 มีกำไร 376,533 บาท ซึ่งสังเกตว่ากำไรปี 2551 เพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเท่าตัว เนื่องจากกลุ่มได้ปรับอัตราดอกเบี้ยขึ้นมาเป็นร้อยละ 2 ต่อเดือน หลังจากก่อนหน้านี้กำหนดไว้ที่อัตราร้อยละ 1 ต่อเดือนเท่ากับกลุ่มออมทรัพย์เอื้ออาทร

ตารางที่ 4.14 ผลกำไรของกลุ่มออมทรัพย์สอง ตั้งแต่ปี 2550 - 2552

	ปี 2550	ปี 2551	ปี 2552
ผลกำไร (บาท)	195,846	392,835	376,533
การเปลี่ยนแปลง		เพิ่มขึ้น 196,989 บาท	ลดลง 16,302 บาท

ที่มา: จากการศึกษา

การจัดสรรผลกำไร

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มออมทรัพย์สองมีการจัดสรรผลกำไรใน 2 ลักษณะ คือ จัดสรรเป็นค่าตอบแทนคณะกรรมการ และเป็นเงินปันผลให้สมาชิก ซึ่งพบว่า กลุ่มมีการจัดสรรกำไรเพิ่มขึ้นทั้งสองลักษณะ ยกเว้นค่าตอบแทนคณะกรรมการปี 2552 ที่ลดลง รายละเอียดดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 การจัดสรรผลกำไรของกลุ่มออมทรัพย์สอง ตั้งแต่ปี 2550 - 2552

	ปี 2550	ปี 2551	ปี 2552
ค่าตอบแทนคณะกรรมการ (บาท)	29,377	47,140	45,184
การเปลี่ยนแปลง		เพิ่มขึ้น 17,763 บาท	ลดลง 1,956 บาท

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

	ปี 2550	ปี 2551	ปี 2552
ปีนผลให้สมาชิก (บาท)	166,469	341,520	374,533
การเปลี่ยนแปลง		เพิ่มขึ้น 175,051 บาท	เพิ่มขึ้น 33,013 บาท

ที่มา: จากการศึกษา

จ) ปัญหาและอุปสรรค

ปัญหาสมาชิกที่กู้เงินชำระหนี้ล่าช้า หรือค้างชำระ ซึ่งมีอยู่ประมาณร้อยละ 10 ของสมาชิกที่กู้เงินทั้งหมด อย่างไรก็ตามที่ผ่านมากลุ่มยังไม่มีหนี้เสีย

ฉ) พฤติกรรมและความพึงพอใจของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์สอง

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์สอง

จากตารางที่ 4.16 พบว่า จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 70 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 71.4 มีอายุเฉลี่ย 50.3 ปี โดยมีช่วงอายุ 41 – 50 ปี มากที่สุด จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 ด้านสถานภาพ สมรสแล้วเป็นส่วนใหญ่ มีจำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 82.9

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า มีจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 80.0 ประกอบอาชีพด้านการเกษตรกรรมมากที่สุด จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 38.0 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 3,199.5 บาท ส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ในช่วงไม่เกิน 5,000 บาท มีจำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 82.9

กลุ่มตัวอย่างมีระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิกเฉลี่ย 9.2 ปี ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มมาแล้ว 9 - 12 ปี มีจำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 68.6 สำหรับการเข้าเป็นสมาชิกกับกลุ่มเศรษฐกิจชุมชนอื่นๆ ในหมู่บ้านดง นอกเหนือจากกลุ่มฅาปนกิจ และกลุ่มน้ำประปา ที่กลุ่มตัวอย่างทุกคนต้องเป็นสมาชิกอยู่แล้ว กลุ่มร้านค้าชุมชนถือเป็นกลุ่มที่มีกลุ่มตัวอย่างเข้าเป็นสมาชิกมากที่สุด มีจำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 71.4

ตารางที่ 4.16 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์สอง

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (70)	ร้อยละ (100)
เพศ		
ชาย	20	28.6
หญิง	50	71.4
อายุเฉลี่ย (ปี)	50.3	
ไม่เกิน 40 ปี	15	21.4
41-50 ปี	28	40.0
51-60 ปี	14	20.0
60 ปี ขึ้นไป	13	18.6
สถานภาพ		
โสด	3	4.3
สมรส	58	82.9
หย่า/หม้าย/แยกกันอยู่	9	12.9
การศึกษา		
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	56	80.0
มัธยมศึกษา	14	20.0
อาชีพ		
เกษตรกรรวม	19	38.0
รับจ้างทั่วไป	18	36.0
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	8	16.0
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	1	2.0
พนักงาน/ลูกจ้างเอกชน	1	2.0
ไม่มีอาชีพ	3	6.0
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (บาท)	3,199.5	
ไม่เกิน 5,000 บาท	58	82.9
5,001 – 10,000 บาท	10	14.3
มากกว่า 10,000 บาท	2	2.9

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (70)	ร้อยละ (100)
ระยะเวลาเป็นสมาชิกกลุ่มเฉลี่ย (ปี)	9.2	
ไม่เกิน 3 ปี	11	15.7
4 - 6 ปี	9	12.9
7 - 9 ปี	2	2.9
10 - 12 ปี	48	68.6
กลุ่มเศรษฐกิจชุมชนอื่นๆ ที่เป็นสมาชิก*		
กลุ่มออมทรัพย์หนึ่ง	28	40.0
กลุ่มออมทรัพย์เอื้ออาทร	30	42.9
กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน	37	52.9
กลุ่มฌาปนกิจ	70	100.0
กลุ่มกองทุนหมุนเวียน	11	15.7
กลุ่มร้านค้าชุมชน	50	71.4
กลุ่มน้ำประปา	70	100.0

ที่มา: จากการศึกษา

*หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

พฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์สอง

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์สองในแง่ของการมีส่วนร่วมต่อบริการที่กลุ่มมี และการมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานของกลุ่ม ซึ่งผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมต่อบริการที่กลุ่มมี

กลุ่มออมทรัพย์สองมีการให้บริการใน 3 ด้าน ได้แก่ การออมเงิน การให้กู้เงิน และการจัดสวัสดิการแก่สมาชิก ซึ่งการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อบริการดังกล่าว มีผลการศึกษา ดังนี้

การออมเงิน

จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์สองจำนวน 70 คน พบว่า สมาชิกทุกคนมีการออมเงินกับกลุ่ม เนื่องจากรูปแบบการออมทรัพย์ของกลุ่มมีลักษณะเป็นเงินสัจจะสะสม

คล้ายกับกลุ่มออมทรัพย์หนึ่ง ซึ่งสมาชิกต้องมีการออมเงินกับกลุ่มเป็นประจำทุกเดือน ซึ่งจากตาราง 4.17 พบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างออมเงินอยู่ในช่วงไม่เกิน 10,000 บาท มีจำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 72.9 รองลงมา คือ 10,001 – 20,000 บาท มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 11.4 โดยกลุ่มตัวอย่างมีเงินออมเฉลี่ยเท่ากับ 10,917.1 บาท

ตารางที่ 4.17 การออมเงินของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์สอง

การออมเงินกับกลุ่ม	จำนวน (70)	ร้อยละ (100)
ไม่เกิน 10,000 บาท	51	72.9
10,001 – 20,000 บาท	8	11.4
20,001 – 30,000 บาท	4	5.7
30,001 – 40,000 บาท	4	5.7
40,000 บาทขึ้นไป	3	4.3
เงินออมเฉลี่ย (บาท)	10,917.1	

ที่มา: จากการศึกษา

การกู้เงิน

จากตาราง 4.18 พบว่า สมาชิกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้บริการกู้เงิน มีจำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 67.1 รองลงมา คือ กู้เงินไม่เกิน 10,000 บาท มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 12.9 โดยกลุ่มตัวอย่างมีเงินกู้เฉลี่ยเท่ากับ 6,314.3 บาท

ตารางที่ 4.18 การกู้เงินของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์สอง

การกู้เงินกับกลุ่ม	จำนวน (70)	ร้อยละ (100)
ไม่ได้ใช้บริการ	47	67.1
ไม่เกิน 10,000 บาท	9	12.9
10,001 – 20,000 บาท	5	7.1
20,001 – 30,000 บาท	5	7.1
30,000 บาทขึ้นไป	4	5.7
เงินกู้เฉลี่ย (บาท)	6,314.3	

ที่มา: จากการศึกษา

การรับสวัสดิการของกลุ่ม

กลุ่มออมทรัพย์สองมีสวัสดิการให้กับสมาชิกกลุ่ม 2 ลักษณะ คือ เงินกู้ฉุกเฉินปลอดดอกเบี้ย และเงินฌาปนกิจให้เปล่า ซึ่งจากตาราง 4.19 พบว่า กลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์สองส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับสวัสดิการของกลุ่ม มีจำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 91.4 ส่วนคนที่เคยได้รับสวัสดิการมี 6 คน คิดเป็นร้อยละ 8.6

ตารางที่ 4.19 การรับสวัสดิการที่กลุ่มจัดสรรของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์สอง

การรับสวัสดิการที่กลุ่มจัดสรร	จำนวน (70)	ร้อยละ (100)
เคย	6	8.6
ไม่เคย	64	91.4

ที่มา: จากการศึกษา

2) การมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานของกลุ่ม

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างต่อการดำเนินงานของกลุ่มในลักษณะต่างๆ มีผลการศึกษาดังต่อไปนี้

การถือหุ้นของกลุ่ม

เนื่องจากกลุ่มออมทรัพย์สองไม่ได้ใช้ระบบหุ้น ดังนั้นจึงไม่มีกลุ่มตัวอย่างที่ถือหุ้นของกลุ่ม

การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการกลุ่ม

จากตาราง 4.20 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการกลุ่ม มีจำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 94.3 รองลงมากำลังทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการกลุ่ม จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 4.3

ตารางที่ 4.20 การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการกลุ่มของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์สอง

การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการกลุ่ม	จำนวน (70)	ร้อยละ (100)
เคยเป็น	1	1.4
ไม่เคยเป็น	66	94.3
กำลังเป็นอยู่	3	4.3

ที่มา: จากการศึกษา

การติดตามข่าวสารการดำเนินงานของกลุ่ม

จากตาราง 4.21 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการติดตามข่าวสารการดำเนินงานของกลุ่มเป็นบางครั้ง มีจำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 57.1 รองลงมาที่มีการติดตามข่าวสารเป็นประจำ มีจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0

ตารางที่ 4.21 การติดตามข่าวสารการดำเนินงานของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์สอง

การติดตามข่าวสารการดำเนินงานของกลุ่ม	จำนวน (70)	ร้อยละ (100)
ไม่เคย	11	15.7
เป็นบางครั้ง	40	57.1
เป็นส่วนใหญ่	5	7.1
เป็นประจำ	14	20.0

ที่มา: จากการศึกษา

การเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม

จากตาราง 4.22 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มเป็นประจำ มีจำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 55.7 รองลงมาเข้าร่วมเป็นบางครั้ง มีจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ

ตารางที่ 4.22 การเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์สอง

การเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม	จำนวน (70)	ร้อยละ (100)
ไม่เคย	12	17.1
เป็นบางครั้ง	18	25.7
เป็นส่วนใหญ่	1	1.4
เป็นประจำ	39	55.7

ที่มา: จากการศึกษา

การแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของกลุ่ม

จากตาราง 4.23 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของกลุ่ม มีจำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 61.4 รองลงมาเคย 1 - 2 ครั้ง มีจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0

ตารางที่ 4.23 การแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์สองต่อการดำเนินงานของกลุ่ม

การแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของกลุ่ม	จำนวน (70)	ร้อยละ (100)
ไม่เคย	43	61.4
เคย 1-2 ครั้ง	14	20.0
เคยมากกว่า 2 ครั้ง	6	8.6
เคยเป็นประจำ	7	10.0

ที่มา: จากการศึกษา

การใช้สิทธิ์ออกเสียงลงมติต่างๆ ในที่ประชุมกลุ่ม

จากตาราง 4.24 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยใช้สิทธิ์ออกเสียงลงมติต่างๆ ในที่ประชุมกลุ่ม มีจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 42.9 รองลงมาเคยเป็นประจำ มีจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 38.6

ตารางที่ 4.24 การใช้สิทธิออกเสียงลงมติต่างๆ ของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์สองในที่
ประชุมกลุ่ม

การใช้สิทธิออกเสียงลงมติต่างๆ ในที่ ประชุมกลุ่ม	จำนวน (70)	ร้อยละ (100)
ไม่เคย	30	42.9
เคย 1-2 ครั้ง	6	8.6
เคยมากกว่า 2 ครั้ง	7	10.0
เคยเป็นประจำ	27	38.6

ที่มา: จากการศึกษา

การให้ความร่วมมือเมื่อกลุ่มมีการร้องขอ

จากตาราง 4.25 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ระบุว่ากลุ่มไม่เคยมีการร้องขอความร่วมมือมีจำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 72.9 รองลงมาไม่เคยให้ความร่วมมือ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0

ตารางที่ 4.25 การให้ความร่วมมือเมื่อกลุ่มมีการร้องขอของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์สอง

การให้ความร่วมมือเมื่อกลุ่มมีการร้องขอ	จำนวน (70)	ร้อยละ (100)
ไม่เคย	7	10.0
เคย 1-2 ครั้ง	4	5.7
เคยมากกว่า 2 ครั้ง	2	2.9
เคยเป็นประจำ	6	8.6
กลุ่มไม่เคยร้องขอ	51	72.9

ที่มา: จากการศึกษา

ความพึงพอใจของของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์สอง

การศึกษาครั้งนี้ได้ทำการศึกษาความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์สองใน 3 ด้านหลัก คือ ด้านโครงสร้างและการบริหารงาน ลักษณะการดำเนินงาน และผลการดำเนินงาน สรุปผลการศึกษาดังนี้

1) ด้านโครงสร้างและการบริหารงาน

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อโครงสร้างการดำเนินงานของกลุ่มในระดับมากที่สุด จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 48.6 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.1 ด้านความเหมาะสมของคณะกรรมการกลุ่ม มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 55.7 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.1 ด้านนโยบายหรือแนวทางในการบริหารงาน มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 54.3 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.1 ด้านประสิทธิภาพในการบริหารงาน มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 58.6 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.1 ด้านการดำเนินงานอย่างเป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.0

ด้านโครงสร้างและการบริหารงานมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.1 แปลความหมายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในด้าน โครงสร้างและการบริหารงานอยู่ในระดับมาก

2) ด้านลักษณะการดำเนินงาน

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการให้บริการของกลุ่มที่เป็นอยู่ในปัจจุบันในระดับมากที่สุด จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 57.1 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.1 ด้านรูปแบบสวัสดิการของกลุ่มที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 55.7 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.0 ด้านกฎ ระเบียบ เงื่อนไขในการให้บริการ มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 62.9 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.1 ด้านประสิทธิภาพในการบริการ มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 60.0 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.1 ด้านความประทับใจจากการให้บริการ มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.2

ด้านลักษณะการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.1 แปลความหมายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในด้านลักษณะการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

3) ด้านผลการดำเนินงาน

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อจำนวนสมาชิกที่เปลี่ยนแปลงในระดับมากที่สุด จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.2 ด้านขนาดของเงินกองทุน มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 55.7

มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.2 ด้านผลประกอบการของกลุ่ม มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 51.4 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.1 ด้านผลกำไรที่ได้รับ การจัดสรร มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 42.9 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.1

ด้านผลการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.2 แปลความหมายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในด้านผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

สรุปภาพรวมได้ว่า กลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์หนึ่งมีความพึงพอใจในระดับมากในทุกด้าน ดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.26 ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์สอง

ความพึงพอใจของสมาชิกในแต่ละด้าน	ระดับความพึงพอใจ						รวม	ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
ก) ด้านโครงสร้างและ การบริหารงาน							4.1 (มาก)	
โครงสร้างการดำเนินงาน ของกลุ่ม	21 (30.0)	34 (48.6)	15 (21.4)	0 (0.0)	0 (0.0)	70 (100.0)	4.1 (มาก)	
ความเหมาะสมของ คณะกรรมการกลุ่ม	19 (27.1)	39 (55.7)	12 (17.1)	0 (0.0)	0 (0.0)	70 (100.0)	4.1 (มาก)	
นโยบายหรือแนวทางใน การบริหารงาน	19 (27.1)	38 (54.3)	13 (18.6)	0 (0.0)	0 (0.0)	70 (100.0)	4.1 (มาก)	
ประสิทธิภาพในการ บริหารงาน	17 (24.3)	41 (58.6)	12 (17.1)	0 (0.0)	0 (0.0)	70 (100.0)	4.1 (มาก)	
การดำเนินงานอย่างเป็น ธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้	20 (28.6)	35 (50.0)	14 (20.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	70 (100.0)	4.0 (มาก)	

ตารางที่ 4.26 (ต่อ)

ความพึงพอใจของสมาชิกในแต่ละด้าน	ระดับความพึงพอใจ						
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	รวม	ค่าเฉลี่ย
ข) ลักษณะการดำเนินงาน							4.1 (มาก)
รูปแบบการให้บริการที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน	20 (28.6)	40 (57.1)	10 (14.3)	0 (0.0)	0 (0.0)	70 (100.0)	4.1 (มาก)
รูปแบบสวัสดิการของกลุ่มที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน	17 (24.3)	39 (55.7)	13 (18.6)	1 (1.4)	0 (0.0)	70 (100.0)	4.0 (มาก)
กฎระเบียบเงื่อนไขในการให้บริการ เช่น เงื่อนไขการออม การกู้เงิน เป็นต้น	16 (22.9)	44 (62.9)	10 (14.3)	0 (0.0)	0 (0.0)	70 (100.0)	4.1 (มาก)
ประสิทธิภาพในการบริการ	18 (25.7)	42 (60.0)	10 (14.3)	0 (0.0)	0 (0.0)	70 (100.0)	4.1 (มาก)
ความประทับใจจากการให้บริการ	24 (34.3)	35 (50.0)	11 (15.7)	0 (0.0)	0 (0.0)	70 (100.0)	4.2 (มาก)
ค) ผลการดำเนินงาน							4.2 (มาก)
การเปลี่ยนแปลงจำนวนสมาชิก	26 (37.1)	35 (50.0)	9 (12.9)	0 (0.0)	0 (0.0)	70 (100.0)	4.2 (มาก)
ขนาดของเงินกองทุน	24 (34.3)	39 (55.7)	7 (10.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	70 (100.0)	4.2 (มาก)
ผลประกอบการของกลุ่ม	21 (30.0)	36 (51.4)	13 (18.6)	0 (0.0)	0 (0.0)	70 (100.0)	4.1 (มาก)
ผลกำไรที่ได้รับการจัดสรร	22 (31.4)	30 (42.9)	18 (25.7)	0 (0.0)	0 (0.0)	70 (100.0)	4.1 (มาก)

ที่มา: จากการศึกษา

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บแสดงอยู่ในรูปร้อยละ

4.3.3 กลุ่มออมทรัพย์เอื้ออาทร

ก) ประวัติความเป็นมา

กลุ่มออมทรัพย์เอื้ออาทร จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2550 โดยคนในชุมชนที่ได้ทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเพื่อค้นหารูปแบบ/วิธีการในการจัดการและปรับโครงสร้างหนี้สินของชุมชนบ้านดงอย่างมีส่วนร่วม ได้นำบัญชีครัวเรือนที่ได้ทำมาวิเคราะห์ร่วมกันแล้วพบว่า ค่าใช้จ่ายที่เป็นดอกเบี้ยเงินกู้ที่จ่ายให้กับกลุ่มออมทรัพย์ในหมู่บ้านอยู่ในอัตราที่สูง ทางทีมวิจัยและสมาชิกในชุมชนที่ได้ทำบัญชีครัวเรือนจำนวน 28 คน จึงได้รวมตัวกันจัดตั้งเป็นกลุ่มออมทรัพย์ใหม่ เรียกว่า “กลุ่มออมทรัพย์เอื้ออาทร” โดยกำหนดอัตรดอกเบี้ยที่ต่ำกว่ากลุ่มออมทรัพย์อื่นๆ ในชุมชน เพื่อเป็นการช่วยเหลือคนในชุมชนที่ประสบปัญหาดอกเบี้ยเงินกู้แพง ซึ่งในการก่อตั้งทางกลุ่มได้นำเงินจากโครงการลดหนี้เข้าพรรษาจำนวน 3,690 บาท มาเป็นทุนตั้งต้นในการดำเนินงาน

ข) โครงสร้างและการบริหารงาน

คณะกรรมการดำเนินงาน

กลุ่มมีโครงสร้างคณะกรรมการทั้งหมด 9 ท่าน ประกอบด้วย ประธานกลุ่ม รองประธานกลุ่ม/เลขานุการ เภรัญญิก ผู้ช่วยเภรัญญิก ฝ่ายตรวจสอบ 2 ท่าน และคณะกรรมการ 3 ท่าน ซึ่งทั้งหมดเป็นคณะกรรมการชุดก่อตั้ง มาจากการเสนอชื่อในที่ประชุม ทั้งนี้คณะกรรมการทุกคนจะทำงานในลักษณะอาสาสมัคร โดยไม่มีค่าตอบแทน และจะมีการประชุมคณะกรรมการทุก 3 เดือน สำหรับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการไม่ได้ถูกระบุเป็นลายลักษณ์อักษรชัดเจน แต่พอสรุปได้ดังนี้

ประธาน ทำหน้าที่ดูแลภาพรวมการบริหารงานกลุ่ม

รองประธาน/เลขานุการ ทำหน้าที่รับชำระเงินออม และเงินกู้เพื่อส่งต่อให้เภรัญญิก

และจัดบันทึกการประชุม

เภรัญญิก ทำหน้าที่ควบคุมดูแลด้านการเงินของกลุ่ม

ผู้ช่วยเภรัญญิก ทำหน้าที่รับชำระเงินออม และเงินกู้ช่วยรองประธาน/เลขานุการ

ฝ่ายตรวจสอบ ทำหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินงานของกลุ่ม

กรรมการ ทำหน้าที่ช่วยงานฝ่ายต่างๆ แล้วแต่การได้รับมอบหมาย

สมาชิก

ทางกลุ่มจะเปิดรับสมาชิกใหม่ปีละครั้งในช่วงเดือนมกราคมของทุกปี มีค่าใช้จ่ายเป็นค่าสมุดจำนวน 10 บาท โดยผู้จะเข้าเป็นสมาชิกจะต้องเป็นคนที่อยู่บ้านคง และสามารถเป็นสมาชิกได้เพียงครอบครัวละ 1 คนเท่านั้น ปัจจุบันกลุ่มมีสมาชิกทั้งหมด 99 คน

นโยบาย/แนวทางการบริหารงาน

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการกลุ่มสามารถสรุปแนวทางการบริหารงานกลุ่มออมทรัพย์เอื้ออาทรได้ 2 แนวทาง คือ

- ไม่เน้นการแสวงหากำไรเพียงอย่างเดียว แต่เน้นการช่วยเหลือคนในชุมชนควบคู่ไปด้วย เช่น การกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่ต่ำกว่ากลุ่มอื่นๆ การจัดสวัสดิการเงินกู้ฉุกเฉินปลอดดอกเบี้ย เป็นต้น
- เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสามารถสลับเปลี่ยนหมุนเวียนกันทำหน้าที่บริหารงานในตำแหน่งต่างๆ โดยไม่ยึดติด

ค) ลักษณะการดำเนินงาน

กลุ่มออมทรัพย์เอื้ออาทร มีการดำเนินงานใน 3 ลักษณะ

1) ให้บริการออมทรัพย์ สมาชิกต้องนำเงินมาออมที่บ้านผู้ช่วยหรือญาติกลุ่มภายในวันที่ 1-10 ของทุกเดือน โดยไม่มีการตามเก็บตามบ้าน เป็นการออมในลักษณะเงินสัจจะสะสม หากสมาชิกขาดส่งเงินออม 3 เดือนจะถูกตัดออกจากการเป็นสมาชิก และถูกยึดเงินออม สำหรับสมาชิกที่ไม่สะดวกส่งเงินออมเป็นรายเดือนก็สามารถจ่ายเงินออมล่วงหน้าได้ ทั้งนี้สมาชิกแต่ละคนสามารถออมเงินได้ไม่เกิน 2,000 บาทต่อเดือน โดยแต่ละเดือนอาจจะไม่จำเป็นต้องออมเท่ากัน

2) ให้บริการกู้เงิน สมาชิกต้องแจ้งความจำนงขอกู้เงินมายังคณะกรรมการเพื่อพิจารณาอนุมัติเงินกู้ได้ตลอดทั้งปี ยกเว้นในช่วงสี่เดือนสุดท้าย อัตราดอกเบี้ยเงินกู้กำหนดไว้ร้อยละ 1 ต่อเดือน โดยต้องผ่อนชำระดอกเบี้ยทุกเดือน ไม่ได้กำหนดระยะเวลาผ่อนชำระไว้ชัดเจน แต่เดือนสุดท้ายต้องชำระเงินต้นพร้อมดอกเบี้ย หากขาดส่งดอกเบี้ย ทางกลุ่มจะปรับอัตราดอกเบี้ยจากร้อยละ 1 เป็นร้อยละ 2 ทันที สำหรับวงเงินให้กู้สูงสุดไม่เกิน 5,000 บาท ทั้งนี้ การกู้เงินต้องมีบุคคลค้ำประกันหนึ่งคน

การอนุมัติเงินกู้ ทางคณะกรรมการจะพิจารณาจากความเป็นไปในการกู้ความสามารถในการชำระหนี้ หนี้ที่มีอยู่กับกลุ่มอื่นๆ และจำนวนเงินที่ออมกับกลุ่ม

สมาชิกจะทำการกู้เงิน ได้ตั้งแต่เดือนมกราคมจนถึงพฤศจิกายนของทุกปี ส่วนเดือน ธันวาคม ทางกลุ่มจะงดให้บริการเพื่อกันเงินไว้สำหรับการจ่ายเงินปันผล การถอนเงินออมของ สมาชิก และการสรุปผลการดำเนินงาน

3) สวัสดิการเงินกู้ฉุกเฉิน เป็นสวัสดิการเงินกู้ปลอดดอกเบี้ยที่ทางกลุ่มมีให้กับ สมาชิกเพื่อเป็นค่ารักษาพยาบาลคนในครอบครัว หรือนำไปเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดงานศพ เป็นกู้ ระยะสั้นไม่เกิน 15 วัน ไม่จำกัดวงเงินให้กู้ หากกู้เกินหนึ่งเดือนขึ้นไปจะคิดดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 1 เท่ากับอัตรากู้ปกติ

ง) ผลการดำเนินงาน

การศึกษาผลการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เอื้ออาทร ได้ทำการศึกษาใน 4 เรื่อง ประกอบด้วย การเปลี่ยนแปลงจำนวนสมาชิก ขนาดของเงินกองทุน ผลประกอบการ และการ จัดสรรผลกำไร โดยศึกษาข้อมูลย้อนหลังตั้งแต่ปี 2550 – 2552 สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

จำนวนสมาชิก

จากตารางที่ 4.27 พบว่า สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เอื้ออาทรเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยปี 2550 ซึ่งเป็นปีที่จัดตั้งมีสมาชิก 28 คน ปี 2551 มีสมาชิก 69 คน และปี 2552 มีสมาชิก 106 คน

ตารางที่ 4.27 จำนวนสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เอื้ออาทร ตั้งแต่ปี 2550 - 2552

	ปี 2550	ปี 2551	ปี 2552
จำนวนสมาชิก (คน)	28 คน	69 คน	106 คน
การเปลี่ยนแปลง		เพิ่มขึ้น 41 คน	เพิ่มขึ้น 37 คน

ที่มา: จากการศึกษา

ขนาดเงินกองทุน

จากตารางที่ 4.28 พบว่า กลุ่มออมทรัพย์เอื้ออาทรมีขนาดของเงินกองทุนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี ดังนี้ ปี 2550 มีเงินกองทุน 9,780 บาท ปี 2551 มีเงินกองทุนเท่ากับ 82,600 บาท และ ปี 2552 มีเงินกองทุนเท่ากับ 251,860 บาท

ตารางที่ 4.28 ขนาดเงินกองทุนกลุ่มออมทรัพย์เอื้ออาทร ตั้งแต่ปี 2550 - 2552

	ปี 2550	ปี 2551	ปี 2552
ขนาดเงินกองทุน (บาท)	9,780	82,600	251,860
การเปลี่ยนแปลง		เพิ่มขึ้น 72,820 บาท	เพิ่มขึ้น 179,040 บาท

ที่มา: จากการศึกษา

ผลประกอบการ

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มเอื้ออาทรมีการสรุปผลประกอบการครั้งแรกในปี 2551 ซึ่งเป็นการดำเนินงานปีที่สอง เนื่องจากปีแรกทางกลุ่มเริ่มดำเนินการช่วงระหว่างปี โดยปี 2551 กลุ่มออมทรัพย์เอื้ออาทรมีผลกำไร 5,269 บาท และปี 2552 มีผลกำไร 20,240 บาท ดังตารางที่ 4.29

ตารางที่ 4.29 ผลกำไรของกลุ่มออมทรัพย์เอื้ออาทร ตั้งแต่ปี 2551 - 2552

	ปี 2551	ปี 2552
ผลกำไร (บาท)	5,269	20,240
การเปลี่ยนแปลง	เพิ่มขึ้น 196,989 บาท	เพิ่มขึ้น 14,971 บาท

ที่มา: จากการศึกษา

การจัดสรรผลกำไร

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มออมเอื้ออาทรจ่ายเงินปันผลให้เฉพาะสมาชิก โดยเริ่มจ่ายเงินปันผลครั้งแรกเมื่อปี 2551 จำนวน 4,965 บาท และปี 2552 จำนวน 17,630 บาท ดังตารางที่ 4.30

ตารางที่ 4.30 การจัดสรรผลกำไรของกลุ่มออมทรัพย์เอื้ออาทร ตั้งแต่ปี 2551 - 2552

	2551	2552
ปันผลให้สมาชิก (บาท)	4,965	17,630
การเปลี่ยนแปลง		เพิ่มขึ้น 12,665 บาท

ที่มา: จากการศึกษา

จ) ปัญหาและอุปสรรค

เงินกองทุนยังน้อย ไม่เพียงพอต่อความต้องการของสมาชิก

ฉ) พฤติกรรมและความพึงพอใจของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เอื้ออาทร

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เอื้ออาทร

จากตาราง 4.31 พบว่า จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 28 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 57.1 มีอายุเฉลี่ย 48.9 ปี โดยมีช่วงอายุ 31 – 40 ปี มากที่สุด จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 32.1 ด้านสถานภาพ สมรสแล้วเป็นส่วนใหญ่ มีจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 92.9

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า มีจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 78.6 ประกอบอาชีพด้านการเกษตรกรรมมากที่สุด จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 54.5 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 4,291.7 บาท ส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ในช่วงไม่เกิน 5,000 บาท มีจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 71.4

กลุ่มตัวอย่างมีระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิกเฉลี่ย 3.2 ปี ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มมาแล้ว 2 – 4 ปี มีจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 92.9 สำหรับการเข้าเป็นสมาชิกกับกลุ่มเศรษฐกิจชุมชนอื่นๆ ในหมู่บ้านคง นอกเหนือจากกลุ่มฌาปนกิจ และกลุ่มน้ำประปา ที่กลุ่มตัวอย่างทุกคนต้องเป็นสมาชิกอยู่แล้ว กลุ่มออมทรัพย์สองถือถือเป็นกลุ่มที่มีกลุ่มตัวอย่างเข้าเป็นสมาชิกมากที่สุด มีจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 89.3

ตารางที่ 4.31 ข้อมูลทั่วไปกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เอื้ออาทรชุมชนบ้านคง

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (31)	ร้อยละ (100)
เพศ		
ชาย	12	42.9
หญิง	16	57.1
อายุเฉลี่ย (ปี)		48.9
31 - 40 ปี	9	32.1
41-50 ปี	8	28.6
51-60 ปี	7	25.0
60 ปี ขึ้นไป	4	14.3
สถานภาพ		
สมรส	26	92.9
หย่า/หม้าย/แยกกันอยู่	2	7.1

ตารางที่ 4.31 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (31)	ร้อยละ (100)
การศึกษา		
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	22	78.6
มัธยมศึกษา	5	17.9
ปริญญาตรี	1	3.6
อาชีพ		
เกษตรกรรวม	18	54.5
รับจ้างทั่วไป	11	33.3
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	2	6.1
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	2	6.1
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (บาท)	4,291.7	
ไม่เกิน 5,000 บาท	20	71.4
5,001 – 10,000 บาท	5	17.9
มากกว่า 10,000 บาท	3	10.7
ระยะเวลาเป็นสมาชิกกลุ่มเฉลี่ย (ปี)	3.2	
0 - 2 ปี	2	7.1
2 - 4 ปี	26	92.9
กลุ่มเศรษฐกิจชุมชนอื่นๆ ที่เป็นสมาชิก*		
กลุ่มออมทรัพย์หนึ่ง	13	46.4
กลุ่มออมทรัพย์สอง	25	89.3
กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน	18	64.3
กลุ่มฌาปนกิจ	28	100.0
กลุ่มกองทุนหมุนเวียน	8	28.6
กลุ่มร้านค้าชุมชน	22	78.6
กลุ่มน้ำประปา	28	100.0

ที่มา: จากการศึกษา

*หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

พฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เอื้ออาทร

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เอื้ออาทรในแง่ของการมีส่วนร่วมต่อบริการที่กลุ่มมี และการมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานของกลุ่ม ซึ่งผลการศึกษารูปได้ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมต่อบริการที่กลุ่มมี

กลุ่มออมทรัพย์เอื้ออาทรมีการให้บริการใน 3 ด้าน ได้แก่ การออมเงิน การให้กู้เงิน และการจัดสวัสดิการแก่สมาชิก ซึ่งการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อบริการดังกล่าว มีผลการศึกษาดังนี้

การออมเงิน

จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เอื้ออาทร จำนวน 28 คน พบว่า สมาชิกทุกคนมีการออมเงินกับกลุ่ม เนื่องจากรูปแบบการออมทรัพย์ของกลุ่มมีลักษณะเป็นเงินสัจจะสะสมคล้ายกับกลุ่มออมทรัพย์หนึ่ง และกลุ่มออมทรัพย์สอง ซึ่งสมาชิกต้องมีการออมเงินกับกลุ่มเป็นประจำทุกเดือน ซึ่งจากตาราง 4.32 พบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างออมเงินในช่วงไม่เกิน 2,000 บาท มีจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 67.9 รองลงมา คือ 2,001 – 4,000 บาท มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 14.3 โดยกลุ่มตัวอย่างมีเงินออมเฉลี่ยเท่ากับ 2,089.3 บาท

ตารางที่ 4.32 การออมเงินของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เอื้ออาทร

การออมเงินกับกลุ่ม	จำนวน (28)	ร้อยละ (100)
ไม่เกิน 2,000 บาท	19	67.9
2,001 – 4,000 บาท	4	14.3
4,001 – 6,000 บาท	3	10.7
6,000 บาทขึ้นไป	2	7.1
เงินออมเฉลี่ย (บาท)	2,089.3	

ที่มา: จากการศึกษา

การกู้เงิน

จากตาราง 4.33 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้บริการกู้เงิน มีจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 64.3 รองลงมา คือ กู้เงินไม่เกิน 5,000 บาท มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 21.4 โดยกลุ่มตัวอย่างมีเงินกู้เฉลี่ยเท่ากับ 2,500 บาท

ตารางที่ 4.33 การกู้เงินของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เอื้ออาทร

การกู้เงินกับกลุ่ม	จำนวน (28)	ร้อยละ (100)
ไม่ได้ใช้บริการ	18	64.3
ไม่เกิน 5,000 บาท	6	21.4
5,001 – 10,000 บาท	2	7.1
10,001 – 15,000 บาท	1	3.6
15,000 บาทขึ้นไป	1	3.6
เงินกู้เฉลี่ยรวม (บาท)	2,500	

ที่มา: จากการศึกษา

การรับสวัสดิการของกลุ่ม

กลุ่มออมทรัพย์เอื้ออาทรมีสวัสดิการให้กับสมาชิกกลุ่มเพียงอย่างเดียว คือ เงินกู้ฉุกเฉินปลอดดอกเบี้ยเพื่อนำไปใช้ในการจัดงานศพ ซึ่งจากการศึกษาครั้งนี้ไม่พบว่า มีกลุ่มตัวอย่างที่เคยได้รับสวัสดิการดังกล่าว

2) การมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานของกลุ่ม

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างต่อการดำเนินงานของกลุ่มในลักษณะต่างๆ มีผลการศึกษาดังต่อไปนี้

การถือหุ้นของกลุ่ม

เนื่องจากกลุ่มออมทรัพย์เอื้ออาทรไม่ได้ใช้ระบบหุ้น ดังนั้นจึงไม่มีกลุ่มตัวอย่างที่ถือหุ้นของกลุ่ม

การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการกลุ่ม

จากตาราง 4.34 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการกลุ่ม มีจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 82.1 รองลงมากำลังทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการกลุ่ม จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 10.7

ตารางที่ 4.34 การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการกลุ่มของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เอื้ออาทร

การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการกลุ่ม	จำนวน (28)	ร้อยละ (100)
เคยเป็น	2	7.1
ไม่เคยเป็น	23	82.1
กำลังเป็นอยู่	3	10.7

ที่มา: จากการศึกษา

การติดตามข่าวสารการดำเนินงานของกลุ่ม

จากตาราง 4.35 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการติดตามข่าวสารการดำเนินงานของกลุ่มเป็นบางครั้ง มีจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 71.4 รองลงมาที่มีการติดตามข่าวสารเป็นประจำ มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 14.3

ตารางที่ 4.35 การติดตามข่าวสารการดำเนินงานของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เอื้ออาทร

การติดตามข่าวสารการดำเนินงานของกลุ่ม	จำนวน (28)	ร้อยละ (100)
ไม่เคย	3	10.7
เป็นบางครั้ง	20	71.4
เป็นส่วนใหญ่	1	3.6
เป็นประจำ	4	14.3

ที่มา: จากการศึกษา

การเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม

จากตาราง 4.36 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มเป็นประจำ มีจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 53.6 รองลงมาเข้าร่วมเป็นบางครั้ง มีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 35.7

ตารางที่ 4.36 การเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เอื้ออาทร

การเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม	จำนวน (28)	ร้อยละ (100)
ไม่เคย	2	7.1
เป็นบางครั้ง	10	35.7
เป็นส่วนใหญ่	1	3.6
เป็นประจำ	15	53.6

ที่มา: จากการศึกษา

การแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของกลุ่ม

จากตาราง 4.37 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของกลุ่ม มีจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมาเคย 1 - 2 ครั้ง มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 28.6

ตารางที่ 4.37 การแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เอื้ออาทรต่อการดำเนินงานของกลุ่ม

หน่วย: คน

การแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของกลุ่ม	จำนวน (28)	ร้อยละ (100)
ไม่เคย	14	50.0
เคย 1-2 ครั้ง	8	28.6
เคยมากกว่า 2 ครั้ง	2	7.1
เคยเป็นประจำ	4	14.3

ที่มา: จากการศึกษา

การใช้สิทธิออกเสียงลงมติต่างๆ ในที่ประชุมกลุ่ม

จากตาราง 4.38 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยใช้สิทธิออกเสียงลงมติต่างๆ ในที่ประชุมกลุ่ม มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 32.1 รองลงมาเคย 1 – 2 ครั้ง มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0

ตาราง 4.38 การใช้สิทธิออกเสียงลงมติต่างๆ ของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เอื้ออาทรในที่ประชุมกลุ่ม

การใช้สิทธิออกเสียงลงมติต่างๆ ในที่ประชุมกลุ่ม	จำนวน (28)	ร้อยละ (100)
ไม่เคย	9	32.1
เคย 1-2 ครั้ง	7	25.0
เคยมากกว่า 2 ครั้ง	2	7.1
เคยเป็นประจำ	10	35.7

ที่มา: จากการศึกษา

การให้ความร่วมมือเมื่อกลุ่มมีการร้องขอ

จากตาราง 4.39 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ระบุว่า กลุ่มไม่เคยมีการร้องขอความร่วมมือ มีจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 67.9 รองลงมาเคยให้ความร่วมมือเป็นประจำ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 21.4

ตารางที่ 4.39 การให้ความร่วมมือเมื่อกลุ่มมีการร้องขอของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เอื้ออาทร

การให้ความร่วมมือเมื่อกลุ่มมีการร้องขอ	จำนวน (28)	ร้อยละ (100)
เคย 1-2 ครั้ง	1	3.6
เคยมากกว่า 2 ครั้ง	2	7.1
เคยเป็นประจำ	6	21.4
กลุ่มไม่เคยร้องขอ	19	67.9

ที่มา: จากการศึกษา

ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เอื้ออาทร

ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เอื้ออาทรใน 3 ด้านหลัก ได้แก่ โครงสร้างและการบริหารงาน ลักษณะการดำเนินงาน และผลการดำเนินงาน สรุปผลการศึกษาได้ ดังนี้

1) ด้านโครงสร้างและการบริหารงาน

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อโครงสร้างการดำเนินงานของกลุ่มในระดับมากที่สุด จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 46.4 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.9 ด้านความเหมาะสมของคณะกรรมการกลุ่ม มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 46.4 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.0 ด้านนโยบายหรือแนวทางในการบริหารงาน มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 54.8 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.9 ด้านประสิทธิภาพในการบริหารงาน มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 64.3 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.9 ด้านการดำเนินงานอย่างเป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.1

ด้านโครงสร้างและการบริหารงานมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.0 แปลความหมายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในด้าน โครงสร้างและการบริหารงานอยู่ในระดับมาก

2) ด้านลักษณะการดำเนินงาน

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการให้บริการของกลุ่มที่เป็นอยู่ในปัจจุบันในระดับมากที่สุด จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 53.6 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.1 ด้านรูปแบบสวัสดิการของกลุ่มที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.8 ด้านกฎ ระเบียบ เงื่อนไขในการให้บริการ มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.1 ด้านประสิทธิภาพในการบริการ มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 64.3 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.9 ด้านความประทับใจจากการให้บริการ มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.9

ด้านลักษณะการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.0 แปลความหมายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในด้านลักษณะการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

3) ด้านผลการดำเนินงาน

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อจำนวนสมาชิกที่เปลี่ยนแปลงในระดับมากที่สุด จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 42.9 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.6 ด้านขนาดของเงินกองทุน มีความพึงพอใจระดับปานกลางมากที่สุด จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 39.3 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.5 ด้านผลประกอบการของกลุ่ม มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 42.9 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.7 ด้านผลกำไรที่ได้รับ การจัดสรร มีความพึงพอใจระดับปานกลางมากที่สุด จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 39.3 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.6

ด้านผลการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.6 แปลความหมายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในด้านผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

สรุปภาพรวมได้ว่า กลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เอื้ออาทรส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับมากในทุกด้าน ดังตารางที่ 4.40

ตารางที่ 4.40 ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เอื้ออาทร

ความพึงพอใจของสมาชิก ในแต่ละด้าน	ระดับความพึงพอใจ						ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	รวม	
ก) ด้านโครงสร้างและ การบริหารงาน							4.0 (มาก)
โครงสร้างการดำเนินงาน ของกลุ่ม	6 (21.4)	13 (46.4)	9 (32.1)	0 (0)	0 (0)	28 (100.0)	3.9 (มาก)
ความเหมาะสมของ คณะกรรมการกลุ่ม	7 (25.0)	13 (46.4)	8 (28.6)	0 (0)	0 (0)	28 (100.0)	4.0 (มาก)
นโยบายหรือแนวทางใน การบริหารงาน	7 (25.0)	13 (46.4)	7 (25.0)	1 (3.6)	0 (0)	28 (100.0)	3.9 (มาก)
ประสิทธิภาพในการ บริหารงาน	4 (14.3)	18 (64.3)	5 (17.9)	1 (3.6)	0 (0)	28 (100.0)	3.9 (มาก)
การดำเนินงานอย่างเป็น ธรรม โปร่งใส ตรวจสอบ ได้	9 (32.1)	14 (50.0)	5 (17.9)	0 (0)	0 (0)	28 (100.0)	4.1 (มาก)

ตารางที่ 4.40 (ต่อ)

ความพึงพอใจของสมาชิก ในแต่ละด้าน	ระดับความพึงพอใจ						ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	รวม	
ข) ลักษณะการดำเนินงาน							4.0 (มาก)
รูปแบบการให้บริการที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน	8 (28.6)	15 (53.6)	4 (14.3)	1 (3.6)	0 (0)	28 (100.0)	4.1 (มาก)
รูปแบบสวัสดิการของกลุ่มที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน	4 (14.3)	14 (50.0)	10 (35.7)	0 (0)	0 (0)	28 (100.0)	3.8 (มาก)
กฎระเบียบเงื่อนไขในการให้บริการ เช่น เงื่อนไขการออม การกู้เงิน เป็นต้น	8 (28.6)	14 (50.0)	6 (21.4)	0 (0)	0 (0)	28 (100.0)	4.1 (มาก)
ประสิทธิภาพในการบริการ	4 (14.3)	18 (64.3)	6 (21.4)	0 (0)	0 (0)	28 (100.0)	3.9 (มาก)
ความประทับใจจากการให้บริการ	6 (21.4)	14 (50.0)	8 (28.6)	0 (0)	0 (0)	28 (100.0)	3.9 (มาก)
ค) ผลการดำเนินงาน							3.6 (มาก)
การเปลี่ยนแปลงจำนวนสมาชิก	4 (14.3)	12 (42.9)	10 (35.7)	2 (7.1)	0 (0)	28 (100.0)	3.6 (มาก)
ขนาดของเงินกองทุน	4 (14.3)	10 (35.7)	11 (39.3)	3 (10.7)	0 (0)	28 (100.0)	3.5 (มาก)
ผลประกอบการของกลุ่ม	5 (17.9)	12 (42.9)	8 (28.6)	3 (10.7)	0 (0)	28 (100.0)	3.7 (มาก)
ผลกำไรที่ได้รับการจัดสรร	6 (21.4)	8 (28.6)	11 (39.3)	3 (10.7)	0 (0)	28 (100.0)	3.6 (มาก)

ที่มา: จากการศึกษา

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บแสดงอยู่ในรูปร้อยละ

4.3.4 กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน

ก) ประวัติความเป็นมา

กลุ่มกองทุนหมู่บ้านได้เกิดขึ้นจากนโยบายของรัฐบาลซึ่งมี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี เพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม และการแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยกลุ่มได้รับเงินทุนจัดสรร 1 ล้านบาท และเริ่มดำเนินการในเดือนกรกฎาคม 2544

ข) โครงสร้างและการบริหารงาน

คณะกรรมการกลุ่ม

กลุ่มกองทุนหมู่บ้านมีโครงสร้างคณะกรรมการดำเนินงาน ทั้งหมด 9 ท่าน ประกอบด้วยประธานกองทุน รองประธานกองทุน เหนรัญญิก เลขานุการ และกรรมการดำเนินงาน 5 ท่าน ซึ่งผ่านการเลือกสรรจากเวทีชาวบ้านที่มีองค์ประชุมสามในสี่ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดของหมู่บ้าน ตามระเบียบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ คณะกรรมการมีวาระการดำเนินงาน 2 ปี แต่ที่ผ่านมามีครบวาระแล้ว แต่คณะกรรมการชุดเดิมยังถูกเสนอให้ทำหน้าที่ต่อมาจนถึงปัจจุบัน โดยมีการเปลี่ยนแปลงเฉพาะคณะกรรมการบางท่าน

สำหรับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการมีดังต่อไปนี้

ประธานกองทุน ทำหน้าที่บริหารภาพรวมการดำเนินงานของกลุ่ม

รองประธานกองทุน ทำหน้าที่ช่วยประธานกองทุนบริหารการดำเนินงานของกลุ่ม

เลขานุการ ทำหน้าที่ลงบันทึกบัญชีกองทุน จัดเตรียมการประชุม ประสานงาน และ

จัดบันทึกการประชุม

เหนรัญญิก ทำหน้าที่รับชำระเงินออม และเงินกู้ นำฝากและถอนเงินจากธนาคาร

กรรมการดำเนินงาน ทำหน้าที่ช่วยงานฝ่ายต่างๆ แล้วแต่ประธานจะมอบหมาย

สมาชิก

กลุ่มกองทุนหมู่บ้านจะเปิดรับสมาชิกใหม่ปีละครั้งในช่วงเดือนมกราคมของทุกปี โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย แต่สมาชิกจะต้องมีภูมิลำเนาในหมู่บ้านดังเท่านั้น และมีหุ้นของกลุ่มอย่างน้อย 1 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 10 บาท ปัจจุบันกลุ่มมีสมาชิกทั้งหมด 126 ราย

นโยบาย/แนวทางการบริหารงาน

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการกลุ่มพบว่า กลุ่มเน้นการบริหารงานตามแนวทางของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติเป็นหลัก

ค) ลักษณะการดำเนินงาน

กลุ่มกองทุนหมู่บ้านมีการดำเนินงานใน 3 ลักษณะ

1) ให้บริการออมทรัพย์ ซึ่งสามารถแบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ

- การสะสมหุ้น ถือเป็นบริการออมทรัพย์รูปแบบหนึ่ง โดยสมาชิกจะต้องซื้อหุ้นของกลุ่มอย่างน้อย 1 หุ้น หุ้นละ 10 บาท และสามารถซื้อหุ้นเพิ่มได้ปีละหนึ่งครั้งในช่วงเดือนมกราคม ทั้งนี้ทางกลุ่มมีนโยบายให้สมาชิกซื้อหุ้นเพิ่มทุกปี โดยเฉพาะสมาชิกที่กู้เงิน ปัจจุบันมีหุ้นที่สมาชิกถืออยู่ทั้งหมด 1,112 หุ้น

- การออมแบบสัจจะสะสมทรัพย์ สมาชิกต้องนำเงินมาออมที่เหรียญกฐินกลุ่มภายในวันที่ 1 - 5 ของทุกเดือน เป็นการออมในลักษณะเงินสัจจะสะสม จำนวนเงินออมขั้นต่ำ 10 บาท สูงสุดไม่เกิน 100 บาท และสามารถเปลี่ยนแปลงวงเงินออมได้ปีละหนึ่งครั้งในที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี และสามารถถอนออกมาได้เมื่อลาออกจากการเป็นสมาชิกเท่านั้น

ทั้งนี้ ในการออมทั้ง 2 รูปแบบ สมาชิกจะได้รับค่าตอบแทนในรูปแบบของเงินปันผล ขึ้นอยู่กับผลประกอบการของกลุ่มในปีนั้น

2) ให้บริการให้กู้เงิน จะให้บริการเฉพาะสมาชิกที่ได้ทำการออมแบบสัจจะสะสมทรัพย์กับกลุ่มเท่านั้น ซึ่งการให้บริการกู้เงินแบ่งได้ 2 ลักษณะ

- กู้จากกองทุนเงินล้าน สมาชิกสามารถแจ้งความจำนงการขอกู้เงินมายังคณะกรรมการเพื่อพิจารณาอนุมัติได้ช่วงเดือนธันวาคมของทุกปี อัตราดอกเบี้ยเงินกู้กำหนดไว้ในอัตราร้อยละ 6 ต่อปี ระยะเวลาผ่อนชำระไม่เกิน 2 ปี โดยมีเงื่อนไขว่า ต้องชำระเงินกู้ที่ค้างอยู่เดิมเรียบร้อยแล้ว วงเงินกู้หากไม่เกินสองหมื่น ประธานและคณะกรรมการสามารถอนุมัติได้เลย แต่ถ้าเกินสองหมื่นต้องเข้ารับการพิจารณาจากที่ประชุมใหญ่ ทั้งนี้ การกู้เงินต้องมีบุคคลค้ำประกัน 2 คน

- กู้จากเงินสัจจะสะสมทรัพย์ สมาชิกสามารถแจ้งความจำนงการขอกู้เงินมายังคณะกรรมการเพื่อพิจารณาอนุมัติได้ตลอดทั้งปี อัตราดอกเบี้ยเงินกู้เงินไว้ในอัตราร้อยละ 12 ต่อปี ระยะเวลาผ่อนชำระไม่เกิน 1 ปี วงเงินกู้ไม่เกิน 5,000 บาท ต้องมีบุคคลค้ำประกัน 2 คน เช่นเดียวกับกู้จากกองทุนเงินล้าน

การอนุมัติเงินกู้ ทางคณะกรรมการจะพิจารณาจาก 1) เหตุผลในการขอกู้ 2) ความสามารถในการชำระหนี้ 3) ความซื่อสัตย์ของหนี้ที่ได้กู้จากกลุ่มอื่นๆ

3) จัดสวัสดิการเพื่อสาธารณะประโยชน์ ในการสรุปผลการดำเนินงานประจำปี นอกจากการจ่ายค่าตอบแทนคณะกรรมการ และเป็นเงินปันผลให้กับสมาชิกแล้ว ทางกลุ่มยังนำกำไรที่ได้มาจัดสรรเพื่อเป็นสวัสดิการสาธารณะประโยชน์ให้กับคนในชุมชน อาทิ สวัสดิการทุนการศึกษา ทุนอบรมพัฒนาเยาวชน ทุนสาธารณะประโยชน์อื่นๆ เป็นประจำทุกปี

ง) ผลการดำเนินงาน

การศึกษาผลการดำเนินงานของกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน พบว่า ข้อมูลที่ได้ไม่สมบูรณ์ เนื่องจากคณะกรรมการกลุ่มที่รับผิดชอบไม่สามารถค้นหาเอกสารข้อมูลบางส่วนของปี 2550 ให้ได้ ดังนั้นข้อมูลผลการดำเนินงานบางหัวข้อจึงนำเสนอเฉพาะข้อมูลของปี 2551 - 2552 สำหรับผลการดำเนินงานที่ศึกษาได้ ประกอบด้วย การเปลี่ยนแปลงจำนวนสมาชิก ขนาดของเงินกองทุน ผลประกอบการ และการจัดสรรผลกำไร สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

จำนวนสมาชิก

จากตารางที่ 4.41 พบว่า กลุ่มกองทุนหมู่บ้านมีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้น ดังนี้ ปี 2550 มีสมาชิก 69 คน และปี 2552 มีสมาชิก 106 คน

ตารางที่ 4.41 จำนวนสมาชิกกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน ตั้งแต่ปี 2550 - 2552

	ปี 2551	ปี 2552
จำนวนสมาชิก (คน)	69	106
การเปลี่ยนแปลง		เพิ่มขึ้น 37 คน

ที่มา: จากการศึกษา

ขนาดเงินกองทุน

จากตารางที่ 4.42 พบว่า กลุ่มกองทุนหมู่บ้านมีการจัดสรรกำไรบางส่วนเพิ่มเข้ามายังเงินกองทุนในรูปของเงินประกันความเสี่ยงและเงินสมทบเข้ากองทุนทุกปี จึงทำให้ขนาดของเงินกองทุนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนี้ ปี 2550 มีเงินกองทุน 1,202,255.91 บาท ปี 2551 มีเงินกองทุน 1,220,540.62 บาท และปี 2552 มีเงินกองทุน 1,236,641.61 บาท

ตารางที่ 4.42 ขนาดเงินกองทุนกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน ตั้งแต่ปี 2550 - 2552

	ปี 2550	ปี 2551	ปี 2552
ขนาดเงินกองทุน (บาท)	1,202,255.91	1,220,540.62	1,236,641.61
การเปลี่ยนแปลง		เพิ่มขึ้น 18,284.71 บาท	เพิ่มขึ้น 16,100.99 บาท

ที่มา: จากการศึกษา

ผลประกอบการ

จากตารางที่ 4.43 พบว่า กลุ่มกองทุนหมู่บ้านมีผลประกอบการที่เป็นกำไรอย่างต่อเนื่อง โดยมีผลกำไรเพิ่มขึ้นและลดลง ดังนี้ ปี 2550 มีผลกำไร 67,126.82 บาท ปี 2551 มีกำไร 67,409.71 บาท และในปี 2552 มีกำไร 66,050.99 บาท

ตารางที่ 4.43 ผลกำไรของกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน ตั้งแต่ปี 2550 - 2552

	ปี 2550	ปี 2551	ปี 2552
ผลกำไร (บาท)	67,126.82	67,409.71	66,050.99
การเปลี่ยนแปลง		เพิ่มขึ้น 282.89 บาท	ลดลง 1,358.72 บาท

ที่มา: จากการศึกษา

การจัดสรรผลกำไร

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มกองทุนหมู่บ้านได้นำผลกำไรไปจัดสรรใน 6 ลักษณะ ได้แก่ เป็นเงินประกันความเสี่ยง สมทบเข้ากองทุน ค่าตอบแทนคณะกรรมการ จัดสวัสดิการสาธารณะ ประโยชน์ในชุมชน จ่ายเงินปันผลให้สมาชิก และเป็นค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่คณะกรรมการเห็นสมควร ซึ่งจากตาราง 4.44 พบว่า ปี 2552 กลุ่มกองทุนหมู่บ้านมีการจัดสรรกำไรเพิ่มขึ้นในส่วนเงินสมทบเข้ากองทุน ค่าตอบแทนคณะกรรมการ และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่คณะกรรมการเห็นสมควร ส่วนด้านอื่นๆ มีการจัดสรรกำไรลดลง

ตารางที่ 4.44 การจัดสรรผลกำไรของกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน ตั้งแต่ปี 2551 - 2552

การจัดสรรผลกำไร	2551	2552
1) เงินประกันความเสี่ยง (บาท)	9,990 บาท (ร้อยละ 15)	9,810 บาท (ร้อยละ 15)
การเปลี่ยนแปลง		ลดลง 180 บาท

ตารางที่ 4.44 (ต่อ)

การจัดสรรผลกำไร	2551	2552
2) สมทบเข้ากองทุน (บาท)	6,660 บาท (ร้อยละ 10)	9,810 บาท (ร้อยละ 15)
การเปลี่ยนแปลง		เพิ่มขึ้น 3,150 บาท
3) ค่าตอบแทนคณะกรรมการ (บาท)	9,990 บาท (ร้อยละ 15)	13,080 บาท (ร้อยละ 20)
การเปลี่ยนแปลง		เพิ่มขึ้น 3,090 บาท
4) ปันผลให้สมาชิก (บาท)	6,660 บาท (ร้อยละ 10)	-
การเปลี่ยนแปลง		ลดลง 6,660 บาท
5) สวัสดิการเพื่อสาธารณประโยชน์ในชุมชน (บาท)	33,300 บาท (ร้อยละ 50)	32,700 บาท (ร้อยละ 35)
การเปลี่ยนแปลง		ลดลง 600 บาท
6) ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่คณะกรรมการเห็นสมควร (บาท)	-	9,810 บาท (ร้อยละ 15)
การเปลี่ยนแปลง		เพิ่มขึ้น 9,810 บาท

ที่มา: จากการศึกษา

หมายเหตุ: ตัวลขร้อยละในวงเล็บหมายถึงสัดส่วนที่ได้รับจัดสรรจากผลกำไรในปีนั้นๆ

จ) ปัญหาและอุปสรรค

ปัญหาความสม่ำเสมอในการออมเงินของสมาชิก และปัญหาความยุ่งยากในการทำระบบการทำบัญชีกองทุนในมุมมองของผู้ปฏิบัติ

ฉ) พฤติกรรมและความพึงพอใจของสมาชิกกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน

จากตาราง 4.45 พบว่า จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 33 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7 มีอายุเฉลี่ย 49.1 ปี โดยมีช่วงอายุ 41 – 50 ปี มากที่สุด จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 48.5 ด้านสถานภาพ สมรสแล้วเป็นส่วนใหญ่ มีจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 84.8

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า มีจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 78.8 ประกอบอาชีพด้านการเกษตรกรรมมากที่สุด จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 61.0 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 4,904.0 บาท ส่วนใหญ่รายได้อยู่ในช่วงไม่เกิน 5,000 บาท มีจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 69.7

กลุ่มตัวอย่างมีระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิกเฉลี่ย 8.2 ปี โดยส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มมาแล้ว 9 - 10 ปี มีจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 75.8 สำหรับการเข้าเป็นสมาชิกกับกลุ่มเศรษฐกิจชุมชนอื่นๆ ในหมู่บ้านดง นอกเหนือจากกลุ่มฅาปนกิจ และกลุ่มน้ำประปา ที่กลุ่มตัวอย่างทุกคนต้องเป็นสมาชิกอยู่แล้ว กลุ่มออมทรัพย์สอง และกลุ่มร้านค้าชุมชน ถือเป็นกลุ่มที่มีกลุ่มตัวอย่างเข้าเป็นสมาชิกมากที่สุดเท่ากัน คือ 29 คน คิดเป็นร้อยละ 87.9

ตารางที่ 4.45 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มกองทุนหมู่บ้านชุมชนบ้านดง

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (31)	ร้อยละ (100)
เพศ		
ชาย	11	33.3
หญิง	22	66.7
อายุเฉลี่ย (ปี)	49.1	
31 - 40 ปี	8	24.2
41 - 50 ปี	16	48.5
51 - 60 ปี	5	15.2
60 ปี ขึ้นไป	4	12.1
สถานภาพ		
โสด	1	3.0
สมรส	28	84.8
หย่า/หม้าย/แยกกันอยู่	4	12.1
การศึกษา		
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	26	78.8
มัธยมศึกษา	6	18.2
ปริญญาตรี	1	3.0

ตารางที่ 4.45 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (31)	ร้อยละ (100)
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (บาท)	4,904.0	
ไม่เกิน 5,000 บาท	23	69.7
5,001 – 10,000 บาท	6	18.2
มากกว่า 10,000 บาท	4	12.1
ระยะเวลาเป็นสมาชิกกลุ่มเฉลี่ย (ปี)	8.2	
0 - 2 ปี	2	6.1
3 - 4 ปี	3	9.1
5 - 6 ปี	2	6.4
7 - 8 ปี	1	3.0
9 - 10 ปี	25	75.8
กลุ่มเศรษฐกิจชุมชนอื่นๆ ที่เป็นสมาชิก*		
กลุ่มออมทรัพย์หนึ่ง	15	45.5
กลุ่มออมทรัพย์สอง	29	87.9
กลุ่มออมทรัพย์เอื้ออาทร	17	51.5
กลุ่มฌาปนกิจ	33	100.0
กลุ่มกองทุนหมุนเวียน	8	24.2
กลุ่มร้านค้าชุมชน	29	87.9
กลุ่มน้ำประปา	33	100.0

ที่มา: จากการศึกษา

*หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

พฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มกองทุนหมู่บ้านในแง่ของการมีส่วนร่วมต่อบริการที่กลุ่มมี และการมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานของกลุ่ม ซึ่งผลการศึกษารูปได้ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมต่อบริการที่กลุ่มมี

กลุ่มกองทุนหมู่บ้านได้ให้บริการใน 3 ด้าน ได้แก่ การออมเงิน การให้กู้เงิน และการจัดสวัสดิการแก่สมาชิก ซึ่งการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อบริการดังกล่าว มีผลการศึกษาดังนี้

การออมเงิน

กลุ่มกองทุนหมู่บ้านให้บริการออมเงินใน 2 รูปแบบ คือ ออมแบบสะสมหุ้น และออมแบบสัจจะสะสมทรัพย์ โดยสมาชิกกลุ่มทุกคนต้องมีหุ้นของกลุ่มอย่างน้อย 1 หุ้น หุ้นละ 10 บาท อย่างไรก็ตาม สมาชิกแต่ละคนสามารถเลือกออมแบบสะสมหุ้นอย่างเดียว หรือออมแบบสะสมหุ้นและแบบสัจจะสะสมทรัพย์ควบคู่กันไป จากตาราง 4.46 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกแบบออมแบบสะสมหุ้นและสัจจะสะสมทรัพย์ มีจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 63.6 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เลือกเลือกออมแบบสะสมหุ้นอย่างเดียว จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 36.4

ตารางที่ 4.46 รูปแบบการออมเงินของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน

รูปแบบการออมทรัพย์	จำนวน (33)	ร้อยละ (100)
ออมแบบสะสมหุ้นอย่างเดียว	12	36.4
ออมแบบสะสมหุ้นและสัจจะสะสมทรัพย์	21	63.6

ที่มา: จากการศึกษา

การออมเงินในรูปแบบสะสมหุ้น จากตาราง 4.47 พบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างออมเงินอยู่ในช่วงไม่เกิน 500 บาทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 84.8 รองลงมา 501 – 1,000 บาท จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 9.1 โดยกลุ่มตัวอย่างมีเงินออมในรูปแบบสะสมหุ้นเฉลี่ยเท่ากับ 270.6 บาท

ตารางที่ 4.47 การออมเงินของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มกองทุนหมู่บ้านในรูปแบบสะสมหุ้น

การออมเงินกับกลุ่ม	จำนวน (33)	ร้อยละ (100)
ไม่เกิน 500 บาท	28	84.8
501 – 1,000 บาท	3	9.1
1,000 บาทขึ้นไป	2	6.0
เงินออมสะสมหุ้นเฉลี่ย (บาท)	270.6	

ที่มา: จากการศึกษา

จากตาราง 4.48 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ออมในรูปแบบในรูปแบบสัจจะสะสมทรัพย์มีจำนวน 21 คน ส่วนใหญ่ออมเงินอยู่ในช่วงไม่เกิน 1,000 บาท มีจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 45.5 รองลงมา 1,001 – 2,000 บาท มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 9.1 โดยกลุ่มตัวอย่างมีเงินออมในรูปแบบสัจจะสะสมทรัพย์ เฉลี่ยเท่ากับ 552.1 บาท

ตารางที่ 4.48 การออมเงินของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มกองทุนหมู่บ้านในรูปแบบสัจจะสะสมทรัพย์

การออมเงินกับกลุ่ม	จำนวน (33)	ร้อยละ (100)
ไม่ได้ใช้บริการ	12	36.4
ไม่เกิน 1,000 บาท	15	45.5
1,001 – 2,000 บาท	3	9.1
2,001 – 3,000 บาท	2	6.1
3,000 บาทขึ้นไป	1	3.0
เงินออมสัจจะสะสมทรัพย์เฉลี่ย (บาท)	552.1	

ที่มา: จากการศึกษา

การกู้เงิน

จากตาราง 4.49 พบว่า สมาชิกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้บริการกู้เงิน มีจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 51.5 รองลงมา คือ กู้เงินอยู่ในช่วง 20,001 – 30,000 บาท มีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 โดยกลุ่มตัวอย่างมีเงินกู้เฉลี่ยเท่ากับ 13,454.5 บาท

ตารางที่ 4.49 การกู้เงินของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน

การกู้เงินกับกลุ่ม	จำนวน (33)	ร้อยละ (100)
ไม่ได้ใช้บริการ	17	51.5
ไม่เกิน 10,000 บาท	2	6.1
10,001 – 20,000 บาท	1	3.0
20,001 – 30,000 บาท	11	33.3

ตารางที่ 4.49 (ต่อ)

การกู้เงินกับกลุ่ม	จำนวน (33)	ร้อยละ (100)
30,000 บาทขึ้นไป	2	6.1
เงินกู้เฉลี่ย (บาท)	13,454.5	

ที่มา: จากการศึกษา

การรับสวัสดิการของกลุ่ม

แม้ทุกปีกลุ่มกองทุนหมู่บ้านจะมีการจัดสรรผลกำไรเพื่อใช้เป็นสวัสดิการให้แก่สมาชิก และคนในชุมชน อาทิ สวัสดิการทุนการศึกษา ทุนอบรมพัฒนาเยาวชน ทุนสาธารณประโยชน์ แต่จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดระบุว่าไม่เคยได้รับสวัสดิการที่ทางกลุ่มจัดสรร ซึ่งอาจเนื่องมาจากรูปแบบสวัสดิการที่จัดสรรเป็นส่วนใหญ่เป็นไปเพื่อสาธารณประโยชน์ ไม่ได้เจาะจงเฉพาะกลุ่มสมาชิก จึงทำให้สมาชิกกลุ่มตัวอย่างจึงรู้สึกว่าจะไม่ได้รับประโยชน์จากสวัสดิการดังกล่าว

2) การมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานของกลุ่ม

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างต่อการดำเนินงานของกลุ่มในลักษณะต่างๆ มีผลการศึกษาดังต่อไปนี้

การถือหุ้นของกลุ่ม

จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน 33 คน สมาชิกทุกคนมีหุ้นของกลุ่มทุกคนตามเงื่อนไขการเป็นสมาชิกกลุ่ม จากตาราง 4.50 พบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างถือหุ้นไม่เกิน 50 หุ้น มีจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 84.8 ซึ่งเป็นการถือเพื่อให้เข้าเงื่อนไขการเป็นสมาชิกมากกว่าเป็นการถือเพื่อการออม รองลงมา คือ ถือหุ้น 51 – 100 หุ้น จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 9.1 โดยกลุ่มตัวอย่างถือหุ้นเฉลี่ยเท่ากับ 27.1 หุ้น

ตารางที่ 4.50 การถือหุ้นของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน

การถือหุ้นกับกลุ่ม	จำนวน (33)	ร้อยละ (100)
ไม่เกิน 50 หุ้น	28	84.8
51 – 100 หุ้น	3	9.1
100 หุ้นขึ้นไป	2	6.0
จำนวนหุ้นเฉลี่ย (หุ้น)	27.1	

ที่มา: จากการศึกษา

การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการกลุ่ม

จากตาราง 4.51 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการกลุ่ม มีจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 72.7 รองลงมาเคยทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการกลุ่ม จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 15.2

ตารางที่ 4.51 การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการกลุ่มของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน

การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการกลุ่ม	จำนวน (33)	ร้อยละ (100)
เคยเป็น	5	15.2
ไม่เคยเป็น	24	72.7
กำลังเป็นอยู่	4	12.1

ที่มา: จากการศึกษา

การติดตามข่าวสารการดำเนินงานของกลุ่ม

จากตาราง 4.52 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการติดตามข่าวสารการดำเนินงานของกลุ่มเป็นบางครั้ง มีจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 54.5 รองลงมาไม่เคยมีการติดตามข่าวสารเลย จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 24.2

ตารางที่ 4.52 การติดตามข่าวสารการดำเนินงานของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน

การติดตามข่าวสารการดำเนินงานของกลุ่ม	จำนวน (33)	ร้อยละ (100)
ไม่เคย	8	24.2
เป็นบางครั้ง	18	54.5
เป็นส่วนใหญ่	3	9.1
เป็นประจำ	4	12.1

ที่มา: จากการศึกษา

การเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม

จากตาราง 4.53 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มเป็นประจำ มีจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 51.5 รองลงมาเข้าร่วมเป็นบางครั้ง มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 24.2

ตารางที่ 4.53 การเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน

การเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม	จำนวน (33)	ร้อยละ (100)
ไม่เคย	6	18.2
เป็นบางครั้ง	8	24.2
เป็นส่วนใหญ่	2	6.1
เป็นประจำ	17	51.5

ที่มา: จากการศึกษา

การแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของกลุ่ม

จากตาราง 4.54 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของกลุ่ม มีจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7 รองลงมาเคย 1 – 2 ครั้ง และเคยมากกว่า 2 ครั้งมีจำนวนเท่ากัน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 12.1

ตารางที่ 4.54 การแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มกองทุน
หมู่บ้านต่อการดำเนินงานของกลุ่ม

การแสดงความคิดเห็นหรือให้ ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของกลุ่ม	จำนวน (33)	ร้อยละ (100)
ไม่เคย	22	66.7
เคย 1-2 ครั้ง	4	12.1
เคยมากกว่า 2 ครั้ง	4	12.1
เคยเป็นประจำ	3	9.1

ที่มา: จากการศึกษา

การใช้สิทธิออกเสียงลงมติต่างๆ ในที่ประชุมกลุ่ม

จากตาราง 4.55 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยใช้สิทธิออกเสียงลงมติต่างๆ ในที่ประชุมกลุ่ม มีจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 48.5 รองลงมาเคยเป็นประจำ มีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 30.3

ตารางที่ 4.55 การใช้สิทธิออกเสียงลงมติต่างๆ ของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มกองทุนหมู่บ้านในที่
ประชุมกลุ่ม

การใช้สิทธิออกเสียงลงมติต่างๆ ในที่ ประชุมกลุ่ม	จำนวน (33)	ร้อยละ (100)
ไม่เคย	16	48.5
เคย 1-2 ครั้ง	3	9.1
เคยมากกว่า 2 ครั้ง	4	12.1
เคยเป็นประจำ	10	30.3

ที่มา: จากการศึกษา

การให้ความร่วมมือเมื่อกลุ่มมีการร้องขอ

จากตาราง 4.56 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ระบุว่า กลุ่มไม่เคยมีการร้องขอความร่วมมือ มีจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 72.7 รองลงมาเคยให้ความร่วมมือเป็นประจำ มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 15.2

ตารางที่ 4.56 การให้ความร่วมมือเมื่อกลุ่มมีการร้องขอของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน

การให้ความร่วมมือเมื่อกลุ่มมีการร้องขอ	จำนวน (33)	ร้อยละ (100)
ไม่เคย	1	3.0
เคย 1-2 ครั้ง	1	3.0
เคยมากกว่า 2 ครั้ง	2	6.1
เคยเป็นประจำ	5	15.2
กลุ่มไม่เคยร้องขอ	24	72.7

ที่มา: จากการศึกษา

ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน

การศึกษาครั้งนี้ได้ทำการศึกษาความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มกองทุนหมู่บ้านใน 3 ด้านหลัก คือ ด้านโครงสร้างและการบริหารงาน ลักษณะการดำเนินงาน และผลการดำเนินงาน สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

1) ด้านโครงสร้างและการบริหารงาน

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อโครงสร้างการดำเนินงานของกลุ่มในระดับปานกลางมากที่สุด จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 48.5 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.6 ด้านความเหมาะสมของคณะกรรมการกลุ่ม มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 48.5 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.6 ด้านนโยบายหรือแนวทางในการบริหารงาน มีความพึงพอใจระดับปานกลางมากที่สุด จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 54.8 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.4 ด้านประสิทธิภาพในการบริหารงาน มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 57.6 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.7 ด้านการดำเนินงานอย่างเป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 45.5 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.7

ด้านโครงสร้างและการบริหารงานมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.6 แปลความหมายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในด้านโครงสร้างและการบริหารงานอยู่ในระดับมาก

2) ด้านลักษณะการดำเนินงาน

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการให้บริการของกลุ่มที่เป็นอยู่ในปัจจุบันในระดับมากที่สุด จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 63.6 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.7 ด้านรูปแบบสวัสดิการของกลุ่มที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 48.5 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.5 ด้านกฎ ระเบียบ เงื่อนไขในการให้บริการ มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.8 ด้านประสิทธิภาพในการบริการ มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.7 ด้านความประทับใจจากการให้บริการ มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 60.6 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.7

ด้านลักษณะการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.7 แปลความหมายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในด้านการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

3) ด้านผลการดำเนินงาน

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อจำนวนสมาชิกที่เปลี่ยนแปลงในระดับมากที่สุด จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 48.5 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.5 ด้านขนาดของเงินกองทุน มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 54.5 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.6 ด้านผลประกอบการของกลุ่ม มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 63.6 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.8 ด้านผลกำไรที่ได้รับการจัดสรร มีความพึงพอใจระดับปานกลางมากที่สุด จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 45.5 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.4

ด้านผลการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.6 แปลความหมายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในด้านการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

สรุปภาพรวมได้ว่า กลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มกองทุนหมู่บ้านส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับมากในทุกด้าน ดังตารางที่ 4.57

ตารางที่ 4.57 ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน

ความพึงพอใจของสมาชิก ในแต่ละด้าน	ระดับความพึงพอใจ						รวม	ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
ก) ด้านโครงสร้างและการบริหารงาน								3.6 (มาก)
โครงสร้างการดำเนินงานของกลุ่ม	2 (6.1)	15 (45.5)	16 (48.5)	0 (0.0)	0 (0.0)	33 (100.0)		3.6 (มาก)
ความเหมาะสมของคณะกรรมการกลุ่ม	2 (6.1)	16 (48.5)	14 (42.4)	1 (3.0)	0 (0.0)	33 (100.0)		3.6 (มาก)
นโยบายหรือแนวทางการบริหารงาน	1 (3.0)	14 (42.4)	15 (45.5)	3 (9.1)	0 (0.0)	33 (100.0)		3.4 (มาก)
ประสิทธิภาพในการบริหารงาน	2 (6.1)	19 (57.6)	11 (33.33)	1 (3.0)	0 (0.0)	33 (100.0)		3.7 (มาก)
การดำเนินงานอย่างเป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้	5 (15.2)	15 (45.5)	12 (36.4)	1 (3.0)	0 (0.0)	33 (100.0)		3.7 (มาก)
ข) ลักษณะการดำเนินงาน								3.7 (มาก)
รูปแบบการให้บริการที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน	2 (6.1)	21 (63.6)	8 (24.2)	2 (6.1)	0 (0.0)	33 (100.0)		3.7 (มาก)
รูปแบบสวัสดิการของกลุ่มที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน	1 (3.0)	16 (48.5)	13 (39.4)	3 (9.1)	0 (0.0)	33 (100.0)		3.5 (มาก)
กฎระเบียบ เงื่อนไขในการให้บริการ เช่น เงื่อนไขการออม การกู้เงิน เป็นต้น	4 (12.1)	19 (57.6)	8 (24.2)	2 (6.1)	0 (0.0)	33 (100.0)		3.8 (มาก)
ประสิทธิภาพในการบริการ	3 (9.1)	19 (57.6)	10 (30.3)	1 (3.0)	0 (0.0)	33 (100.0)		3.7 (มาก)

ตาราง 4.57 (ต่อ)

ความพึงพอใจของสมาชิก ในแต่ละด้าน	ระดับความพึงพอใจ						ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	รวม	
ความประทับใจจากการ ให้บริการ	2 (6.1)	20 (60.6)	10 (30.3)	1 (3.0)	0 (0.0)	33 (100.0)	3.7 (มาก)
ค) ผลการดำเนินงาน							3.6 (มาก)
การเปลี่ยนแปลงจำนวน สมาชิก	1 (3.0)	16 (48.5)	15 (45.5)	1 (3.0)	0 (0.0)	33 (100.0)	3.5 (มาก)
ขนาดของเงินกองทุน	2 (6.1)	18 (54.5)	12 (36.4)	1 (3.0)	0 (0.0)	33 (100.0)	3.6 (มาก)
ผลประกอบการของกลุ่ม	4 (12.1)	21 (63.6)	7 (21.2)	1 (3.0)	0 (0.0)	33 (100.0)	3.8 (มาก)
ผลกำไรที่ได้รับการ จัดสรร	3 (9.1)	11 (33.3)	15 (45.5)	4 (12.1)	0 (0.0)	33 (100.0)	3.4 (มาก)

ที่มา: จากการศึกษา

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บแสดงอยู่ในรูปร้อยละ

4.3.5 กลุ่มฌาปนกิจ

ก) ประวัติความเป็นมา

เป็นกลุ่มที่เกิดขึ้นมานานหลายสิบปี ไม่มีหลักฐานปรากฏชัดเจนว่าตั้งขึ้นเมื่อใด ถูกตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการช่วยเหลือกันของคนในชุมชนกรณีมีผู้เสียชีวิตขึ้นกับครอบครัวใดครอบครัวหนึ่ง

ข) โครงสร้างและการบริหารงาน

ประธานกลุ่มฌาปนกิจ

เป็นกลุ่มที่ไม่มีโครงสร้างการดำเนินงาน มีเพียงประธานกลุ่มหนึ่งคนทำหน้าที่เก็บรวบรวมเงินค่าฌาปนกิจ เดิมประธานกลุ่มมาจากการเสนอชื่อในที่ประชุมประจำปีหมู่บ้าน แต่

ประธานกลุ่มคนล่าสุดมาจากการเสนอตัวของคนในชุมชนโดยที่ประมุขให้ความเห็นชอบ ประธานกลุ่มไม่มีกำหนดวาระการทำงานที่ชัดเจน จะเปลี่ยนแปลงเมื่อมีการลาออก ทั้งนี้ประธานกลุ่มได้รับการยกเว้นไม่ต้องจ่ายค่าฌาปนกิจ

สมาชิก

ทุกครัวเรือนในชุมชนถือเป็นสมาชิกของกลุ่มฌาปนกิจโดยอัตโนมัติ กรณีครอบครัวใดในชุมชนมีสมาชิกแยกออกมาตั้งครอบครัวใหม่ให้ถือว่าได้เข้าเป็นสมาชิกใหม่โดยอัตโนมัติทันที ส่วนถ้ากรณีคนนอกชุมชน เมื่อย้ายเข้ามาตั้งครอบครัวในชุมชนครบ 15 วันก็ให้ถือว่าได้เข้าเป็นสมาชิกใหม่โดยอัตโนมัติเช่นกัน

ส่วนกรณีคนในชุมชนย้ายออกไปจากชุมชน สามารถเลือกได้ 2 ลักษณะ คือ ออกจากการเป็นสมาชิก หรือคงความเป็นสมาชิกไว้ กรณีต้องการคงความเป็นสมาชิกไว้ หากคนย้ายเป็นสมาชิกจะยังคงจ่ายค่าฌาปนกิจครั้งละ 100 บาทเหมือนเดิม แต่ถ้าเป็นคนอื่นในครอบครัวจะลดลงเหลือ 50 บาท

ปัจจุบันในหมู่บ้านดงมีสมาชิกกลุ่มฌาปนกิจแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ สมาชิกที่ส่งค่าฌาปนกิจจำนวนครอบครัวละ 100 บาท มีจำนวน 159 ครอบครัว และสมาชิกที่ส่งค่าฌาปนกิจจำนวนครอบครัวละ 50 บาท มีจำนวน 28 ครอบครัว

นอกจากกลุ่มฌาปนกิจหมู่บ้านดงแล้ว คนในชุมชนบ้านดงยังสามารถเข้าร่วมกลุ่มฌาปนกิจต่างหมู่บ้าน และกลุ่มฌาปนกิจของตำบลนาขางได้อีกด้วย ซึ่งมีหลักการในการดำเนินงานคล้ายๆ กัน คือ หากมีสมาชิกเสียชีวิต ประธานกลุ่มฌาปนกิจหมู่บ้านนั้นต้องเก็บรวบรวมเงินเงินค่าฌาปนกิจจากสมาชิกมาส่งให้ประธานบ้านกลุ่มหมู่บ้านนั้น ปัจจุบันมีครอบครัวในหมู่บ้านดงที่เข้าเป็นสมาชิกฌาปนกิจต่างบ้าน 156 หลัง และสมาชิกฌาปนกิจตำบล 143 หลัง

นโยบาย/แนวทางในการบริหารงาน

จากการสัมภาษณ์ประธานกลุ่มฌาปนกิจ สรุปได้ว่า กลุ่มฌาปนกิจไม่ได้มีการกำหนดแนวทางการบริหารงานที่ชัดเจน แต่เน้นการบริหารงานตามแนวทางที่ได้รับการถ่ายทอดๆ กันมา

ค) ลักษณะการดำเนินงาน

กลุ่มฌาปนกิจหมู่บ้านดงจะทำหน้าที่รวบรวมเงินค่าฌาปนกิจจากสมาชิก ซึ่งแบ่งเป็น 3 กรณี ดังนี้

กรณีที่ 1 กรณีคนในชุมชนเสียชีวิต ประธานกลุ่มจะเก็บเงินจากสมาชิกครอบครัวละ 100 บาท โดยจะตั้งโต๊ะเก็บเงิน ณ สถานที่จัดงานศพในช่วง 2 วัน คือ ก่อนวันฌาปนกิจ 1 วัน และวันฌาปนกิจ ส่วนสมาชิกในชุมชนนอกเหนือจากจะชำระค่าสมาชิกจำนวน 100 บาทแล้ว จะต้องนำข้าวสารมาช่วยเหลือเจ้าภาพครอบครัวละ 2 ลิตร พร้อมกับลงบันทึกในสมุดที่ประธานกลุ่มฌาปนกิจจัดเตรียมไว้ที่ในงาน

กรณีที่ 2 กรณีสมาชิกต่างหมู่บ้านเสียชีวิต ประธานกลุ่มจะเก็บเงินจากสมาชิก ซึ่งแต่ละหมู่บ้านจำนวนเงินที่เก็บจะกำหนดไว้แตกต่างกัน ประธานกลุ่มจะทำการรวบรวมและส่งให้ประธานกลุ่มฌาปนกิจของบ้านนั้นๆ ในวันฌาปนกิจ

กรณีที่ 3 กรณีสมาชิกต่างหมู่บ้านที่เป็นสมาชิกฌาปนกิจตำบลเสียชีวิต ประธานกลุ่มจะเก็บเงินจากสมาชิกจำนวน 10 บาท เพื่อรวบรวมและส่งให้ประธานกลุ่มฌาปนกิจของบ้านนั้นๆ ในวันฌาปนกิจ

สำหรับเงินค่าฌาปนกิจของหมู่บ้านคงที่เก็บได้ในแต่ละครั้งจะถูกหักเข้าเป็นเงินกองกลางของกลุ่ม 100 บาท

ง) ผลการดำเนินงาน

การศึกษาผลการดำเนินงานของกลุ่มฌาปนกิจ สามารถทำการศึกษาได้เฉพาะข้อมูลที่มี ณ วันที่จัดเก็บข้อมูล เนื่องจากกลุ่มไม่ได้มีการจัดทำสรุปข้อมูลไว้เป็นรายปี โดยผลการศึกษาประกอบด้วย จำนวนสมาชิก ขนาดของเงินกองทุน ผลกำไรจากการดำเนินงาน และการจัดสรรผลกำไร สรุปได้ดังนี้

จำนวนสมาชิก

จะเปลี่ยนแปลงไปตามจำนวนครัวเรือนในชุมชน ปัจจุบันกลุ่มฌาปนกิจมีสมาชิกทั้งหมด 159 ครัวเรือน

ขนาดของเงินกองทุน

กลุ่มฌาปนกิจจะไม่มีออม หรือการระดมทุน จะมีเพียงเงินกองกลางที่หักจากเงินค่าฌาปนกิจครั้งละ 100 บาท ซึ่งจะถูกนำไปใช้ในสิ่งที่เป็นสาธารณะประโยชน์ตามที่ประชุมหมู่บ้านเสนอ ประธานกลุ่มคนปัจจุบันได้รับโอนเงินกองกลางจากประธานกลุ่มคนก่อนเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2552 จำนวน 3,720 บาท ปัจจุบันมีเงินคงเหลือ 2,570 บาท

ผลกำไรจากการดำเนินงาน

กลุ่มฌาปนกิจเป็นกลุ่มไม่เน้นการแสวงหากำไร มีรายได้เพียงช่องทางเดียว คือ เงินค่าฌาปนกิจที่เก็บจากสมาชิกที่หักเข้าเงินกองกลางของกลุ่มครั้งละ 100 บาท ซึ่งนับตั้งแต่ประธานกลุ่มคนปัจจุบันเข้ามาทำหน้าที่ มีรายได้เป็นเงินรายได้จากเงินค่าฌาปนกิจที่หักเข้ากองกลาง 1,200 บาท หักค่าใช้จ่ายที่ใช้ในงานสาธารณประโยชน์ของชุมชน 2,350 บาท สรุปมีค่าใช้จ่ายสูงกว่ารายได้เข้ากลุ่ม 1,150 บาท

ผลกำไรที่มีการจัดสรร

กลุ่มฌาปนกิจไม่มีนโยบายแสวงหารายได้ และไม่มีการจัดสรรผลกำไร

ง) ปัญหาและอุปสรรค

กลุ่มฌาปนกิจมีปัญหาอยู่เพียงเรื่องเดียว คือ ไม่สามารถเก็บเงินสมาชิกได้ครบก่อนนำส่งเจ้าภาพ เนื่องจากบางครั้งสมาชิกบางครอบครัวไม่อยู่ในช่วงที่ต้องมีการเก็บเงินค่าฌาปนกิจ ทำให้ต้องควักเงินส่วนตัวให้ไปก่อน อย่างไรก็ตามกรณีดังกล่าวเกิดขึ้นไม่บ่อยนัก

ฉ) พฤติกรรมและความพึงพอใจของสมาชิกกลุ่มฌาปนกิจ

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มฌาปนกิจ

จากตาราง 4.58 พบว่า จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 41 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 68.3 มีอายุเฉลี่ย 4.48 ปี โดยมีช่วงอายุ 41 – 50 ปี มากที่สุด จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 41.5 ด้านสถานภาพ สมรสแล้วเป็นส่วนใหญ่ มีจำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 80.5

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า มีจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 78.0 ประกอบอาชีพด้านการเกษตรกรรมมากที่สุด จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 62.0 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 4,284.5 บาท ส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ในช่วงไม่เกิน 5,000 บาท มีจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 75.6

กลุ่มตัวอย่างมีระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิกเฉลี่ย 24.3 ปี ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มมาแล้ว 21 - 30 ปี มีจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 39.0 สำหรับการเข้าเป็นสมาชิกกับกลุ่มเศรษฐกิจชุมชนอื่นๆ ในหมู่บ้านคง นอกเหนือจากกลุ่มน้ำประปาที่กลุ่มตัวอย่างทุกคนต้องเป็นสมาชิกอยู่แล้ว กลุ่มร้านค้าชุมชน ถือเป็นกลุ่มที่มีกลุ่มตัวอย่างเข้าเป็นสมาชิกมากที่สุด คือ 38 คน คิดเป็นร้อยละ 92.7

ตารางที่ 4.58 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มฅานปณิกชุมชนบ้านดง

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (41)	ร้อยละ (100)
เพศ		
ชาย	13	31.7
หญิง	28	68.3
อายุเฉลี่ย (ปี)	48.0	
31 - 40 ปี	11	26.8
41 - 50 ปี	17	41.5
51 - 60 ปี	9	22.0
60 ปี ขึ้นไป	4	9.8
สถานภาพ		
โสด	2	4.9
สมรส	33	80.5
หย่า/หม้าย/แยกกันอยู่	6	14.6
การศึกษา		
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	32	78.0
มัธยมศึกษา	7	17.1
อนุปริญญา	1	2.4
ปริญญาตรี	1	2.4
อาชีพ		
เกษตรกร	31	62.0
รับจ้างทั่วไป	10	20.0
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	5	10.0
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	3	6.0
ไม่มีอาชีพ	1	2.0
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (บาท)	4,284.5	
ไม่เกิน 5,000 บาท	31	75.6
5,001 - 10,000 บาท	6	14.6
มากกว่า 10,000 บาท	4	9.7

ตารางที่ 4.58 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (41)	ร้อยละ (100)
ระยะเวลาเป็นสมาชิกกลุ่มเฉลี่ย (ปี)	24.3	
ไม่ถึง 10 ปี	4	9.8
11 - 20 ปี	12	29.3
21 - 30 ปี	16	39.0
31 - 40 ปี	8	19.5
40 ปีขึ้นไป	1	2.4
กลุ่มเศรษฐกิจชุมชนอื่นๆ ที่เป็นสมาชิก*		
กลุ่มออมทรัพย์หนึ่ง	17	41.5
กลุ่มออมทรัพย์สอง	36	87.8
กลุ่มออมทรัพย์เอื้ออาทร	19	46.3
กลุ่มออมทรัพย์สอง	28	68.3
กลุ่มกองทุนหมุนเวียน	9	22.0
กลุ่มร้านค้าชุมชน	38	92.7
กลุ่มน้ำประปา	41	100.0

ที่มา: จากการศึกษา

*หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

พฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มฅาปนกิจ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มฅาปนกิจในแง่ของการมีส่วนร่วมต่อบริการที่กลุ่มมี และการมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานของกลุ่ม ซึ่งผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมต่อบริการที่กลุ่มมี

กลุ่มฅาปนกิจมีการให้บริการอย่างเดีว คือ การรวบรวมเงินค่าฅาปนกิจจากสมาชิกเพื่อมอบให้กับครอบครัวของสมาชิกที่มีคนเสียชีวิต

การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มฌาปนกิจ

คนในชุมชนสามารถเลือกที่จะเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มฌาปนกิจได้ในหลายลักษณะ คือ สามารถเข้าเป็นสมาชิกเฉพาะกลุ่มฌาปนกิจหมู่บ้านดง หรือจะเข้าร่วมกับกลุ่มฌาปนกิจหมู่บ้านไกล่เคียง และกลุ่มฌาปนกิจของตำบลนายางด้วยก็ได้ จากตาราง 4.59 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกเป็นสมาชิกกลุ่มฌาปนกิจของหมู่บ้านดง หมู่บ้านไกล่เคียง และตำบลนายาง มีจำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 95.1 ที่เหลือเลือกเป็นสมาชิกกลุ่มฌาปนกิจของหมู่บ้านดง และตำบลนายาง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 4.9

ตารางที่ 4.59 ลักษณะการเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มฌาปนกิจ

ลักษณะการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มฌาปนกิจ	จำนวน (41)	ร้อยละ (100)
กลุ่มฌาปนกิจหมู่บ้านดง และกลุ่มฌาปนกิจตำบลนายาง	2	4.9
กลุ่มฌาปนกิจหมู่บ้านดง กลุ่มฌาปนกิจหมู่บ้านไกล่เคียง และกลุ่มฌาปนกิจตำบลนายาง	39	95.1

ที่มา: จากการศึกษา

การจ่ายเงินฌาปนกิจ

จากการศึกษาพบว่า สมาชิกกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจ่ายเงินตรงเวลาทุกครั้ง คิดเป็นร้อยละ

100

การรับสวัสดิการของกลุ่ม

สมาชิกกลุ่มจะได้รับสวัสดิการเป็นค่าฌาปนกิจที่รวบรวมได้จากสมาชิกต่อเมื่อมีคนในครอบครัวเสียชีวิต จากตาราง 4.60 พบว่า สมาชิกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังไม่เคยได้รับสวัสดิการดังกล่าว มีจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 63.4 รองลงมา คือ เคยได้รับสวัสดิการมากกว่า 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 24.4

ตารางที่ 4.60 การรับสวัสดิการของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มฌาปนกิจ

การรับสวัสดิการที่กลุ่มจัดสรร	จำนวน (41)	ร้อยละ (100)
ยังไม่เคย	26	63.4
เคย 1 ครั้ง	5	12.2
เคยมากกว่า 1 ครั้ง	10	24.4

ที่มา: จากการศึกษา

2) การมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานของกลุ่ม

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างต่อการดำเนินงานของกลุ่มในลักษณะต่างๆ มีผลการศึกษาดังต่อไปนี้

การเข้าร่วมทำหน้าที่ในกลุ่มฌาปนกิจ

จากตาราง 4.61 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมทำหน้าที่ในกลุ่มฌาปนกิจ มีจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 97.6 โดยมีคนเคยเข้าร่วมทำหน้าที่ในกลุ่มฌาปนกิจเพียง 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.4

ตารางที่ 4.61 การเข้าร่วมทำหน้าที่ในกลุ่มฌาปนกิจของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มฌาปนกิจ

การเข้าร่วมทำหน้าที่ในกลุ่มฌาปนกิจ	จำนวน (41)	ร้อยละ (100)
เคยเป็น	1	2.4
ไม่เคยเป็น	40	97.6

ที่มา: จากการศึกษา

การติดตามข่าวสารการดำเนินงานของกลุ่ม

จากตาราง 4.62 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการติดตามข่าวสารการดำเนินงานของกลุ่มเป็นบางครั้ง มีจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 63.4 รองลงมามีการติดตามข่าวสารเป็นประจำจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 22.0

ตารางที่ 4.62 การติดตามข่าวสารการดำเนินงานของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มฅปนกิจ

การติดตามข่าวสารการดำเนินงานของกลุ่ม	จำนวน (41)	ร้อยละ (100)
ไม่เคย	5	12.2
เป็นบางครั้ง	26	63.4
เป็นส่วนใหญ่	1	2.4
เป็นประจำ	9	22.0

ที่มา: จากการศึกษา

การเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม

จากตาราง 4.63 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มเป็นประจำ มีจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 39.0 รองลงมาเข้าร่วมเป็นบางครั้ง มีจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 34.1

ตารางที่ 4.63 การเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มฅปนกิจ

การเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม	จำนวน (41)	ร้อยละ (100)
ไม่เคย	10	24.4
เป็นบางครั้ง	14	34.1
เป็นส่วนใหญ่	1	2.4
เป็นประจำ	16	39.0

ที่มา: จากการศึกษา

การแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของกลุ่ม

จากตาราง 4.64 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของกลุ่ม มีจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 75.6 รองลงมาเคย 1 – 2 ครั้ง จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 14.6

ตารางที่ 4.64 การแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มฌาปนกิจต่อการดำเนินงานของกลุ่ม

การแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของกลุ่ม	จำนวน (41)	ร้อยละ (100)
ไม่เคย	31	75.6
เคย 1-2 ครั้ง	6	14.6
เคยมากกว่า 2 ครั้ง	3	7.3
เคยเป็นประจำ	1	2.4

ที่มา: จากการศึกษา

การใช้สิทธิออกเสียงลงมติต่างๆ ในที่ประชุมกลุ่มฌาปนกิจ

จากตาราง 4.65 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยใช้สิทธิออกเสียงลงมติต่างๆ ในที่ประชุมกลุ่ม มีจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 43.9 รองลงมาเคย 1 – 2 ครั้ง และเคยเป็นประจำ มีจำนวนเท่ากัน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 24.4

ตารางที่ 4.65 การใช้สิทธิออกเสียงลงมติต่างๆ ของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มฌาปนกิจในที่ประชุมกลุ่ม

การใช้สิทธิออกเสียงลงมติต่างๆ ในที่ประชุมกลุ่ม	จำนวน (41)	ร้อยละ (100)
ไม่เคย	18	43.9
เคย 1-2 ครั้ง	10	24.4
เคยมากกว่า 2 ครั้ง	3	7.3
เคยเป็นประจำ	10	24.4

ที่มา: จากการศึกษา

การให้ความร่วมมือเมื่อกลุ่มมีการร้องขอ

จากตาราง 4.66 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ระบุว่า กลุ่มไม่เคยมีการร้องขอความร่วมมือ มีจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 70.7 รองลงมาให้ความร่วมมือเป็นประจำ มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 12.2

ตารางที่ 4.66 การให้ความร่วมมือเมื่อกลุ่มมีการร้องขอของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มฌาปนกิจ

การให้ความร่วมมือเมื่อกลุ่มมีการร้องขอ	จำนวน (41)	ร้อยละ (100)
ไม่เคย	2	4.9
เคย 1-2 ครั้ง	3	7.3
เคยมากกว่า 2 ครั้ง	2	4.9
เคยเป็นประจำ	5	12.2
กลุ่มไม่เคยร้องขอ	29	70.7

ที่มา: จากการศึกษา

ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มฌาปนกิจ

ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มฌาปนกิจใน 3 ด้านหลัก ได้แก่ โครงสร้างและการบริหารงาน ลักษณะการดำเนินงาน และผลการดำเนินงาน สรุปผลการศึกษาดังนี้

1) ด้านโครงสร้างและการบริหารงาน

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อโครงสร้างการดำเนินงานของกลุ่มในระดับมากที่สุด จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 48.8 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.9 ด้านความเหมาะสมของคณะกรรมการกลุ่ม มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 53.7 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.9 ด้านนโยบายหรือแนวทางในการบริหารงาน มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 68.3 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.0 ด้านประสิทธิภาพในการบริหารงาน มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 73.2 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.0 ด้านการดำเนินงานอย่างเป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 75.6 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.1

ด้านโครงสร้างและการบริหารงานมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.0 แปลความหมายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในด้านโครงสร้างและการบริหารงานอยู่ในระดับมาก

2) ด้านลักษณะการดำเนินงาน

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการให้บริการของกลุ่มที่เป็นอยู่ในปัจจุบันในระดับมากที่สุด จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 73.2 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.1 ด้านกฎ ระเบียบ เงื่อนไขในการให้บริการ มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 65.9 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.0 ด้านประสิทธิภาพในการบริการ มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 75.6 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.1 ด้านความประทับใจจากการให้บริการ มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 70.7 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.0

ด้านลักษณะการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.1 แปลความหมายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในด้านการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

3) ด้านผลการดำเนินงาน

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อจำนวนสมาชิกที่เปลี่ยนแปลงในระดับมากที่สุด จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 58.5 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.0 ด้านขนาดของเงินกองทุน มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 48.8 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.8 ด้านผลประโยชน์ของกลุ่ม มีความพึงพอใจระดับมาก และระดับปานกลางมากที่สุดเท่ากัน จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 41.5 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.8 ด้านการนำเงินกองทุนไปใช้ประโยชน์ มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 53.7 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.9

ด้านผลการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.9 แปลความหมายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในด้านการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

สรุปภาพรวมได้ว่า กลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มกองทุนฌาปนกิจส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับมากในทุกด้าน ดังตารางที่ 4.67

ตารางที่ 4.67 ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มฅมาปนกิจ

ความพึงพอใจของสมาชิก ในแต่ละด้าน	ระดับความพึงพอใจ						ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	รวม	
ก) ด้านโครงสร้างและการบริหารงาน							4.0 (มาก)
โครงสร้างการดำเนินงานของกลุ่ม	8 (19.5)	20 (48.8)	13 (31.7)	0 (0.0)	0 (0.0)	41 (100.0)	3.9 (มาก)
ความเหมาะสมของคณะกรรมการกลุ่ม	7 (17.1)	22 (53.7)	12 (29.3)	0 (0.0)	0 (0.0)	41 (100.0)	3.9 (มาก)
นโยบายหรือแนวทางในการบริหารงาน	7 (17.1)	28 (68.3)	6 (14.6)	0 (0.0)	0 (0.0)	41 (100.0)	4.0 (มาก)
ประสิทธิภาพในการบริหารงาน	6 (14.6)	30 (73.2)	5 (12.2)	0 (0.0)	0 (0.0)	41 (100.0)	4.0 (มาก)
การดำเนินงานอย่างเป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้	7 (17.1)	31 (75.6)	3 (7.3)	0 (0.0)	0 (0.0)	41 (100.0)	4.1 (มาก)
ข) ลักษณะการดำเนินงาน							4.1 (มาก)
รูปแบบการให้บริการที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน	8 (19.5)	30 (73.2)	3 (7.3)	0 (0.0)	0 (0.0)	41 (100.0)	4.1 (มาก)
กฎระเบียบเงื่อนไขในการให้บริการ เช่น เงื่อนไขการเข้าเป็นหรือออกจากการเป็นสมาชิก วงเงินที่เก็บ ฯลฯ เป็นต้น	8 (19.5)	27 (65.9)	6 (14.6)	0 (0.0)	0 (0.0)	41 (100.0)	4.0 (มาก)
ประสิทธิภาพในการบริการ	8 (19.5)	31 (75.6)	2 (4.9)	0 (0.0)	0 (0.0)	41 (100.0)	4.1 (มาก)
ความประทับใจจากการให้บริการ	7 (17.1)	29 (70.7)	5 (12.2)	0 (0.0)	0 (0.0)	41 (100.0)	4.0 (มาก)

ตารางที่ 4.67 (ต่อ)

ความพึงพอใจของสมาชิก ในแต่ละด้าน	ระดับความพึงพอใจ						ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	รวม	
ค) ผลการดำเนินงาน							3.9 (มาก)
การเปลี่ยนแปลงจำนวนสมาชิก	9 (22.0)	24 (58.5)	8 (19.5)	0 (0.0)	0 (0.0)	41 (100.0)	4.0 (มาก)
ขนาดของเงินกองทุน	6 (14.6)	20 (48.8)	15 (36.6)	0 (0.0)	0 (0.0)	41 (100.0)	3.8 (มาก)
ผลประกอบการของกลุ่ม	7 (17.1)	17 (41.5)	17 (41.5)	0 (0.0)	0 (0.0)	41 (100.0)	3.8 (มาก)
สวัสดิการที่ได้รับการจัดสรร(การนำเงินกองทุนไปใช้ประโยชน์)	8 (19.5)	22 (53.7)	11 (26.8)	0 (0.0)	0 (0.0)	41 (100.0)	3.9 (มาก)

ที่มา: จากการศึกษา

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บแสดงอยู่ในรูปร้อยละ

4.3.6 กลุ่มกองทุนหมุนเวียน

ก) ประวัติความเป็นมา

กลุ่มกองทุนหมุนเวียนเกิดขึ้นจากการที่หน่วยงานสาธารณสุขจังหวัดลำปาง ได้สนับสนุนงบประมาณให้กับหมู่บ้านดงเมือปี 2523 จำนวน 5,000 บาท โดยจัดตั้งเป็นกองทุนหมุนเวียนเพื่อแก้ปัญหาด้านสาธารณสุข โดยเฉพาะกับคนยากไร้ด้อยโอกาสในหมู่บ้าน ซึ่งในตอนจัดตั้งมีสมาชิกเริ่มต้น 25 คน สมาชิกแต่ละคนจะต้องซื้อหุ้นๆ ละ 20 บาท

ข) โครงสร้างและการบริหารงาน

คณะกรรมการดำเนินงาน

กลุ่มกองทุนหมุนเวียนประกอบด้วยคณะกรรมการทั้งหมด 4 คน ที่มาจากการเสนอชื่อในที่ประชุม ไม่มีโครงสร้างคณะกรรมการ วาระการทำงาน และอำนาจหน้าที่ของ

คณะกรรมการที่กำหนดไว้ชัดเจน ทางคณะกรรมการทั้งหมดจะช่วยกันทำงานในทุกเรื่อง ตั้งแต่รับสมัครสมาชิก พิจารณาสินเชื่อ ดูแลบัญชีการเงิน สำหรับคณะกรรมการกลุ่มชุดปัจจุบันทำหน้าที่มาตั้งแต่ปี 2539

สมาชิก

ทางกลุ่มจะเปิดรับสมาชิกปีละหนึ่งครั้งในช่วงเดือนเมษายนของทุกปี โดยเปิดรับเฉพาะคนในหมู่บ้านดงเท่านั้น สมาชิกจะต้องซื้อหุ้นเพื่อเข้าเป็นสมาชิกอย่างน้อยหนึ่งในราคาหุ้นละ 100 บาท แต่ซื้อได้ไม่เกิน 10 หุ้น ปัจจุบันกลุ่มกองทุนหมุนเวียน มีสมาชิกทั้งหมด 43 คน มีหุ้นทั้งหมด 289 หุ้น นับเป็นกลุ่มเศรษฐกิจชุมชนที่มีสมาชิกจำนวนน้อยที่สุดในหมู่บ้านดง

นโยบาย/แนวทางในการบริหารงาน

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการกลุ่ม พบว่า กลุ่มกองทุนหมุนเวียน ไม่ได้มีการกำหนดแนวทางการบริหารงานไว้ชัดเจน ทั้งในเชิงโครงสร้าง และการบริหารงาน โดยคณะกรรมการกลุ่มทั้ง 4 คน ไม่ได้วางบทบาทในการทำงานที่ชัดเจน แต่เน้นการทำงานช่วยกันทุกเรื่อง ส่วนการบริหารงานเน้นการบริหารงานในรูปแบบเดิมที่ทำมาอย่างยาวนาน ไม่เน้นการขยาย หรือพัฒนาด้านใดเป็นพิเศษ

ค) ลักษณะการดำเนินงาน

กลุ่มกองทุนหมุนเวียนมีการดำเนินงานใน 2 ลักษณะ

- 1) ให้บริการออมทรัพย์ในรูปแบบการสะสมหุ้น โดยสมาชิกจะซื้อหุ้นของกลุ่มอย่างน้อย 1 หุ้น หุ้นละ 100 บาท และสามารถซื้อหุ้นเพิ่มได้ปีละหนึ่งครั้งในช่วงเดือนเมษายน โดยไม่จำเป็นต้องซื้อหุ้นเพิ่มทุกปี ปัจจุบันมีหุ้นที่สมาชิกถืออยู่ทั้งหมด 289 หุ้น
- 2) บริการกู้เงิน สมาชิกสามารถแจ้งความจำนงของกู้กับคณะกรรมการกลุ่มได้ตลอดเวลา อัตราดอกเบี้ยเงินกู้กำหนดไว้ร้อยละ 2 ต่อเดือน ระยะเวลาผ่อนชำระไม่เกิน 1 ปี ผ่อนชำระเงินต้นและดอกเบี้ยปีละ 2 ครั้ง ในช่วงเดือนเมษายน และตุลาคม ส่วนการปันผลจะดำเนินการในช่วงเดือนเมษายนของทุกปี ไม่ได้มีการกำหนดเพดานสูงสุดไว้ชัดเจนไว้ แต่ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของคณะกรรมการ ซึ่งส่วนใหญ่จะไม่ให้เกินเงินที่ออมไว้กับกลุ่ม อยู่ในช่วง 1,000 - 3,000 บาท เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีเงินน้อย ทั้งนี้ การกู้เงินต้องมีบุคคลค้ำประกัน 1 คน

การอนุมัติเงินกู้ ทางคณะกรรมการจะพิจารณาจากความเป็นสมาชิก หนี้ที่มีอยู่ในกลุ่มอื่นๆ และประวัติการชำระหนี้ที่ผ่านมา

ง) ผลการดำเนินงาน

การศึกษาผลการดำเนินงานของกลุ่มกองทุนหมุนเวียน พบว่า ข้อมูลที่ได้ไม่สมบูรณ์นัก เนื่องจากข้อจำกัดในด้านรูปแบบการบันทึกบัญชีที่ไม่สมบูรณ์ ดังนั้น ผลการดำเนินงานที่ศึกษาได้ จะมีเฉพาะข้อมูลปี 2551 และ 2552 ประกอบด้วยผลการดำเนินงานในด้านจำนวนสมาชิก ขนาดของเงินกองทุน ผลการดำเนินงาน และการจัดสรรผลกำไร สรุปได้ดังนี้

จำนวนสมาชิก

จากตารางที่ 4.68 พบว่า ตั้งแต่ปี 2551 - 2552 กลุ่มกองทุนหมุนเวียนมีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้น ดังนี้ ปี 2551 มีสมาชิก 44 คน และปี 2552 มีสมาชิก 47 คน

ตารางที่ 4.68 จำนวนสมาชิกกลุ่มกองทุนหมุนเวียน ตั้งแต่ปี 2551 - 2552

	ปี 2551	ปี 2552
จำนวนสมาชิก (คน)	44 คน	47 คน
การเปลี่ยนแปลง		เพิ่มขึ้น 3 คน

ที่มา: จากการศึกษา

ขนาดของเงินกองทุน

จากตารางที่ 4.69 พบว่า กลุ่มกองทุนหมุนเวียนมีขนาดของเงินกองทุนลดลงอันเนื่องมาจากมีสมาชิกถอนหุ้นออกไป ดังนี้ ปี 2551 มีเงินกองทุน 31,336 บาท และในปี 2552 มีเงินกองทุน 28,308 บาท

ตารางที่ 4.69 ขนาดเงินกองทุนกลุ่มกองทุนหมุนเวียน ตั้งแต่ปี 2551 - 2552

	ปี 2551	ปี 2552
ขนาดเงินกองทุน (บาท)	31,336	28,308
การเปลี่ยนแปลง		ลดลง 3,028 บาท

ที่มา: จากการศึกษา

ผลประกอบการ

จากตารางที่ 4.70 พบว่า กลุ่มกองทุนหมุนเวียนมีผลประกอบการที่เป็นกำไรลดลง ดังนี้ ปี 2551 มีกำไร 6,240 บาท และในปี 2552 มีกำไร 5,040 บาท

ตารางที่ 4.70 ผลกำไรของกลุ่มกองทุนหมุนเวียน ตั้งแต่ปี 2551 - 2552

	ปี 2551	ปี 2552
ผลกำไร (บาท)	6,240	5,040
การเปลี่ยนแปลง		ลดลง 1,200 บาท

ที่มา: จากการศึกษา

การจัดสรรผลกำไร

กองทุนหมุนเวียนจัดสรรผลกำไรเป็น 3 ส่วน คือ ปันผลคืนสมาชิก สมทบเข้ากองกลางกลุ่ม และเป็นค่าตอบแทนคณะกรรมการ ซึ่งจากที่บันทึกไว้ในสมุดบัญชีของกลุ่มมีเฉพาะข้อมูลปันผลคืนสมาชิก และเข้ากองกลางกลุ่ม จากตารางที่ 4.71 พบว่า มีการจัดสรรลดลงทั้งสองส่วน

ตารางที่ 4.71 การจัดสรรผลกำไรของกลุ่มกองทุนหมุนเวียน ตั้งแต่ปี 2551 - 2552

	ปี 2551	ปี 2552
1) ปันผลให้สมาชิก (บาท)	3,144	2,688
การเปลี่ยนแปลง		ลดลง 456 บาท
2) สมทบเข้ากองกลางกลุ่ม (บาท)	772	352
การเปลี่ยนแปลง		ลดลง 420 บาท

จ) ปัญหาและอุปสรรค

คณะกรรมการกลุ่มมองว่า กลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีขนาดเล็ก งบประมาณไม่มาก จึงยังไม่พบปัญหาในการดำเนินงาน

ฉ) พฤติกรรมและความพึงพอใจของสมาชิกกลุ่มกองทุนหมุนเวียน

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มกองทุนหมุนเวียน

จากตาราง 4.72 พบว่า จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 11 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 72.7 มีอายุเฉลี่ย 49.1 ปี โดยมีช่วงอายุ 41 – 50 ปี มากที่สุด จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 45.5 ด้านสถานภาพ สมรสแล้วเป็นส่วนใหญ่ มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 81.8

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 72.7 ประกอบอาชีพด้านการเกษตรกรรมมากที่สุด จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 46.7 มี

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 4,904.0 บาท บาท ส่วนใหญ่มีรายได้ในช่วงไม่เกิน 5,000 บาท มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 69.7

กลุ่มตัวอย่างมีระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิกเฉลี่ย 8.2 ปี ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มมาแล้ว 25 - 32 ปี มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 54.5 สำหรับการเข้าเป็นสมาชิกกับกลุ่มเศรษฐกิจชุมชนอื่นๆ ในหมู่บ้านคง นอกเหนือจากกลุ่มฅาปนกิจ และกลุ่มน้ำประปา ที่กลุ่มตัวอย่างทุกคนต้องเป็นสมาชิกอยู่แล้ว กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน และกลุ่มร้านค้าชุมชน ถือเป็นกลุ่มที่มีกลุ่มตัวอย่างเข้าเป็นสมาชิกมากที่สุดเท่ากัน คือ 8 คน คิดเป็นร้อยละ 72.7

ตารางที่ 4.72 ข้อมูลทั่วไปกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มกองทุนหมุนเวียนชุมชนบ้านคง

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (11)	ร้อยละ (100)
เพศ		
ชาย	3	27.3
หญิง	8	72.7
อายุเฉลี่ย (ปี)	49.1	
31 - 40 ปี	1	9.1
41 - 50 ปี	5	45.5
51 - 60 ปี	2	18.2
60 ปี ขึ้นไป	3	27.3
สถานภาพ		
สมรส	9	81.8
หย่า/หม้าย/แยกกันอยู่	2	18.2
การศึกษา		
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	8	72.7
มัธยมศึกษา	2	18.2
ปริญญาตรี	1	9.1

ตารางที่ 4.72 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (11)	ร้อยละ (100)
อาชีพ		
เกษตรกรรวม	7	46.7
รับจ้างทั่วไป	5	33.3
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	1	6.7
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	1	6.7
ไม่มีอาชีพ	1	6.7
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (บาท)	4,904.0	
ไม่เกิน 5,000 บาท	9	81.8
5,001 – 10,000 บาท	1	9.1
มากกว่า 10,000 บาท	1	9.1
ระยะเวลาเป็นสมาชิกกลุ่มเฉลี่ย (ปี)	8.2	
น้อยกว่า 8 ปี	1	9.1
9 - 16 ปี	2	18.2
17 – 24 ปี	2	18.2
25 – 32 ปี	6	54.5
กลุ่มเศรษฐกิจชุมชนอื่นๆ ที่เป็นสมาชิก*		
กลุ่มออมทรัพย์หนึ่ง	5	45.5
กลุ่มออมทรัพย์สอง	6	54.5
กลุ่มออมทรัพย์เอื้ออาทร	7	63.6
กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน	8	72.7
กลุ่มฌาปนกิจ	11	100.0
กลุ่มร้านค้าชุมชน	8	72.7
กลุ่มน้ำประปา	11	100.0

ที่มา: จากการศึกษา

*หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

พฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มกองทุนหมุนเวียน

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มกองทุนหมุนเวียนในแง่ของการมีส่วนร่วมต่อบริการที่กลุ่มมี และการมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานของกลุ่ม ซึ่งผลการศึกษารูปได้ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมต่อบริการที่กลุ่มมี

กลุ่มกองทุนหมุนเวียนมีการให้บริการใน 2 ด้าน ได้แก่ การออมเงิน และการให้กู้เงิน ซึ่งการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อบริการดังกล่าว มีผลการศึกษาดังนี้

การออมเงิน

กลุ่มกองทุนหมุนเวียนให้บริการออมเงินในรูปแบบสะสมหุ้น โดยสมาชิกกลุ่มทุกคนต้องมีหุ้นอย่างน้อย 1 หุ้น หุ้นละ 100 บาท ซึ่งจากตาราง 4.73 พบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างออมเงินอยู่ในช่วงไม่เกิน 1,000 บาท มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 81.8 กลุ่มตัวอย่างที่เหลือออมเงินมากกว่า 1,000 บาทขึ้นไป มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 18.2 โดยกลุ่มตัวอย่างมีเงินออมเฉลี่ยเท่ากับ 854.5 บาท

ตารางที่ 4.73 การออมเงินของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มกองทุนหมุนเวียน

การออมเงินกับกลุ่ม	จำนวน (11)	ร้อยละ (100)
ไม่เกิน 1,000 บาท	9	81.8
1,001 – 2,000 บาท	1	9.1
2,000 บาทขึ้นไป	1	9.1
เงินออมเฉลี่ย (บาท)	854.5	

ที่มา: จากการศึกษา

การกู้เงิน

จากการศึกษาพบว่า ไม่มีสมาชิกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้บริการกู้เงิน

2) การมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานของกลุ่ม

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาคำแนะนำการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างต่อการดำเนินงานของกลุ่มในลักษณะต่างๆ มีผลการศึกษาดังต่อไปนี้

การถือหุ้นของกลุ่ม

จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มกองทุนหมุนเวียน 11 คน สมาชิกทุกคนมีหุ้นของกลุ่มทุกคนตามเงื่อนไขการเป็นสมาชิกกลุ่ม จากตาราง 4.74 พบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างถือหุ้นไม่เกิน 10 หุ้น มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 81.8 กลุ่มตัวอย่างที่เหลือถือหุ้นมากกว่า 10 หุ้น มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 18.2 โดยกลุ่มตัวอย่างถือหุ้นเฉลี่ยเท่ากับ 8.5 หุ้น

ตารางที่ 4.74 การถือหุ้นของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มกองทุนหมุนเวียน

การถือหุ้นกับกลุ่ม	จำนวน (33)	ร้อยละ (100)
ไม่เกิน 10 หุ้น	9	81.8
11 – 20 หุ้น	1	9.1
21 – 30 หุ้น	1	9.1
การถือหุ้นเฉลี่ย (หุ้น)	8.5	

ที่มา: จากการศึกษา

การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการกลุ่ม

จากตาราง 4.75 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการกลุ่ม มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 72.7 กลุ่มตัวอย่างที่เหลือปัจจุบันกำลังทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการกลุ่ม จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 27.3

ตารางที่ 4.75 การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการกลุ่มของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มกองทุนหมุนเวียน

การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการกลุ่ม	จำนวน (11)	ร้อยละ (100)
ไม่เคยเป็น	8	72.7
กำลังเป็นอยู่	3	27.3

ที่มา: จากการศึกษา

การติดตามข่าวสารการดำเนินงานของกลุ่ม

จากตาราง 4.76 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการติดตามข่าวสารการดำเนินงานของกลุ่มเป็นบางครั้ง มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 72.7 รองลงมา มีการติดตามข่าวสารเป็นประจำ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 18.2

ตารางที่ 4.76 การติดตามข่าวสารการดำเนินงานของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มกองทุนหมุนเวียน

การติดตามข่าวสารการดำเนินงานของกลุ่ม	จำนวน (11)	ร้อยละ (100)
ไม่เคย	1	9.1
เป็นบางครั้ง	8	72.7
เป็นประจำ	2	18.2

ที่มา: จากการศึกษา

การเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม

จากตาราง 4.77 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มเป็นประจำ มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 54.5 รองลงมาไม่เคยเข้าร่วมเลย มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 27.3

ตารางที่ 4.77 การเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มกองทุนหมุนเวียน

การเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม	จำนวน (11)	ร้อยละ (100)
ไม่เคย	3	27.3
เป็นบางครั้ง	1	9.1
เป็นส่วนใหญ่	1	9.1
เป็นประจำ	6	54.5

ที่มา: จากการศึกษา

การแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของกลุ่ม

จากตาราง 4.78 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของกลุ่ม มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 54.5 รองลงมาเคยเป็นประจำมีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 27.3

ตารางที่ 4.78 การแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มกองทุน
หมุนเวียนต่อการดำเนินงานของกลุ่ม

การแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะ ต่อการดำเนินงานของกลุ่ม	จำนวน (11)	ร้อยละ (100)
ไม่เคย	6	54.5
เคย 1-2 ครั้ง	1	9.1
เคยมากกว่า 2 ครั้ง	1	9.1
เคยเป็นประจำ	3	27.3

ที่มา: จากการศึกษา

การใช้สิทธิออกเสียงลงมติต่างๆ ในที่ประชุมกลุ่ม

จากตาราง 4.79 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยใช้สิทธิออกเสียงลงมติต่างๆ ในที่ประชุมกลุ่มเป็นประจำ มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 54.5 รองลงมาไม่เคยใช้สิทธิออกเสียงลงมติต่างๆ ในที่ประชุมเลย มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 45.5

ตารางที่ 4.79 การใช้สิทธิออกเสียงลงมติต่างๆ ของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มกองทุนหมุนเวียนในที่
ประชุมกลุ่ม

การใช้สิทธิออกเสียงลงมติต่างๆ ในที่ ประชุมกลุ่ม	จำนวน (11)	ร้อยละ (100)
ไม่เคย	5	45.5
เคยเป็นประจำ	6	54.5

การให้ความร่วมมือเมื่อกลุ่มมีการร้องขอ

จากตาราง 4.80 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ระบุว่า กลุ่มไม่เคยมีการร้องขอความร่วมมือ มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 36.4 รองลงมา คือ ไม่เคยให้ความร่วมมือ และเคยให้ความร่วมมือเป็นประจำ มีจำนวนเท่ากัน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 27.3

ตารางที่ 4.80 การให้ความร่วมมือเมื่อกลุ่มมีการร้องขอของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มกองทุน
หมุนเวียน

การให้ความร่วมมือเมื่อกลุ่มมีการร้องขอ	จำนวน (11)	ร้อยละ (100)
ไม่เคย	3	27.3
เคยมากกว่า 2 ครั้ง	1	9.1
เคยเป็นประจำ	3	27.3
กลุ่มไม่เคยร้องขอ	4	36.4

ที่มา: จากการศึกษา

ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มกองทุนหมุนเวียน

ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มกองทุนหมุนเวียนใน 3 ด้านหลัก ได้แก่ โครงสร้างและการบริหารงาน ลักษณะการดำเนินงาน และผลการดำเนินงาน สรุปผลการศึกษาดังนี้

1) ด้านโครงสร้างและการบริหารงาน

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อโครงสร้างการดำเนินงานของกลุ่มในระดับมากที่สุด จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 54.5 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.4 ด้านความเหมาะสมของคณะกรรมการกลุ่ม มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 81.8 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.6 ด้านนโยบายหรือแนวทางในการบริหารงาน มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 54.5 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.5 ด้านประสิทธิภาพในการบริหารงาน มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 54.5 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.5 ด้านการดำเนินงานอย่างเป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 63.6 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.9

ด้านโครงสร้างและการบริหารงานมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.6 แปลความหมายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในด้านโครงสร้างและการบริหารงานอยู่ในระดับมาก

2) ด้านลักษณะการดำเนินงาน

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการให้บริการของกลุ่มที่เป็นอยู่ในปัจจุบันในระดับมากที่สุด จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 54.5 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.4 ด้านรูปแบบสวัสดิการของกลุ่มที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 45.5 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.3 ด้านกฎ ระเบียบ เงื่อนไขในการให้บริการ มีความพึงพอใจระดับมาก และระดับปานกลางมากที่สุดเท่ากัน จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 45.5 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.4 ด้านประสิทธิภาพในการบริการ มีความพึงพอใจระดับมาก และระดับปานกลางมากที่สุดเท่ากัน จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 45.5 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.4 ด้านความประทับใจจากการให้บริการ มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 54.5 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.5

ด้านลักษณะการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.4 แปลความหมายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในด้านลักษณะการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง

3) ด้านผลการดำเนินงาน

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อจำนวนสมาชิกที่เปลี่ยนแปลงในระดับมาก และระดับปานกลางมากที่สุดเท่ากัน จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 45.5 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.1 ด้านขนาดของเงินกองทุน มีความพึงพอใจระดับมาก และระดับปานกลางมากที่สุดเท่ากัน จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 45.5 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.4 ด้านผลประโยชน์ของกลุ่ม มีความพึงพอใจระดับปานกลางมากที่สุด จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 45.5 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.2 ด้านผลกำไรที่ได้รับการจัดสรร มีความพึงพอใจระดับปานกลางมากที่สุด จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 45.5 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.1

ด้านผลการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.2 แปลความหมายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในด้านผลการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง

สรุปภาพรวมได้ว่า กลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มกองทุนหมุนเวียนมีความพึงพอใจในระดับมากเฉพาะในด้านโครงสร้างและการบริหารงาน ส่วนในด้านลักษณะการดำเนินงานและผลการดำเนินงานมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ดังตารางที่ 4.81

ตารางที่ 4.81 ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มกองทุนหมุนเวียน

ความพึงพอใจของ สมาชิก ในแต่ละด้าน	ระดับความพึงพอใจ						ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	รวม	
ก) ด้านโครงสร้างและ การบริหารงาน							3.6 (มาก)
โครงสร้างการ ดำเนินงานของกลุ่ม	0 (0.0)	6 (54.5)	4 (36.4)	0 (0.0)	1 (9.1)	11 (100.0)	3.4 (ปานกลาง)
ความเหมาะสมของ คณะกรรมการกลุ่ม	0 (0.0)	9 (81.8)	1 (9.1)	0 (0.0)	1 (9.1)	11 (100.0)	3.6 (มาก)
นโยบายหรือแนวทาง ในการบริหารงาน	0 (0.0)	6 (54.5)	4 (36.4)	1 (9.1)	0 (0.0)	11 (100.0)	3.5 (มาก)
ประสิทธิภาพในการ บริหารงาน	0 (0.0)	6 (54.5)	4 (36.4)	1 (9.1)	0 (0.0)	11 (100.0)	3.5 (มาก)
การดำเนินงานอย่าง เป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้	2 (18.2)	7 (63.6)	1 (9.1)	1 (9.1)	0 (0.0)	11 (100.0)	3.9 (มาก)
ข) ลักษณะการ ดำเนินงาน							3.4 (ปานกลาง)
รูปแบบการให้บริการ ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน	0 (0.0)	6 (54.5)	3 (27.3)	2 (18.2)	0 (0.0)	11 (100.0)	3.4 (ปานกลาง)
รูปแบบสวัสดิการของ กลุ่มที่เป็นอยู่ใน ปัจจุบัน	0 (0.0)	5 (45.5)	4 (36.4)	2 (18.2)	0 (0.0)	11 (100.0)	3.3 (ปานกลาง)
กฎ ระเบียบ เงื่อนไข ในการให้บริการ เช่น เงื่อนไขการเข้าเป็น สมาชิก การออม การกู้ เงิน เป็นต้น	0 (0.0)	5 (45.5)	5 (45.5)	1 (9.1)	0 (0.0)	11 (100.0)	3.4 (ปานกลาง)

ตารางที่ 4.81 (ต่อ)

ความพึงพอใจของ สมาชิก ในแต่ละด้าน	ระดับความพึงพอใจ						ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	รวม	
ประสิทธิภาพในการ บริการ	0 (0.0)	5 (45.5)	5 (45.5)	1 (9.1)	0 (0.0)	11 (100.0)	3.4 (ปานกลาง)
ความประทับใจจาก การให้บริการ	0 (0.0)	6 (54.5)	4 (36.4)	1 (9.1)	0 (0.0)	11 (100.0)	3.5 (มาก)
ค) ผลการดำเนินงาน							3.2 (ปานกลาง)
การเปลี่ยนแปลง จำนวนสมาชิก	0 (0.0)	4 (36.4)	4 (36.4)	3 (27.3)	0 (0.0)	11 (100.0)	3.1 (ปานกลาง)
ขนาดของเงินกองทุน	0 (0.0)	5 (45.5)	5 (45.5)	1 (9.1)	0 (0.0)	11 (100.0)	3.4 (ปานกลาง)
ผลประกอบการของ กลุ่ม	0 (0.0)	4 (36.4)	5 (45.5)	2 (18.2)	0 (0.0)	11 (100.0)	3.2 (ปานกลาง)
ผลกำไรที่ได้รับ จัดสรร	0 (0.0)	4 (36.4)	5 (45.5)	1 (9.1)	1 (9.1)	11 (100.0)	3.1 (ปานกลาง)

ที่มา: จากการศึกษา

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บแสดงอยู่ในรูปร้อยละ

4.3.7 กลุ่มร้านค้าชุมชน

ก) ประวัติความเป็นมา

เกิดขึ้นจากการที่ชุมชนบ้านดงใต้ทำงานวิจัย เรื่อง “รูปแบบการจัดการหนี้สินเชิงบูรณาการเพื่อความเข้มแข็งของชุมชนบ้านดง” ซึ่งจากงานวิจัย ทางชุมชนได้เห็นควรมีการจัดตั้งร้านค้าชุมชนขึ้น จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาเพื่อทำการตรวจสอบข้อมูลบัญชีครัวเรือนของคนในชุมชนว่าในหมวดรายจ่ายค่าอาหาร และของใช้ในครัวเรือน มีสินค้าใดได้รับความนิยมที่น่าจะนำมาจำหน่ายในร้านค้าชุมชน จากนั้นได้มีการรับสมัครสมาชิก และระดมหุ้นเพื่อใช้เป็นทุนในการดำเนินการ โดยช่วงก่อตั้งมีคนในชุมชนมาสมัครเป็นสมาชิกทั้งสิ้น 127 ราย จำนวนหุ้น 1,314 หุ้น

หุ้นละ 20 บาท รวมมีเงินทุนในการดำเนินการ 26,820 บาท นอกจากนี้คณะทำงานยังได้เดินทางไปศึกษาดูงานร้านค้าชุมชนที่ประสบความสำเร็จที่บ้านสามขา อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง จนกระทั่งเมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2550 จึงได้มีการเปิดกิจการร้านค้าชุมชนบ้านดงขึ้น โดยใช้บ้านพักของนางรัตนาภรณ์ จันทร์นาค เป็นที่ดำเนินการ

ข) โครงสร้างและการบริหารงาน

คณะกรรมการ

ร้านค้าชุมชนบ้านดงประกอบด้วยคณะกรรมการทั้งหมด 10 คน ประกอบด้วย 1) ประธานคณะกรรมการ 2) รองประธานคณะกรรมการ 3) ทรัพย์ 4) เลขานุการ 5) ฝ่ายจัดซื้อ 6) ฝ่ายเช็คของ 7) ฝ่ายขาย 8) ฝ่ายตรวจสอบ 2 คน 9) ที่ปรึกษา โดยคณะกรรมการดังกล่าวเป็นคณะกรรมการชุดก่อตั้ง ได้รับการเสนอชื่อในที่ประชุมประจำปีของกลุ่ม ยังไม่ได้มีการกำหนดวาระการทำงานที่ชัดเจน สำหรับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ไม่ได้ถูกระบุเป็นลายลักษณ์อักษรชัดเจนเช่นกัน แต่พอสรุปได้ดังนี้

ประธาน ทำหน้าที่ดูแลภาพรวมการบริหารงานกลุ่ม
รองประธาน ทำหน้าที่ช่วยประธานบริหารงานกลุ่ม
ทรัพย์ ทำหน้าที่ควบคุมดูแลด้านการเงินของกลุ่ม
เลขานุการ ทำหน้าที่จัดบันทึกการประชุม
ฝ่ายจัดซื้อ ทำหน้าที่ดูแลเรื่องการจัดซื้อสินค้า
ฝ่ายเช็คของ ทำหน้าที่ตรวจเช็คสินค้าในร้านค้า
ฝ่ายตรวจสอบ ทำหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินงานของกลุ่ม
ที่ปรึกษา ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาในการดำเนินงานของกลุ่ม

สมาชิก

บุคคลที่จะสมัครสมาชิกร้านค้าชุมชนจะต้องเป็นผู้มีชื่อตามทะเบียนและอาศัยอยู่จริงในหมู่บ้านดงมาแล้วเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 6 เดือน โดยใน 1 ครัวเรือน จะเป็นสมาชิกได้เพียง 1 คน ซึ่งการเข้าเป็นสมาชิกต้องซื้อหุ้น 1 หุ้น หุ้นละ 20 บาท ผลตอบแทนของสมาชิกจะได้รับในรูปแบบของผลปันผลจากยอดขาย และปันผลจากหุ้น สามารถสมัครเข้าเป็นสมาชิกได้ในช่วงเดือนมกราคมของทุกปี ปัจจุบันร้านค้าชุมชนมีสมาชิกทั้งหมด 149 คน

นโยบาย/แนวทางในการบริหารงาน

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการกลุ่ม สรุปแนวทางการบริหารงานของกลุ่ม ได้ดังนี้

- เน้นการช่วยเหลือคนในชุมชน โดยให้คนในชุมชนสามารถซื้อสินค้าได้ในราคา
ยุติธรรม
- ให้คนในชุมชนสามารถร่วมเป็นเจ้าของร้านค้าชุมชนอย่างเท่าเทียม เสมอภาค
โดยกำหนดให้แต่ละครัวเรือนถือหุ้นได้เพียง 1 หุ้น เพื่อไม่ให้คนที่มีเงินมากเข้ามาแสวงหากำไรกับ
การดำเนินงานของกลุ่ม

ค) ลักษณะการดำเนินงาน

ให้บริการจำหน่ายสินค้าอุปโภค บริโภค และสินค้าอื่นๆ ให้กับคนในชุมชน โดยจะ
เปิดให้บริการทุกวัน ตั้งแต่เวลา 6.30 – 19.00 น. เมื่อสมาชิกมาซื้อสินค้าทางผู้ขายจะทำการบันทึก
ยอดซื้อของสมาชิกแต่ละคนไว้เพื่อใช้คำนวณเงินปันผลตอนสิ้นปี

ง) ผลการดำเนินงาน

การศึกษาผลการดำเนินงานของกลุ่มร้านค้า ได้ทำการศึกษาใน 4 เรื่อง ประกอบด้วย
การเปลี่ยนแปลงจำนวนสมาชิก ขนาดของเงินกองทุน ผลประกอบการ และการจัดสรรผลกำไร
โดยสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

จำนวนสมาชิก

จากตารางที่ 4.82 พบว่า ตั้งแต่ปี 2550 – 2552 กลุ่มร้านค้าชุมชนมีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้น
อย่างต่อเนื่อง ดังนี้ ปี 2550 มีสมาชิก 127 คน ปี 2551 มีสมาชิก 144 คน และปี 2552 มีสมาชิก 149
คน ซึ่งจะสังเกตว่าตัวเลขจำนวนสมาชิกกลุ่มครอบคลุมเกือบทุกครัวเรือนแล้ว (ชุมชนบ้านดงมี
156 ครัวเรือน)

ตารางที่ 4.82 จำนวนสมาชิกกลุ่มร้านค้าชุมชน ตั้งแต่ปี 2550 - 2552

	ปี 2550	ปี 2551	ปี 2552
จำนวนสมาชิก (คน)	127	144	149
การเปลี่ยนแปลง		เพิ่มขึ้น 17 คน	เพิ่มขึ้น 5 คน

ที่มา: จากการศึกษา

ขนาดเงินกองทุน

เงินกองทุนของกลุ่มร้านค้าชุมชนในที่นี่ ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ เงินสด และสินค้า จากตารางที่ 4.83 พบว่า กลุ่มร้านค้าชุมชนมีขนาดของเงินกองทุนเพิ่มขึ้น ดังนี้ ปี 2551 มีเงินกองทุน 168,836 บาท และในปี 2552 มีเงินกองทุน 186,021 บาท

ตารางที่ 4.83 ขนาดเงินกองทุนกลุ่มร้านค้าชุมชน ตั้งแต่ปี 2551 - 2552

	ปี 2551	ปี 2552
ขนาดเงินกองทุน (บาท)	168,836	186,021
การเปลี่ยนแปลง		เพิ่มขึ้น 17,185 บาท

ที่มา: จากการศึกษา

ผลประกอบการ

กลุ่มร้านค้าชุมชนได้สรุปผลประกอบการปีแรก ณ สิ้นปี 2551 ซึ่งเป็นการสรุปผลประกอบการนับตั้งแต่กลุ่มได้เริ่มดำเนินงานมาตั้งแต่วันที่ 12 มีนาคม 2550 จากตารางที่ 4.84 พบว่า กลุ่มร้านค้าชุมชนมีผลประกอบการลดลง ดังนี้ ปี 2551 มีกำไร 153,149 บาท และในปี 2552 มีกำไร 132,421 บาท

ตารางที่ 4.84 ผลกำไรของกลุ่มร้านค้าชุมชน ตั้งแต่ปี 2551 - 2552

	ปี 2551	ปี 2552
ผลกำไร (บาท)	153,149	132,421
การเปลี่ยนแปลง		ลดลง 20,728 บาท

ที่มา: จากการศึกษา

การจัดสรรผลกำไร

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มร้านค้าชุมชนมีการจัดสรรผลกำไรใน 7 ลักษณะ คือ ค่าตอบแทนคนขาย ค่าตอบแทนคนเก็บเงิน ค่าตอบแทนคณะกรรมการ เงินปันผลสมาชิกตามยอดซื้อ เงินปันผลสมาชิกตามยอดหุ้น สมทบทุนเพื่อขยายกิจการ และค่าใช้จ่ายตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร ซึ่งจากตาราง 4.85 พบว่า ปี 2552 กลุ่มร้านค้าชุมชนมีการจัดสรรกำไรลดลงเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นค่าตอบแทนคณะกรรมการ และค่าใช้จ่ายตามที่คณะกรรมการเห็นสมควรที่มีการจัดสรรเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 4.85 การจัดสรรผลกำไรของกลุ่มร้านค้าชุมชน ตั้งแต่ปี 2551 - 2552

การจัดสรรผลกำไร	ปี 2551	ปี 2552
1) ค่าตอบแทนคนขาย ร้อยละ 25 ของผลกำไร(บาท)	38,287	33,105
การเปลี่ยนแปลง		ลดลง 5,182 บาท
2) ค่าตอบแทนคนเก็บเงิน ร้อยละ 5 ของผลกำไร (บาท)	7,657	6,621
การเปลี่ยนแปลง		ลดลง 1,036 บาท
3) ค่าตอบแทนคณะกรรมการ (บาท)	2,300	4,000
การเปลี่ยนแปลง		เพิ่มขึ้น 1,700 บาท
4) เงินปันผลให้สมาชิกตามยอดซื้อ (บาท)	52,885	52,675
การเปลี่ยนแปลง		ลดลง 210 บาท
5) เงินปันผลให้สมาชิกตามจำนวนหุ้น (บาท)	2,913	2,880
การเปลี่ยนแปลง		ลดลง 33 บาท
6) สมทบทุนเพื่อขยายกิจการ	48,107	18,334
การเปลี่ยนแปลง		ลดลง 29,773 บาท
7) ค่าใช้จ่ายตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร (บาท)	1,000	14,806
การเปลี่ยนแปลง		เพิ่มขึ้น 13,806 บาท

ที่มา: จากการศึกษา

จ) ปัญหาและอุปสรรค

1. เงินทุนในการดำเนินงานมีน้อย ทำให้ไม่สามารถซื้อสินค้าที่มีราคาสูงมาจำหน่ายได้ เช่น ปุ๋ย อาหารสัตว์ ปั่นน้ำมันหยอดเหรียญ และตู้เติมเงินโทรศัพท์แบบหยอดเหรียญ
2. มีการจัดตั้งร้านค้าเพิ่มขึ้นในชุมชน โดยจำหน่ายสินค้าในราคาใกล้เคียงกัน ทำให้ส่วนแบ่งทางการตลาดลดลง

ฉ) พฤติกรรมและความพึงพอใจของสมาชิกกลุ่มร้านค้าชุมชน

ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกกลุ่มร้านค้าชุมชน

จากตาราง 4.86 พบว่า จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 39 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 64.1 มีอายุเฉลี่ย 49.5 ปี โดยมีช่วงอายุ 41 – 50 ปี มากที่สุด จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 41.0 ด้านสถานภาพ สมรสแล้วเป็นส่วนใหญ่ มีจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 82.1

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า มีจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 76.9 ประกอบอาชีพด้านการเกษตรกรรมมากที่สุด จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 60.9 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 4,252.1 บาท ส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ในช่วงไม่เกิน 5,000 บาท มีจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 76.9

กลุ่มตัวอย่างมีระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิกเฉลี่ย 3.8 ปี ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มมาแล้ว 3 - 4 ปี มีจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 94.9 สำหรับการเข้าเป็นสมาชิกกับกลุ่มเศรษฐกิจชุมชนอื่นๆ ในหมู่บ้านดง นอกเหนือจากกลุ่มฅาปนกิจ และกลุ่มน้ำประปา ที่กลุ่มตัวอย่างทุกคนต้องเป็นสมาชิกอยู่แล้ว กลุ่มออมทรัพย์สอง ถือเป็นกลุ่มที่มีกลุ่มตัวอย่างเข้าเป็นสมาชิกจำนวนมากที่สุด มีจำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 87.2

ตารางที่ 4.86 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มร้านค้าชุมชนบ้านดง

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (39)	ร้อยละ (100)
เพศ		
ชาย	14	35.9
หญิง	25	64.1
อายุเฉลี่ย (ปี)	49.5	
31 - 40 ปี	9	23.1
41 - 50 ปี	16	41.0
51 - 60 ปี	9	23.1
60 ปี ขึ้นไป	5	12.8
การศึกษา		
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	30	76.9
มัธยมศึกษา	7	17.9
อนุปริญญา	1	2.6
ปริญญาตรี	1	2.6

ตารางที่ 4.86 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (40)	ร้อยละ (100)
อาชีพ		
เกษตรกรรวม	28	60.9
รับจ้างทั่วไป	12	26.1
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	2	4.3
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	3	6.5
ไม่มีอาชีพ	1	2.2
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (บาท)	4,252.13	
ไม่เกิน 5,000 บาท	30	76.9
5,001 – 10,000 บาท	5	12.8
มากกว่า 10,000 บาท	4	10.3
ระยะเวลาเป็นสมาชิกกลุ่ม	3.8	
0 - 2 ปี	2	5.1
3 - 4 ปี	37	94.9
กลุ่มเศรษฐกิจชุมชนอื่นๆ ที่เป็นสมาชิก*		
กลุ่มออมทรัพย์หนึ่ง	19	48.7
กลุ่มออมทรัพย์สอง	34	87.2
กลุ่มเอื้ออาทร	19	48.7
กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน	29	74.4
กลุ่มฌาปนกิจ	39	100.0
กลุ่มกองทุนหมุนเวียน	8	20.5
กลุ่มน้ำประปา	39	100.0

ที่มา: จากการศึกษา

*หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

พฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มร้านค้าชุมชน

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มร้านค้าชุมชนในแง่ของการมีส่วนร่วมต่อบริการที่กลุ่มมี และการมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานของกลุ่ม ซึ่งผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมต่อบริการที่กลุ่มมี

กลุ่มร้านค้าชุมชนมีการให้บริการอย่างเดียว คือ จำหน่ายสินค้าอุปโภค บริโภค และสินค้าอื่นๆ ให้กับคนในชุมชนในรายชื้อธรรม

ความถี่ในการใช้บริการร้านค้าชุมชน

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มร้านค้าชุมชน จำนวน 39 คน ใช้บริการร้านค้าชุมชนเป็นจำนวนถึง 38 คน ซึ่งถือว่าเกือบทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 97.4 มีกลุ่มตัวอย่างเพียง 1 คนที่ไม่ใช้บริการ สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้บริการร้านค้าชุมชน จากตาราง 4.87 พบว่า ส่วนใหญ่ใช้บริการมากกว่า 5 ครั้งต่อเดือน จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 89.7 รองลงมาใช้บริการเดือนละ 2 – 3 ครั้ง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 5.1

ตารางที่ 4.87 ความถี่ในการใช้บริการร้านค้าชุมชน

ความถี่ในการใช้บริการร้านค้าชุมชน	จำนวน (39)	ร้อยละ (100)
ไม่ได้ใช้บริการ	1	2.6
เดือนละ 2 – 3 ครั้ง	2	5.1
เดือนละ 4 – 5 ครั้ง	1	2.6
มากกว่า 5 ครั้งต่อเดือน	35	89.7

ที่มา: จากการศึกษา

2) การมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานของกลุ่ม

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างต่อการดำเนินงานของกลุ่มในลักษณะต่างๆ มีผลการศึกษาดังต่อไปนี้

การถือหุ้นของกลุ่ม

จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มร้านค้าชุมชน 39 คน สมาชิกทุกคนมีหุ้นของกลุ่มจำนวน 1 หุ้นตามเงื่อนไขการเป็นสมาชิกกลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 100

การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการกลุ่ม

จากตาราง 4.88 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการกลุ่ม มีจำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 87.2 รองลงมากำลังทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการกลุ่ม จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 7.7

ตารางที่ 4.88 การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการกลุ่มของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มร้านค้าชุมชน

การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการกลุ่ม	จำนวน (39)	ร้อยละ (100)
เคยเป็น	2	5.1
ไม่เคยเป็น	34	87.2
กำลังเป็นอยู่	3	7.7

ที่มา: จากการศึกษา

การติดตามข่าวสารการดำเนินงานของกลุ่ม

จากตาราง 4.89 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการติดตามข่าวสารการดำเนินงานของกลุ่มเป็นบางครั้ง มีจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 48.7 รองลงมาติดตามข่าวสารเป็นประจำ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 23.1

ตารางที่ 4.89 การติดตามข่าวสารการดำเนินงานของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มร้านค้าชุมชน

การติดตามข่าวสารการดำเนินงาน ของกลุ่ม	จำนวน (39)	ร้อยละ (100)
ไม่เคย	7	17.9
เป็นบางครั้ง	19	48.7
เป็นส่วนใหญ่	4	10.3
เป็นประจำ	9	23.1

ที่มา: จากการศึกษา

การเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม

จากตาราง 4.90 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มเป็นประจำ มีจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 64.1 รองลงมาไม่เคยเข้าร่วมเลย มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 20.5

ตารางที่ 4.90 การเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มร้านค้าชุมชน

การเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม	จำนวน (39)	ร้อยละ (100)
ไม่เคย	8	20.5
เป็นบางครั้ง	6	15.4
เป็นประจำ	25	64.1

ที่มา: จากการศึกษา

การแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของกลุ่มร้านค้าชุมชน

จากตาราง 4.91 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของกลุ่ม มีจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 61.5 รองลงมาเคย 1 – 2 ครั้งมีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 17.9

ตารางที่ 4.91 การแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะต่อของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มร้านค้าชุมชนต่อการดำเนินงานของกลุ่ม

การแสดงความคิดเห็นหรือให้ ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของกลุ่ม	จำนวน (39)	ร้อยละ (100)
ไม่เคย	24	61.5
เคย 1-2 ครั้ง	7	17.9
เคยมากกว่า 2 ครั้ง	4	10.3
เคยเป็นประจำ	4	10.3

ที่มา: จากการศึกษา

การใช้สิทธิออกเสียงลงมติต่างๆ ในที่ประชุมกลุ่ม

จากตาราง 4.92 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยใช้สิทธิออกเสียงลงมติต่างๆ ในที่ประชุมกลุ่ม มีจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 41.0 รองลงมาเคยใช้สิทธิออกเสียงลงมติต่างๆ ในที่ประชุมเป็นประจำ มีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 25.6

ตารางที่ 4.92 การใช้สิทธิออกเสียงลงมติต่างๆ ของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มร้านค้าชุมชนในที่ประชุมกลุ่ม

การใช้สิทธิออกเสียงลงมติต่างๆ ในที่ประชุมกลุ่ม	จำนวน (39)	ร้อยละ (100)
ไม่เคย	16	41.0
เคย 1-2 ครั้ง	9	23.1
เคยมากกว่า 2 ครั้ง	4	10.3
เคยเป็นประจำ	10	25.6

ที่มา: จากการศึกษา

การให้ความร่วมมือเมื่อกลุ่มมีการร้องขอ

จากตาราง 4.93 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ระบุว่า กลุ่มไม่เคยมีการร้องขอความร่วมมือ มีจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 61.5 รองลงมา คือ เคยให้ความร่วมมือเป็นประจำ มีจำนวนเท่ากับ 6 คน คิดเป็นร้อยละ 15.4

ตาราง 4.93 การให้ความร่วมมือเมื่อกลุ่มมีการร้องขอของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มร้านค้าชุมชน

การให้ความร่วมมือเมื่อกลุ่มมีการร้องขอ	จำนวน (39)	ร้อยละ (100)
ไม่เคย	4	10.3
เคย 1-2 ครั้ง	2	5.1
เคยมากกว่า 2 ครั้ง	3	7.7
เคยเป็นประจำ	6	15.4
กลุ่มไม่เคยร้องขอ	24	61.5

ที่มา: จากการศึกษา

ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มร้านค้าชุมชน

ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มร้านค้าชุมชนใน 3 ด้านหลัก ได้แก่ โครงสร้างและการบริหารงาน ลักษณะการดำเนินงาน และผลการดำเนินงาน สรุปผลการศึกษาได้ ดังนี้

1) ด้านโครงสร้างและการบริหารงาน

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อโครงสร้างการดำเนินงานของกลุ่มในระดับมากที่สุด จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 61.5 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.1 ด้านความเหมาะสมของคณะกรรมการกลุ่ม มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.1 ด้านนโยบายหรือแนวทางในการบริหารงาน มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 61.5 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.0 ด้านประสิทธิภาพในการบริหารงาน มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 64.1 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.1 ด้านการดำเนินงานอย่างเป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 51.3 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.0

ด้าน โครงสร้างและการบริหารงานมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.1 แปลความหมายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในด้าน โครงสร้างและการบริหารงานอยู่ในระดับมาก

2) ด้านลักษณะการดำเนินงาน

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการให้บริการของกลุ่มที่เป็นอยู่ในปัจจุบันในระดับมากที่สุด จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 53.8 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.1 ด้านประสิทธิภาพในการบริการ มีความพึงพอใจระดับมากที่สุดเท่ากัน จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.2 ด้านความประทับใจจากการให้บริการ มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 64.1 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.2

ด้านลักษณะการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.2 แปลความหมายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในด้านลักษณะการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

3) ด้านผลการดำเนินงาน

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อจำนวนสมาชิกที่เปลี่ยนแปลงในระดับมากที่สุด จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 53.8 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.0 ด้าน

ขนาดของเงินกองทุน มีความพึงพอใจระดับมากที่สุดเท่ากัน จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 64.1 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.1 ด้านผลประกอบการของกลุ่ม มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 56.4 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.0 ด้านผลกำไรที่ได้รับการจัดสรร มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 53.8 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.0

ด้านผลการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.0 แปลความหมายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในด้านผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

สรุปภาพรวมได้ว่า กลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มร้านค้าชุมชนมีความพึงพอใจในระดับมากในทุกด้าน ดังตารางที่ 4.94

ตารางที่ 4.94 ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มร้านค้าชุมชน

ความพึงพอใจของสมาชิก ในแต่ละด้าน	ระดับความพึงพอใจ						รวม	ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
ก) ด้านโครงสร้างและการบริหารงาน							39	4.1 (มาก)
โครงสร้างการดำเนินงานของกลุ่ม	10 (25.6)	24 (61.5)	5 (12.8)	0 (0.0)	0 (0.0)		39 (100)	4.1 (มาก)
ความเหมาะสมของคณะกรรมการกลุ่ม	8 (20.5)	26 (66.7)	5 (12.8)	0 (0.0)	0 (0.0)		39 (100)	4.1 (มาก)
นโยบายหรือแนวทางในการบริหารงาน	8 (20.5)	24 (61.5)	7 (17.9)	0 (0.0)	0 (0.0)		39 (100)	4.0 (มาก)
ประสิทธิภาพในการบริหารงาน	8 (20.5)	25 (64.1)	6 (15.4)	0 (0.0)	0 (0.0)		39 (100)	4.1 (มาก)
การดำเนินงานอย่างเป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้	10 (25.6)	20 (51.3)	9 (23.1)	0 (0.0)	0 (0.0)		39 (100)	4.0 (มาก)

ตารางที่ 4.94 (ต่อ)

ความพึงพอใจของสมาชิก ในแต่ละด้าน	ระดับความพึงพอใจ						ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	รวม	
ข) ลักษณะการดำเนินงาน							4.2 (มาก)
รูปแบบการให้บริการที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เช่น ประเภทสินค้าที่นำมาจำหน่ายมีความหลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการ ช่วงเวลาในการให้บริการ ฯลฯ	11 (28.2)	21 (53.8)	7 (17.9)	0 (0.0)	0 (0.0)	39 (100)	4.1 (มาก)
ประสิทธิภาพในการบริการ	10 (25.6)	26 (66.7)	3 (7.7)	0 (0.0)	0 (0.0)	39 (100)	4.2 (มาก)
ความประทับใจจากการให้บริการ	11 (28.2)	25 (64.1)	3 (7.7)	0 (0.0)	0 (0.0)	39 (100)	4.2 (มาก)
ค) ผลการดำเนินงาน							4.0 (มาก)
การเปลี่ยนแปลงจำนวนสมาชิก	9 (23.1)	21 (53.8)	9 (23.1)	0 (0.0)	0 (0.0)	39 (100)	4.0 (มาก)
ขนาดของเงินกองทุน	8 (20.5)	25 (64.1)	6 (15.4)	0 (0.0)	0 (0.0)	39 (100)	4.1 (มาก)
ผลประกอบการของกลุ่ม	8 (20.5)	22 (56.4)	9 (23.1)	0 (0.0)	0 (0.0)	39 (100)	4.0 (มาก)
ผลกำไรที่ได้รับการจัดสรร	9 (23.1)	21 (53.8)	9 (23.1)	0 (0.0)	0 (0.0)	39 (100)	4.0 (มาก)

ที่มา: จากการศึกษา

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บแสดงอยู่ในรูปร้อยละ

4.3.8 กลุ่มน้ำประปา

ก) ประวัติความเป็นมา

กลุ่มน้ำประปาจัดตั้งขึ้น หลังได้มีการจัดสร้างอ่างเก็บน้ำขึ้นในหมู่บ้านดงเมื่อปี พ.ศ. 2537 ซึ่งการบริหารงานในช่วงแรกดำเนินการโดยคณะกรรมการหมู่บ้าน แต่ต่อมาได้มีการปรับเปลี่ยนการบริหารงานใหม่ โดยได้มอบหมายให้คนในชุมชนมาเป็นคนที่ทำหน้าที่ดำเนินการ และให้คณะกรรมการหมู่บ้านเป็นคนกำกับดูแล

ข) โครงสร้างและการบริหารงาน

คณะกรรมการดำเนินงาน

กลุ่มน้ำประปาไม่มีโครงสร้างหรือคณะกรรมการกลุ่ม แต่มีการมอบหมายคนในชุมชนเพื่อทำหน้าที่ในตำแหน่งดังต่อไปนี้ คือ

1) คนรักษาเงินค่าน้ำประปา ทำหน้าที่รับเงินค่าน้ำประปาจากหัวหมวดเพื่อนำมาเก็บรักษา เบิกจ่ายค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อวัสดุและปรับปรุงระบบน้ำประปา ลงบันทึกบัญชี และรายงานผลการดำเนินงานต่อที่ประชุมประจำปีหมู่บ้าน เป็นการทำหน้าที่โดยไม่มีค่าตอบแทน แต่ได้รับการยกเว้นค่าน้ำประปาในกรณีที่ใช้ไม่เกิน 20 หน่วย

2) คนดูแลระบบส่งน้ำ ทำหน้าที่ดูแล และซ่อมบำรุงระบบส่งน้ำประปาให้สามารถใช้งานได้ เมื่อมีผู้พบระบบส่งน้ำชำรุดเสียหายจะมาแจ้งผู้ดูแลระบบส่งน้ำ จากนั้นผู้ดูแลระบบส่งน้ำจะไปดูจุดที่ระบบส่งน้ำชำรุดแล้วแจ้งคนรักษาเงินค่าน้ำประปาเพื่อขอเบิกเงินเพื่อนำไปซื้อวัสดุอุปกรณ์เพื่อทำการซ่อมแซม คนดูแลระบบส่งน้ำจะได้รับค่าตอบแทนในการทำหน้าที่คนละ 3,000 บาทต่อปี ปัจจุบันคนดูแลระบบส่งน้ำมีทั้งหมด 2 คน

3) หัวหมวด เป็นคนในหมู่บ้านที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นตัวแทนในการทำหน้าที่บางอย่างที่ชุมชนมอบหมาย เช่น แจกและเก็บของผ้าป่า เก็บค่าขยะ เก็บค่าน้ำประปา หัวหมวดจะมีทั้งหมด 5 คน แบ่งพื้นที่ความรับผิดชอบออกเป็นทั้งหมด 5 หมวด ในกลุ่มน้ำประปาหัวหมวดจะรับผิดชอบเก็บค่าน้ำครัวเรือนภายในหมวด โดยเก็บ 2 เดือนต่อครั้ง หัวหมวดจะได้รับค่าตอบแทนจากการทำหน้าที่เป็นเงิน 10% จากค่าน้ำที่เก็บได้

ทั้งนี้โดยภาพรวมการดำเนินงานจะถูกกำกับดูแลโดยคณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้นำ และองค์การบริหารส่วนตำบลนาขาง

สมาชิกกลุ่ม

กลุ่มมีสมาชิก 156 คน ครัวเรือน โดยทุกครัวเรือนที่รับบริการน้ำประปาจะเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มน้ำประปาโดยอัตโนมัติ

นโยบาย/แนวทางในการบริหารงาน

จากการศึกษาพบว่า คณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้นำ และองค์การบริหารส่วนตำบลบาง จะทำหน้าที่กำกับดูแลต่างๆ แต่จะปล่อยให้ผู้รับผิดชอบแต่ละส่วนเป็นผู้ดำเนินการตามบทบาทที่ได้รับมอบหมาย ไม่ได้มีการกำหนดแนวทางในการบริหารงานที่ชัดเจน

ค) ลักษณะการดำเนินงาน

การดำเนินงานของกลุ่มน้ำประปาให้บริการแก่คนในชุมชนบ้านดง 2 ด้าน คือ

1) บริการน้ำประปา โดยน้ำประปาเพื่อใช้ในการอุปโภคบริโภคผ่านระบบประปาของชุมชน โดยคิดค่าใช้จ่ายในอัตราหน่วยละ 50 สตางค์ โดยมีหัวหน้าหมวดเป็นผู้จัดเก็บค่าบริการน้ำประปา 2 เดือนต่อครั้ง เพื่อส่งต่อให้คนรักษาเงินค่าน้ำประปา

2) บริการปล่อยสินเชื่อ เป็นการให้บริการในสมัยที่คณะกรรมการหมู่บ้านเป็นผู้ดูแลกลุ่มน้ำประปา เนื่องจากช่วงนั้นกลุ่มน้ำประปามีเงินกลุ่มมาก เพราะใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำของหมู่บ้าน ไม่ได้ต่อท่อขนาน้ำจากในป่ามาใช้เหมือนเช่นปัจจุบัน จึงไม่ค่อยมีค่าใช้จ่ายการซ่อมแซมระบบส่งน้ำ ทางคณะกรรมการหมู่บ้านจึงได้นำเงินดังกล่าวมาให้คนในชุมชนได้กู้ แต่หลังจากทางคณะกรรมการหมู่บ้านได้ส่งต่อให้คนรักษาเงินค่าน้ำประปาเป็นผู้ดูแลต่อ เนื่องด้วยเงินกลุ่มเหลือไม่มาก และมีปัญหาหนี้เสียที่ได้ปล่อยกู้ไปแล้ว ทางกลุ่มจึงงดให้บริการปล่อยสินเชื่อไปแบบไม่มีกำหนด

ง) ผลการดำเนินงาน

การศึกษาผลการดำเนินงานของกลุ่มน้ำประปา สามารถทำการศึกษาได้เฉพาะข้อมูลในปีปัจจุบัน เนื่องจากกลุ่มมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริหารงานใหม่ และไม่ได้มีการส่งต่อข้อมูลให้ผู้รับผิดชอบในปัจจุบัน สำหรับผลการศึกษาประกอบด้วย จำนวนสมาชิก ขนาดของเงินกองทุน ผลกำไรจากการดำเนินงาน และการจัดสรรผลกำไร สรุปได้ดังนี้

จำนวนสมาชิก

การเปลี่ยนแปลงสมาชิกขึ้นอยู่กับจำนวนหลังคาเรือน ปัจจุบันมีสมาชิก 156
ครัวเรือน

ขนาดของเงินกองทุน

จากการศึกษา สามารถสืบค้นได้เพียงข้อมูลเงินกองทุนของกลุ่มที่ยกมาจากรปี 2553
จำนวน 13,052 บาท หักผลขาดทุนจากการดำเนินงาน ณ 30 กันยายน 2553 จำนวน 8,658 บาท
ปัจจุบันจะมีเงินกองทุนคงเหลือ 4,394 บาท

ผลกำไรจากการดำเนินงาน

กลุ่มน้ำประปาเป็นกลุ่มที่ไม่เน้นการแสวงหากำไร มีรายได้เพียงช่องทางเดียว คือ
ค่าบริการน้ำประปา ซึ่งนับตั้งแต่อนุรักษ์เงินค่าน้ำประปาเข้ามาทำหน้าที่หลังการปรับรูปแบบการ
บริหารงานใหม่ พบว่า กลุ่มมีรายได้จากการให้บริการน้ำประปาตั้งแต่เดือนมกราคม – สิงหาคม
2553 จำนวน 7,342 บาท และมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน 16,000 บาท ส่งผลให้ค่าใช้จ่ายสูงกว่า
รายได้ จำนวน 8,658 บาท

ผลกำไรที่ได้รับการจัดสรร

กลุ่มไม่มีนโยบายจัดสรรกำไรให้กับสมาชิก

ง) ปัญหาและอุปสรรค

ส่วนใหญ่เป็นปัญหาในด้านการให้บริการ เช่น น้ำไม่ไหลเนื่องจากท่อส่งน้ำชำรุด หรือ
น้ำขุ่นในช่วงฤดูฝน ซึ่งส่งผลให้คนในชุมชนใช้น้ำประปาในช่วงดังกล่าวลดลง โดยหันไปใช้น้ำ
บาดาล หรือน้ำบ่อแทน

ฉ) พฤติกรรมและความพึงพอใจของสมาชิกกลุ่มน้ำประปา

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มน้ำประปา

จากตาราง 4.95 พบว่า จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 41คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน
30 คน คิดเป็นร้อยละ 73.2 มีอายุเฉลี่ย 47.46 ปี โดยมีช่วงอายุ 41 – 50 ปี มากที่สุด จำนวน 17 คน
คิดเป็นร้อยละ 41.5 ด้านสถานภาพ สมรสแล้วเป็นส่วนใหญ่ มีจำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 80.5

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า มีจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 78.0 ประกอบอาชีพด้านการเกษตรกรรมมากที่สุด จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 60.8 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 3,845.52 บาท ส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ในช่วงไม่เกิน 5,000 บาท มีจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 75.6

กลุ่มตัวอย่างมีระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิกเฉลี่ย 16.6 ปี ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มมาแล้ว 11 - 17 ปี มีจำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 95.1 สำหรับการเข้าเป็นสมาชิกกับกลุ่มเศรษฐกิจชุมชนอื่นๆ ในหมู่บ้านดง นอกเหนือจากกลุ่มฅาปนกิจที่กลุ่มตัวอย่างทุกคนต้องเป็นสมาชิกอยู่แล้ว กลุ่มร้านค้าชุมชน ถือเป็นกลุ่มที่มีกลุ่มตัวอย่างเข้าเป็นสมาชิกมากที่สุด คือ 37 คน คิดเป็นร้อยละ 90.2

ตารางที่ 4.95 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มน้ำประปาชุมชนบ้านดง

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (41)	ร้อยละ (100)
เพศ		
ชาย	11	26.8
หญิง	30	73.2
อายุเฉลี่ย (ปี)	47.46	
31 - 40 ปี	12	29.3
41 - 50 ปี	17	41.5
51 - 60 ปี	8	19.5
60 ปี ขึ้นไป	4	9.8
สถานภาพ		
โสด	2	4.9
สมรส	33	80.5
หย่า/หม้าย/แยกกันอยู่	6	14.6
การศึกษา		
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	32	78.0
มัธยมศึกษา	7	17.1
อนุปริญญา	1	2.4
ปริญญาตรี	1	2.4

ตารางที่ 4.95 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (41)	ร้อยละ (100)
อาชีพ		
เกษตรกรกรรม	31	60.8
รับจ้างทั่วไป	12	23.5
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	4	7.8
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	3	5.9
ไม่มีอาชีพ	1	2.0
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (บาท)	3,845.52	
ไม่เกิน 5,000 บาท	31	75.6
5,001 – 10,000 บาท	7	17.1
มากกว่า 10,000 บาท	3	7.3
ระยะเวลาเป็นสมาชิกกลุ่มเฉลี่ย (ปี)	16.6	
ไม่ถึง 10 ปี	2	4.9
11 - 17 ปี	39	95.1
กลุ่มเศรษฐกิจชุมชนอื่นๆ ที่เป็นสมาชิก*		
กลุ่มออมทรัพย์หนึ่ง	19	46.3
กลุ่มออมทรัพย์สอง	35	85.4
กลุ่มออมทรัพย์เอื้ออาทร	20	48.8
กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน	26	63.4
กลุ่มฌาปนกิจ	41	100.0
กลุ่มร้านค้าชุมชน	12	29.3
กลุ่มร้านค้าชุมชน	37	90.2

ที่มา: จากการศึกษา

*หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

พฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มน้ำประปา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มฌาปนกิจในแง่ของการมีส่วนร่วมต่อบริการที่กลุ่มมี และการมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานของกลุ่ม ซึ่งผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

ก) การมีส่วนร่วมต่อบริการที่กลุ่มมี

ปัจจุบันกลุ่มน้ำประปามีการให้บริการอย่างเดียว คือ บริการน้ำประปาเพื่อใช้ในการอุปโภคบริโภคผ่านระบบประปาของชุมชน โดยคิดค่าใช้จ่ายในอัตราหน่วยละ 50 สตางค์

ลักษณะการใช้บริการน้ำประปา

จากการศึกษาพบว่า ทุกครัวเรือนในชุมชนบ้านดงได้เข้าเป็นสมาชิกกลุ่มน้ำประปา แต่ในการใช้น้ำเพื่ออุปโภคและบริโภคของคนในชุมชนก็มีการใช้น้ำลักษณะอื่นๆ ด้วย อาทิ น้ำบาดาล น้ำฝน จากตาราง 4.96 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้น้ำประปาตลอด มีจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 78.0 รองลงมาใช้น้ำประปาเป็นส่วนใหญ่ มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 14.6

ตารางที่ 4.96 ลักษณะการใช้บริการน้ำประปา

ลักษณะการใช้บริการน้ำประปา	จำนวน (41)	ร้อยละ (100)
ใช้เป็นบางครั้ง	3	7.3
ใช้เป็นส่วนใหญ่	6	14.6
ใช้ตลอด	32	78.0

ที่มา: จากการศึกษา

ข) การมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานของกลุ่ม

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างต่อการดำเนินงานของกลุ่มในลักษณะต่างๆ มีผลการศึกษาดังต่อไปนี้

การเข้าร่วมทำหน้าที่ในกลุ่มน้ำประปา

ปัจจุบันหน้าที่ในกลุ่มน้ำประปาของชุมชนบ้านดง ประกอบด้วย คนรักษาเงินค่าน้ำประปา คนดูแลระบบส่งน้ำ หัวหมวดที่ทำหน้าที่เก็บเงินค่าน้ำประปา จากตาราง 4.97 พบว่า

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมทำหน้าที่ในกลุ่มน้ำประปา มีจำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 80.5 รองลงมาเคยเข้าร่วมทำหน้าที่ในกลุ่มน้ำประปา จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 17.1

ตารางที่ 4.97 การเป็นผู้รับมอบหมายทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มน้ำประปา

การเข้าร่วมทำหน้าที่ในกลุ่มน้ำประปา	จำนวน (41)	ร้อยละ (100)
เคยเป็น	7	17.1
ไม่เคยเป็น	33	80.5
กำลังเป็นอยู่	1	2.4

ที่มา: จากการศึกษา

การติดตามข่าวสารการดำเนินงานของกลุ่ม

จากตาราง 4.98 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการติดตามข่าวสารการดำเนินงานของกลุ่มเป็นบางครั้ง มีจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 68.3 รองลงมา มีการติดตามข่าวสารเป็นประจำ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 17.1

ตารางที่ 4.98 การติดตามข่าวสารการดำเนินงานของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มน้ำประปา

การติดตามข่าวสารการดำเนินงานของกลุ่ม	จำนวน (41)	ร้อยละ (100)
ไม่เคย	4	9.8
เป็นบางครั้ง	28	68.3
เป็นส่วนใหญ่	2	4.9
เป็นประจำ	7	17.1

ที่มา: จากการศึกษา

การเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม

จากตาราง 4.99 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มเป็นประจำ มีจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 36.3 รองลงมา เข้าร่วมเป็นบางครั้ง มีจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 34.1

ตารางที่ 4.99 การเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มน้ำประปา

การเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม	จำนวน (41)	ร้อยละ (100)
ไม่เคย	8	19.5
เป็นบางครั้ง	14	34.1
เป็นส่วนใหญ่	4	9.8
เป็นประจำ	15	36.3

ที่มา: จากการศึกษา

การแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของกลุ่ม

จากตาราง 4.100 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของกลุ่ม มีจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 63.4 รองลงมาเคย 1 – 2 ครั้ง จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 17.1

ตารางที่ 4.100 การแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มน้ำประปา
ต่อการดำเนินงานของกลุ่ม

การแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะ ต่อการดำเนินงานของกลุ่ม	จำนวน (41)	ร้อยละ (100)
ไม่เคย	26	63.4
เคย 1-2 ครั้ง	7	17.1
เคยมากกว่า 2 ครั้ง	3	7.3
เคยเป็นประจำ	5	12.2

ที่มา: จากการศึกษา

การใช้สิทธิออกเสียงลงมติต่างๆ ในที่ประชุมกลุ่มฌาปนกิจ

จากตาราง 4.101 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยใช้สิทธิออกเสียงลงมติต่างๆ ในที่ประชุมกลุ่ม มีจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 36.6 รองลงมาเคยเป็นประจำ มีจำนวนเท่ากัน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 26.8

ตารางที่ 4.101 การใช้สิทธิออกเสียงลงมติต่างๆ ของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มน้ำประปาในที่ประชุม
กลุ่ม

การใช้สิทธิออกเสียงลงมติต่างๆ ในที่ ประชุมกลุ่ม	จำนวน (41)	ร้อยละ (100)
ไม่เคย	15	36.6
เคย 1-2 ครั้ง	8	19.5
เคยมากกว่า 2 ครั้ง	7	17.1
เคยเป็นประจำ	11	26.8

ที่มา: จากการศึกษา

การให้ความร่วมมือเมื่อกลุ่มมีการร้องขอ

จากตาราง 4.102 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยให้ความร่วมมือเมื่อกลุ่มมีการร้องขอเป็นประจำ จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 51.2 รองลงมา คือ ไม่เคยถูกร้องขอความร่วมมือจากกลุ่มมีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 31.7

ตารางที่ 4.102 การให้ความร่วมมือเมื่อกลุ่มมีการร้องขอของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มน้ำประปา

การให้ความร่วมมือเมื่อกลุ่มมีการร้องขอ	จำนวน (41)	ร้อยละ (100)
ไม่เคย	1	2.4
เคยมากกว่า 2 ครั้ง	6	14.6
เคยเป็นประจำ	21	51.2
กลุ่มไม่เคยร้องขอ	13	31.7

ที่มา: จากการศึกษา

ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มน้ำประปา

ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มฉาปนกิจใน 3 ด้านหลัก ได้แก่ โครงสร้างและการบริหารงาน ลักษณะการดำเนินงาน และผลการดำเนินงาน สรุปผลการศึกษาดังนี้

1) ด้านโครงสร้างและการบริหารงาน

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อโครงสร้างการดำเนินงานของกลุ่มในระดับมากที่สุด จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 56.1 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.8 ด้านความเหมาะสมของคณะกรรมการกลุ่ม มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 48.8 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.7 ด้านนโยบายหรือแนวทางในการบริหารงาน มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 48.8 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.6 ด้านประสิทธิภาพในการบริหารงาน มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 53.7 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.6 ด้านการดำเนินงานอย่างเป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 68.3 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.9

ด้านโครงสร้างและการบริหารงานมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.7 แปลความหมายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในด้าน โครงสร้างและการบริหารงานอยู่ในระดับมาก

2) ด้านลักษณะการดำเนินงาน

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการให้บริการของกลุ่มที่เป็นอยู่ในปัจจุบันในระดับมากที่สุด จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 61.0 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.8 ด้านประสิทธิภาพในการบริการ มีความพึงพอใจระดับปานกลางมากที่สุด จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 46.3 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.6 ด้านความประทับใจจากการให้บริการ มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 46.3 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.5

ด้านลักษณะการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.6 แปลความหมายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในด้านลักษณะการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

3) ด้านผลการดำเนินงาน

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อจำนวนสมาชิกที่เปลี่ยนแปลงในระดับมากที่สุด จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 65.9 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.8 ด้านขนาดของเงินกองทุน มีความพึงพอใจระดับปานกลางมากที่สุด จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 46.3 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.4 ด้านผลประกอบการของกลุ่ม มีความพึงพอใจระดับมาก และระดับปานกลางมากที่สุดเท่ากัน จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 46.3 มีค่าเฉลี่ยความ

พึงพอใจเท่ากับ 3.6 ด้านการนำเงินกองทุนไปใช้ประโยชน์ มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 65.9 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.8

ด้านผลการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.6 แปลความหมายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในด้านผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

สรุปภาพรวมได้ว่า กลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มน้ำประปาส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับมากในทุกด้าน ดังตารางที่ 4.103

ตารางที่ 4.103 ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มน้ำประปา

ความพึงพอใจของสมาชิก ในแต่ละด้าน	ระดับความพึงพอใจ						ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	รวม	
ก) ด้านโครงสร้างและการบริหารงาน							3.7 (มาก)
โครงสร้างการดำเนินงานของกลุ่ม	5 (12.2)	23 (56.1)	13 (31.7)	0 (0.0)	0 (0.0)	41 (100)	3.8 (มาก)
ความเหมาะสมของคณะกรรมการกลุ่ม	5 (12.2)	20 (48.8)	16 (39.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	41 (100)	3.7 (มาก)
นโยบายหรือแนวทางการบริหารงาน	3 (7.3)	20 (48.8)	18 (43.9)	0 (0.0)	0 (0.0)	41 (100)	3.6 (มาก)
ประสิทธิภาพในการบริหารงาน	2 (4.9)	22 (53.7)	17 (41.5)	0 (0.0)	0 (0.0)	41 (100)	3.6 (มาก)
การดำเนินงานอย่างเป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้	4 (9.8)	28 (68.3)	9 (22.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	41 (100)	3.9 (มาก)
ข) ลักษณะการดำเนินงาน							3.6 (มาก)
รูปแบบการให้บริการที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน (บริการน้ำประปา)	4 (9.8)	25 (61.0)	11 (26.8)	1 (2.4)	0 (0.0)	41 (100)	3.8 (มาก)

ตารางที่ 4.103 (ต่อ)

ความพึงพอใจของสมาชิก ในแต่ละด้าน	ระดับความพึงพอใจ						ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	รวม	
ประสิทธิภาพในการ บริการ (การดูแลระบบส่ง น้ำ/การเก็บเงิน)	4 (9.8)	17 (41.5)	19 (46.3)	1 (2.4)	0 (0.0)	41 (100)	3.6 (มาก)
ความประทับใจจากการ ให้บริการ	3 (7.3)	19 (46.3)	17 (41.5)	1 (2.4)	1 (2.4)	41 (100)	3.5 (มาก)
ค) ผลการดำเนินงาน							3.6 (มาก)
การเปลี่ยนแปลงจำนวน สมาชิก	4 (9.8)	27 (65.9)	8 (19.5)	2 (4.9)	0 (0.0)	41 (100)	3.8 (มาก)
ขนาดของเงินกองทุน	2 (4.9)	16 (39.0)	19 (46.3)	4 (9.8)	0 (0.0)	41 (100)	3.4 (ปานกลาง)
ผลประกอบการของกลุ่ม	3 (7.3)	19 (46.3)	19 (46.3)	0 (0.0)	0 (0.0)	41 (100)	3.6 (มาก)
ผลกำไรที่ได้รับ จัดสรร (การนำ เงินกองทุนไปใช้ ประโยชน์)	3 (7.3)	27 (65.9)	9 (22.0)	2 (4.9)	0 (0.0)	41 (100)	3.8 (มาก)

ที่มา: จากการศึกษา

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บแสดงอยู่ในรูปร้อยละ

4.4 ผลการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนบ้านดง

จากการศึกษาครั้งนี้ สามารถสรุปผลการพัฒนาเศรษฐกิจของบ้านดงอันเป็นผลมาจากการดำเนินงานของกลุ่มเศรษฐกิจชุมชนทั้ง 8 กลุ่ม ที่ได้ศึกษาไปได้ดังต่อไปนี้

ก) สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มเศรษฐกิจชุมชนในชุมชนบ้านดงมีการดำเนินงานเพื่อแสวงหารายได้ในหลายรูปแบบ เช่น ปล่อยเงินกู้ เก็บค่าบริการในสวัสดิการที่ให้บริการ ซึ่งรายได้ดังกล่าวทางกลุ่มก็จะคืนกลับไปเป็นรายได้ให้กับคนในชุมชนในรูปแบบต่างๆ สำหรับกลุ่มเศรษฐกิจชุมชนประเภทสะสมทุน ได้แก่ กลุ่มออมทรัพย์ต่างๆ กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน กลุ่มกองทุนหมุนเวียน จะสร้างรายได้ให้กับคนชุมชนในรูปค่าตอบแทนคณะกรรมการ และเงินปันผลคืนให้แก่สมาชิก ตามยอดเงินออม หรือตามจำนวนหุ้นที่ถือ โดยจำนวนรายได้จะขึ้นอยู่กับผลประกอบของกลุ่มในปีนั้นๆ ส่วนกลุ่มเศรษฐกิจชุมชนประเภทกลุ่มสวัสดิการเป็นกลุ่มที่ต้องให้บริการคนในชุมชนเป็นประจำต่อเนื่อง ได้แก่ กลุ่มร้านค้าชุมชน และกลุ่มน้ำประปา ซึ่งกลุ่มนี้จะสร้างรายได้ให้กับชุมชนที่เข้ามามารับผิดชอบงานของกลุ่มในรูปของค่าตอบแทนหรือค่าจ้าง ดังกรณีกลุ่มร้านค้าชุมชนที่มีการจ่ายค่าตอบแทนให้กับคนขายของแต่ละคนเก็บเงิน หรือกรณีกลุ่มน้ำประปาที่มีการค่าจ้างให้กับคนดูแลระบบส่งน้ำ และหัวหมวดเก็บเงินค่าน้ำของกลุ่มน้ำประปา แม้รายได้จากกลุ่มเศรษฐกิจชุมชนจะมีจำนวน ไม่มากนัก แต่อย่างน้อยก็ทำให้คนในชุมชนบ้านดงมีรายได้เพิ่มขึ้น

ข) เกิดการสะสมทุนในชุมชน

จากการศึกษาพบว่า การดำเนินงานกลุ่มเศรษฐกิจชุมชนบ้านดงได้ก่อให้เกิดการสะสมทุนในหลายรูปแบบ หากเป็นกลุ่มเศรษฐกิจชุมชนประเภทกลุ่มสะสมทุนส่วนใหญ่จะมีการสะสมทุนผ่านกิจกรรมการออมของสมาชิก ไม่ว่าจะออมในรูปแบบหุ้น หรือรูปแบบสัจจะสะสมทรัพย์ เช่น กรณีกลุ่มออมทรัพย์ต่างๆ กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน กลุ่มกองทุนหมุนเวียน หากเป็นกลุ่มสวัสดิการก็จะมีการสะสมทุนที่ได้จากการจัดเก็บค่าสวัสดิการจากสมาชิก ได้แก่ รายได้จากการจำหน่ายสินค้าของกลุ่มร้านค้า รายได้จากค่าบริการน้ำประปาของกลุ่มน้ำประปา ซึ่งประโยชน์ของทุนที่สะสมไว้ ในแง่ของกลุ่มเศรษฐกิจชุมชน กลุ่มออมทรัพย์ฯ ต่างๆ สามารถนำไปปล่อยสินเชื่อเพื่อแสวงหารายได้เข้ากลุ่ม กลุ่มร้านค้าชุมชนสามารถนำไปใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินงาน กลุ่มฌาปนกิจหรือกลุ่มน้ำประปาสามารถนำไปใช้เป็นการใช้จ่ายในการดำเนินงาน ส่วนในแง่ของคนในชุมชนบ้านดงเองก็สามารถขอกู้เพื่อนำไปใช้ในการลงทุน หรือเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายต่างๆ ได้

การสะสมทุนของกลุ่มเศรษฐกิจชุมชนในบ้านดงคูได้จากเงินกองทุนของกลุ่ม ซึ่งมีขนาดแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับกำเนินงานของกลุ่มนั้นๆ สำหรับกลุ่มเศรษฐกิจชุมชนที่มีการสะสมทุนมากที่สุดในหมู่บ้านดงเป็นกลุ่มออมทรัพย์สอง โดยมีเงินกองทุน ณ ปี 2552 จำนวน 3,199,000 บาท ส่วนกลุ่มที่มีการสะสมทุนน้อยที่สุดเป็นกลุ่มฉาปนกิจ มีเงินกองทุน ณ ปี 2552 จำนวน 2,570 บาท

ค) คนในชุมชนเกิดการลดรายจ่าย

จากการศึกษาพบว่า การดำเนินงาน หรือการสวัสดิการของกลุ่มเศรษฐกิจชุมชนที่มีขึ้นเพื่อช่วยเหลือสมาชิกในชุมชนบ้านดง ได้ส่งผลให้คนในชุมชนเกิดการลดรายจ่ายลักษณะต่างๆ ในการดำเนินชีวิตลงได้ ยกตัวอย่าง สมาชิกที่กู้เงินกับกลุ่มออมทรัพย์เอื้ออาทรสามารถลดรายจ่ายที่เป็นดอกเบี้ยเงินกู้ โดยเสียดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 1 ต่อเดือน ซึ่งต่ำกว่ากลุ่มออมทรัพย์ทั่วไปที่กำหนดอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 2 ต่อเดือน สมาชิกกลุ่มร้านค้าชุมชนสามารถลดรายจ่ายที่ต้องซื้อสินค้าราคาแพงจากร้านค้าอื่นๆ ในชุมชน และลดรายจ่ายค่าเดินทางที่ต้องออกไปซื้อสินค้าจากภายนอก สมาชิกกลุ่มฉาปนกิจสามารถลดค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการจัดงานศพจากเงินฉาปนกิจที่ประธานกลุ่มฉาปนกิจรวบรวมได้จากสมาชิก และลดรายจ่ายค่าอาหารจากข้าวสารที่สมาชิกแต่ละคนนำมาช่วยเหลือเจ้าภาพ สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์สองหรือกลุ่มออมทรัพย์เอื้ออาทรสามารถลดรายจ่ายดอกเบี้ยเงินกู้ที่จะนำมาใช้จัดงานศพ ด้วยการขอรับสวัสดิการเงินกู้ฉุกเฉินปลอดดอกเบี้ย เป็นต้น

ง) เกิดสถาบันการเงินในชุมชน

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มเศรษฐกิจชุมชนที่เกิดขึ้นในบ้านดง โดยเฉพาะกลุ่มสะสมทุนได้ทำหน้าที่เสมือนเป็นสถาบันการเงินเล็กๆ ในชุมชน โดยสนับสนุนเรื่องการออม และการให้สินเชื่อเพื่อการใช้จ่ายและการลงทุน ได้ทำหน้าที่เสมือนเป็นสถาบันการเงินเล็กๆ ในชุมชน ที่มีคนในชุมชนเป็นผู้ดำเนินการ ลดการพึ่งพิงธนาคารพาณิชย์ที่เป็นสถาบันการเงินภายนอก สำหรับกลุ่มเศรษฐกิจชุมชนที่ทำหน้าที่ลักษณะนี้ได้แก่ กลุ่มออมทรัพย์ต่างๆ กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน เป็นต้น

จ) คนในชุมชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี และมีความพึงพอใจจากการมีกลุ่มเศรษฐกิจชุมชนขึ้นในชุมชน

จากการศึกษาระดับความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มเศรษฐกิจชุมชนต่างๆ ในชุมชนใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้างและการบริหารงาน ด้านลักษณะการดำเนินงาน และด้านผลการดำเนินงาน พบว่า โดยส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากในทั้ง 3 ด้านทุกกลุ่ม ยกเว้นกลุ่มกองทุนหมุนเวียนที่กลุ่มตัวสมาชิกพอใจอยู่ในระดับมากเฉพาะด้าน โครงสร้างและการ

บริหารงาน นั้นแสดงว่า โดยภาพรวมการมีอยู่ของกลุ่มเศรษฐกิจชุมชนสามารถสนองตอบความต้องการของคนในชุมชน ทำให้คนในชุมชนบ้านดงมีมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จึงส่งผลต่อความพึงพอใจของการมีกลุ่มเศรษฐกิจชุมชนในชุมชน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 4.104 ผลการพัฒนาเศรษฐกิจของบ้านดงอันเป็นผลมาจากการดำเนินงานของกลุ่มเศรษฐกิจชุมชน

ผลการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนบ้านดง	กลุ่มออมทรัพย์หนึ่ง	กลุ่มออมทรัพย์สอง	กลุ่มออมทรัพย์เอื้ออาทร	กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน	กลุ่มฌาปนกิจ	กลุ่มกองทุนหมุนเวียน	กลุ่มร้านค้าชุมชน	กลุ่มน้ำประปา
1) สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนในรูปแบบต่างๆ	เงินปันผลสมาชิก และค่าตอบแทนคณะกรรมการ	เงินปันผลสมาชิก และค่าตอบแทนคณะกรรมการ	เงินปันผลสมาชิก	เงินปันผลสมาชิก และค่าตอบแทนคณะกรรมการ	-	เงินปันผลสมาชิก และค่าตอบแทนคณะกรรมการ	ค่าตอบแทนคนขายของ, ค่าตอบแทนคนเก็บเงิน, เงินปันผลสมาชิกตามยอดซื้อและจำนวนหุ้น และค่าตอบแทนคณะกรรมการ	ค่าจ้างคนดูแลระบบส่งน้ำ และค่าตอบแทนหัวหมวดเก็บเงินค่าน้ำ
2) เกิดการสะสมทุนในชุมชนอยู่ในรูปเงินกองทุนของกลุ่มต่างๆ	มีเงินกองทุนของกลุ่มจำนวนหนึ่งที่ไม่สามารถระบุจำนวนเงินที่ชัดเจนได้	เงินกองทุนของกลุ่ม ณ ปี 2552 จำนวน 3,199,000 บาท	เงินกองทุนของกลุ่ม ณ ปี 2552 จำนวน 251,860 บาท	เงินกองทุนของกลุ่ม ณ ปี 2552 จำนวน 1,236,641.61 บาท	เงินกองกลางของกลุ่ม ณ ปี 2552 จำนวน 2,570 บาท	เงินกองทุนของกลุ่ม ณ ปี 2552 จำนวน 28,308 บาท	เงินทุนของกลุ่ม ณ ปี 2552 จำนวน 186,021 บาท	เงินกองทุนของกลุ่ม ณ ปี 2552 จำนวน 4,394 บาท

ตารางที่ 4.104 (ต่อ)

ผลการพัฒนาเศรษฐกิจของ ชุมชนบ้านดง	กลุ่มออม ทรัพย์หนึ่ง	กลุ่มออมทรัพย์ สอง	กลุ่มออมทรัพย์ เอื้ออาทร	กลุ่มกองทุน หมู่บ้าน	กลุ่มฌาปนกิจ	กลุ่มกองทุน หมุนเวียน	กลุ่มร้านค้า ชุมชน	กลุ่ม น้ำประปา
3) คนในชุมชนเกิดการลด รายจ่าย	-	-ลดรายจ่าย ดอกเบี้ยเงินกู้ จากการใช้ สวัสดิการเงินกู้ ถูกเงินปลอด ดอกเบี้ย -ได้เงิน สวัสดิการ ฌาปนกิจให้ เปล่ามาใช้จ่าย ในการจัดงาน ศพ	-ลดรายจ่าย ดอกเบี้ยเงินกู้ จากการใช้ สวัสดิการเงินกู้ ถูกเงินปลอด ดอกเบี้ย -ลดรายจ่าย ดอกเบี้ยเงินกู้ เนื่องจากกลุ่มมี อัตราดอกเบี้ย เงินกู้ที่ต่ำกว่า กลุ่มออมทรัพย์ อื่นๆ	-	สมาชิกที่มีคน ในครอบครัว เสียชีวิตมีเงินค่า ฌาปนกิจมาใช้ จ่ายในการจัด งานศพ และลด รายจ่าย ค่าอาหารจาก การที่สมาชิกนำ ข้าวสารมาช่วย เจ้าภาพ ครอบครัวละ 2 ลิตร	-	-ลดรายจ่ายใน การเดินทาง ออกไปซื้อ สินค้านอก ชุมชน -ลดรายจ่ายที่ ต้องซื้อสินค้า ราคาแพงใน ชุมชน	-
4) กลุ่มเศรษฐกิจชุมชนทำ หน้าที่เสมือนสถาบัน การเงินในชุมชน	สนับสนุน การออมเงิน และการ ปล่อยสินเชื่อ	สนับสนุนการ ออมเงิน และ การปล่อย สินเชื่อ	สนับสนุนการ ออมเงิน และ การปล่อย สินเชื่อ	สนับสนุนการ ออมเงิน และ การปล่อย สินเชื่อ	-	สนับสนุนการ ออมเงิน และ การปล่อย สินเชื่อ	-	-

ตารางที่ 4.104 (ต่อ)

ผลการพัฒนาเศรษฐกิจของ ชุมชนบ้านดง	กลุ่มออม ทรัพย์หนึ่ง	กลุ่มออมทรัพย์ สอง	กลุ่มออมทรัพย์ เอื้ออาทร	กลุ่มกองทุน หมู่บ้าน	กลุ่มฌาปนกิจ	กลุ่มกองทุน หมุนเวียน	กลุ่มร้านค้า ชุมชน	กลุ่ม น้ำประปา
4) คนในชุมชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี และมีความพึงพอใจจากการมีกลุ่มเศรษฐกิจชุมชนในด้านต่างๆ								
-ด้านโครงสร้างและการบริหารงาน	พึงพอใจมาก	พึงพอใจมาก	พึงพอใจมาก	พึงพอใจมาก	พึงพอใจมาก	พึงพอใจมาก	พึงพอใจมาก	พึงพอใจมาก
-ด้านลักษณะการดำเนินงาน	พึงพอใจมาก	พึงพอใจมาก	พึงพอใจมาก	พึงพอใจมาก	พึงพอใจมาก	พึงพอใจปานกลาง	พึงพอใจมาก	พึงพอใจมาก
-ด้านผลการดำเนินงาน	พึงพอใจมาก	พึงพอใจมาก	พึงพอใจมาก	พึงพอใจมาก	พึงพอใจมาก	พึงพอใจปานกลาง	พึงพอใจมาก	พึงพอใจมาก

ที่มา: จากการศึกษา